

The background features abstract geometric shapes. On the left, there is a large orange shape that curves towards the center. At the bottom, there is a green shape that also curves towards the center, partially overlapping the orange shape. The rest of the background is white.

Jaarrekening 2019

Inhoud

Inhoud

Inhoud	2
Voorwoord	4
Financiële inleiding	5
Programmaresultaten	7
Toelichting per bestemming	9
Leeswijzer	10
Programma Bedrijvigheid	11
Programma Dienstverlening	21
Programma Leefbaarheid	31
Programma Vitaliteit.....	50
Paragrafen.....	70
Paragraaf Weerstandsvermogen	71
Paragraaf Financiering	83
Paragraaf Lokale heffingen	88
Paragraaf Grondbeleid	97
Paragraaf Kapitaalgoederen	103
Paragraaf Verbonden partijen	107
Paragraaf Bedrijfsvoering	117
Balans.....	122
Overzicht van baten en lasten begrotingsjaar 2019	126

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	128
Toelichting op de balans per 31 december	135
Overzicht incidentele baten en lasten	164
Overzicht begrotings- en kredietoverschrijdingen.....	165
Overzicht taakvelden	166
Verantwoording specifieke uitkering SISA	168
Bijlage: KPI's en Besluit Begroting en Verantwoording.....	172

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken over 2019.

De ondertitel van de begroting 2019 was ‘Het kan in Hollands Kroon’. Met die zin in ons achterhoofd zijn wij ambitieus maar realistisch aan de slag gegaan met thema’s zoals woningbouw, het optimaliseren van toerisme en toegankelijker maken van vaarroutes, ruimte voor sport, onze samenwerking in De Kop Werkt en het door-ontwikkelen van Integrale Kindcentra. Daarnaast hebben we nieuwe thema’s opgestart zoals de energietransitie, economische ontwikkeling, kunst en cultuur en het verkleinen van afstand tussen inwoner en bestuur / organisatie.

Hoewel we het afgelopen jaar op onderdelen niet alle resultaten hebben gehaald zijn er wel flinke stappen gezet die ons als college tot tevredenheid stemt. Het is dan ook mooi dat de boeken zijn gesloten met een positief resultaat van € 3,5 miljoen, ondanks dat wij ook in 2019 geconfronteerd zijn met een forse kostenstijging binnen het sociaal domein. Een resultaat dat zich overigens nog niet liet voorspellen bij de tweede bestuursrapportage en overwegend incidenteel van aard is (hogere leges en een hoger Rijksbudget BUIG voor uitkeringen).

Hoe mooi ook, al deze zaken staan in schril contrast met de situatie waar we vanaf maart 2020 in zijn beland. ‘Een gebeurtenis na balansdatum’ zoals dat zo mooi heet, is het Covid-19 virus dat de wereld in zijn greep houdt en een nieuwe werkelijkheid met zich meebrengt. In de jaarstukken wordt hier expliciet op ingegaan. In dat verband is het dan ook mooi dat ons weerstandsvermogen verder is verbeterd en dit ons de gelegenheid biedt om onze financiële buffers verder te vergroten. De onzekere tijden die wij bijvoorbeeld zien op gebieden als duurzaamheid, overheidsfinanciën (herijking gemeentefonds), omgevingswet en sociaal domein die wij al eens met u gewisseld hebben, worden er daarmee niet minder op en vragen om voorzichtigheid met onze schaarse financiële middelen.

Terugkijkend over 2019 overheerst gepaste trots, gezien de wereld van nu. ‘Alleen samen krijgen we corona onder controle’ is de slogan. Naast dat het kan in Hollands kroon is het nu ook dat het samen kan en moet in Hollands Kroon!

Financiële inleiding

In 2019 sluiten de boeken met een positief saldo van € 3,5 miljoen, in de gewijzigde begroting was rekening gehouden met een positief saldo van € 0,8 mln. De afwijking wordt veroorzaakt door vooral incidentele inkomsten en uitgaven. De grootste afwijkingen zijn:

- € 1,3 mln voordeel, in december is een grote bouwaanvraag ontvangen;
- € 0,7 mln voordeel, hogere definitieve beschikking Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG);
- € 0,6 mln nadeel, in het laatste kwartaal hebben meer bagger werkzaamheden plaatsgevonden, deze werkzaamheden zijn conform het baggerplan;
- € 0,4 mln voordeel, door late overdracht van de grond hebben de aanpassingen in het haventerrein Den Oever nog niet plaats gevonden;
- € 0,4 mln voordeel, restant begrotingsbuffer;
- € 0,3 mln voordeel, afwijking gemeentefonds (december circulaire).

Hieronder vindt u het meerjarig overzicht van de algemene reserve. In dit overzicht is rekening gehouden met de al besloten stortingen en onttrekkingen uit de algemene reserve. Hierbij is geen rekening gehouden met het verwerken van het begrotingssaldo van de meerjaren begroting 2020 en verder. Daarnaast worden ook de mutaties van de algemene reserve welke u worden voorgelegd in het raadsvoorstel van de jaarstukken getoond.

	2019	2020	2021	2022
Stand per 1 januari	€ 5.391	€ 9.892	€ 9.735	€ 11.109
Toevoegingen	€ 7.343	€ 1.272	€ 1.374	
Onttrekkingen	€ 6.401	€ 1.429		
<i>Raadsvoorstel jaarstukken 2019, resterend saldo</i>	€ 3.139			
<i>Raadsvoorstel jaarstukken 2019, restant algemene buffer 2019</i>	€ 420			
Stand per 31 december	€ 9.892	€ 9.735	€ 11.109	€ 11.109

Besluitvorming gemeenteraad

Programmaresultaten

In de onderstaande tabel wordt per programma een overzicht gegeven van het verschil tussen het werkelijke en het begrote saldo. De tweede kolom bevat het saldo na wijziging (het begrotingssaldo bij de 2de bestuursrapportage) en de derde kolom de daadwerkelijke realisatie 2019. In kolom vier geven we het verschil weer en in kolom vijf of dat verschil ten opzichte van de raming een voor- of nadeel is. Bij de programma's vindt u een nadere toelichting op de afwijkingen boven de € 25.000,-.

Omschrijving programma	Saldo begroting (na wijziging)	Saldo realisatie 2019	Vershil	Voordeel (V)/ Nadeel (N)
Bedrijvigheid	-799	-191	608	V
Vitaliteit	-34.801	-33.907	894	V
Leefbaarheid	-6.497	-5.290	1.207	V
Dienstverlening	44.622	44.858	236	V
Totaal voor bestemming	2.525	5.469	2.944	V
Totaal mutaties reserves	-1.732	-1.966	234	N
Totaal na bestemming	793	3.503	2.710	V

Investeringsen

In 2019 is ongeveer € 12,4 mln geïnvesteerd. De grootste investeringen zijn gepleegd voor wegen €3,3 mln, de buitenwerf in Wieringerwerf € 2,5 mln civiele kunstwerken € 2,0 mln en € 1,2 mln riolering.

Resultaat voor mutaties reserves

Het resultaat voor mutaties reserves is € 5,5 mln positief.

Mutaties reserves

In 2019 zijn de reserves per saldo € 2 miljoen gestegen. De stijging van de reserves wordt grotendeels veroorzaakt door het resultaat van 2018.

Bestemming van het resultaat

De jaarrekening sluit met een positief saldo van € 3.502.992 positief. Bij de kadernota 2016 is besloten om het restant van de begrotingsbuffer in de algemene reserve te storten

Voorlopig resultaat jaarstukken		€ 3.502.992
Voorgestelde stortingen op grond van raadsbesluiten		
a. Restant begrotings buffer naar Algemene reserve	<u>€ 420.000</u>	
Tussensaldo		€ 3.082.992
Voorgestelde bestemming restant saldo		
b) Storting Reserve Wegen	€ 115.000	
c) Onttrekking Reserve Wegen	-€ 450.000	
d) Storting Reserve Re-integratie en Personeel gerelateerde kosten	€ 27.000	
e) Programma duurzaamheid	<u>€ 252.000</u>	
	-€ 56.000	
Eind saldo		€ 3.138.992 Voordelig

Toelichting per bestemming

AD a) Begrotingsbuffer

In de begroting is een begrotingsbuffer van € 500.000,- opgenomen. Deze is bestemd voor eventuele tegenvallers of aanvullende beleidswensen. Conform de Kadernota 2016 wordt het restant van de begrotingsbuffer, bij een voordelig jaarrekeningresultaat, in de algemene reserve gestort. In 2019 is € 80.000,- ten laste gebracht van de begrotingsbuffer in verband met de van afronding van de bedrijfsverplaatsing Luyt.

AD b en c) Reserve wegen

In 2019 zijn er bedragen ontvangen als vergoeding voor graafwerkzaamheden van nutsbedrijven. Dit betreft een vergoeding voor aangebrachte schade aan bermen, trottoirs en wegen. De kosten voor herstel volgen in de komende jaren. Daarnaast kunnen de kosten in verband met de werkzaamheden voor groot onderhoud wegen worden onttrokken uit de egalisatie reserve wegen.

AD d) Reserve Re-integratie en Personeel gerelateerde kosten

In 2019 is niet het volledige bedrag van de opleidingskosten gebruikt. Medewerkers van Hollands Kroon behouden het recht om hun tegoed aan opleidingsbudget mee te nemen naar het volgende jaar.

AD e) Programma Duurzaamheid

In de decembercircularisatie is € 252.000 ontvangen voor een nieuwe decentralisatie uitkering voor klimaatmiddelen energieloket, transitievisie warmte en wijkaanpak.

Het was niet bekend dat deze uitkering in 2019 werd uitgekeerd. Deze uitkering is onderdeel voor het programma duurzaamheid in Hollands Kroon.

Leeswijzer

Begrippen

- **Inwoners** hiermee bedoelen wij naast individuele inwoners ook ondernemers en bedrijven.
- **Participatie** staat voor inwoners-/burger-/overheidsparticipatie in de meest brede zin.
- **Participatiewet** als we praten over de Participatiewet bedoelen we alle taken, werkzaamheden en acties in het kader van ‘participatie in het sociaal domein’.

De Jaarrekening 2019 bestaat uit drie delen, te weten de programmaverantwoording, de paragrafen en de jaarrekening. Per deel geven we hierna kort aan hoe deze is opgebouwd en gelezen moet worden.

Programmaverantwoording

De begroting 2019 bestaat uit vier programma's: Bedrijvigheid, Vitaliteit, Leefbaarheid en Bedrijfsvoering. Elk programma start met een algemene beschouwing. Daarna worden de bij het programma behorende clusters nader uitgewerkt. Elk cluster heeft een maatschappelijk effect en hieraan gerelateerde doelstellingen. De doelstellingen zijn uitgewerkt in activiteiten, die in dit document worden verantwoord. Aan het eind van elk programma is het overzicht van baten en lasten opgenomen. Per cluster is een onderverdeling gemaakt. De mutaties in reserves zijn voor het gehele programma opgenomen.

Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft een aantal paragrafen verplicht voor. Elke paragraaf heeft betrekking op een specifiek onderwerp dat verweven door de begroting voorkomt. Door deze apart te presenteren wordt het inzicht vergroot.

Jaarrekening

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft een verplichte indeling voor van de jaarrekening. Elk hoofdstuk heeft betrekking op een specifiek onderdeel van de balans waardoor de financiële positie inzichtelijk wordt.

Programma Bedrijvigheid

Cluster Economische ontwikkeling

Doelstelling: Hollands Kroon is een dynamische vestigingslocatie.	
Activiteiten	Realisatie
Uitvoering van het deelprogramma 'Bereikbaarheid' uit De Kop Werkt!	In 2019 is de organisatie rondom de Mobipunten verder ingericht. Er is gezocht naar geschikte locaties. Er zijn samenwerkingsverbanden opgezet. Dit leidt ertoe dat we in de zomer van 2020 de eerste Mobipunten openen in de gemeente Hollands Kroon in Den Oever, in Middenmeer en in 't Veld. Een onderzoek naar de Oost-West verbinding tussen de Stolpen en de A7 heeft opgeleverd dat er geen grote winst in de bereikbaarheid kan worden gehaald door infrastructuur toe te voegen. De focus is verlegd naar het oplossen van huidige knelpunten in de verbindingen, zoals de N239. Er is onderzoek gedaan naar de potentie van de snelfietsroutes. Hieruit is naar voren gekomen dat deze een goede potentie hebben. De verdere technische uitwerking is in gang gezet. Met Provincie en Connexxion zijn afspraken gemaakt over het toevoegen van twee haltes in Agriport om de bereikbaarheid per OV te vergroten. Deze haltes zullen (op voorwaarde dat er 25 jaarabonnementen worden afgenomen) voor de zomer 2020 gerealiseerd worden.
Uitvoering van het deelprogramma 'Match 2020' uit De Kop Werkt!	In 2019 is uitvoering gegeven aan de bestuursopdracht Match 2020. De sectorplannen (Agri, Leisure, Zorg, Maritiem) zijn in uitvoering. Dat geldt ook voor het project Arbeidsmarktcommunicatie. Door uitvoering van Match 2020 (De Kop Werkt!) werken we aan een betere connectie tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in de Kop van Noord-Holland. Zo kunnen we beter en meer vacatures invullen met gekwalificeerd personeel, begeleiden we werkzoekenden naar een baan en binden we scholieren, studenten en

	werknemers aan onze regio. Rapportage en verantwoording van Match 2020 vindt plaats via onze samenwerking in De Kop Werkt!.
Positioneren en versterken van de bekendheid van de datacenterlocatie Wieringermeer.	In 2019 hebben we het relatiebeheer uitgevoerd voor huidige datacenters en initiatiefnemers voor datacenters. Daarvoor werken we nauw samen met bijvoorbeeld het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN), provincie Noord-Holland, PWN en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Onderwerpen zijn ruimtelijke procedures, vergunningen, energie en water. ONHN is lid van het https://investinholland.com . Dit team werkt aan het positioneren en versterken van de bekendheid van de datacenterlocaties in Nederland. Ook hebben we ingezet op regionaal bestuurlijk draagvlak.
Verbeteren van de ontsluiting van Agriport A7.	Er is overeenstemming over het ontwerp van de kruising met de N239. Ook is er overeenstemming over het principe van kostenverdeling tussen provincie en gemeente. Wel moet er nog overeenstemming bereikt worden over de bijdrage van Agriport.
Ontwikkelen extra acquisitieactiviteiten voor de bedrijventerreinen langs de A7.	Langs de A7 liggen verschillende bedrijventerreinen. In 2019 is bedrijventerrein Robbenplaat extra onder de aandacht gebracht. Er is informatie beschikbaar op de gemeentelijke website en er zijn advertenties geplaatst. Er is serieuze interesse van drie partijen. De gesprekken met deze partijen lopen door in 2020.
Onderzoeken hoe lokale bedrijventerreinen die volledig zijn uitgegeven kunnen worden uitgebreid, vertrekpunt hierbij is het convenant bedrijventerreinen.	In het vierde kwartaal van 2019 is gestart met de herijking van bedrijventerreinen. Provincie Noord-Holland is opdrachtgever van een behoefteanalyse. Deze geeft aan waar en of er een behoefte is aan uitgifte / ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen. Vooruitlopend hierop laat de regionale werkgroep bedrijvenlocaties een vitaliteits- en potentiescan maken van het huidige aanbod van bedrijventerreinen. De uitkomsten van beide rapporten kunnen leiden tot een herijking of nieuw regionaal convenant bedrijventerreinen. We verwachten dat het voor de zomer van 2020 duidelijk is wat de gevolgen zijn van beide rapporten.
We nemen een actieve partnerrol richting initiatiefnemers voor de uitrol van breedband internet in het buitengebied.	Het afgelopen jaar is er op een aantal plekken breedband aangelegd. Er wordt met de initiatiefnemers regelmatig overleg gevoerd over de uitvoering.

We werken integraal in de hele keten aan een kwalitatief en kwantitatief optimale huisvesting van arbeidsmigranten	In 2019 zijn de beleidsregels huisvesting tijdelijke medewerkers vastgesteld door de gemeenteraad. Het college is hierdoor gemandateerd voor realisatie van locaties op bedrijventerreinen. Elke andere mogelijke locatie dient als principeverzoek te worden voorgelegd aan de raad. Daarnaast hebben we ingezet op de voorbereiding voor grootschalige huisvesting van kwalitatief goede aard, die landschappelijk goed wordt ingepast. We hebben nu circa 1900 bedden vergund.
We voeren frequent strategisch overleg met de Ondernemers Federatie Hollands Kroon (OFHK) en Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO).	We hebben verschillende keren strategisch overleg gevoerd met de Ondernemers Federatie Hollands Kroon (OFHK), om de samenwerking tussen de gemeente en OFHK te verbeteren. We hebben inzicht in ambities en afspraken gemaakt over taken en verantwoordelijkheden. Ook is er structureel overleg gevoerd met de Land en Tuinbouw Organisatie (LTO) over actuele onderwerpen, zoals het gebiedsplan Wieringermeer. We hebben inzicht in elkaars ambities en belangen op verschillende onderwerpen. Met LTO trekken we op om gezamenlijk een visie op te stellen over de toekomst van de agrarische sector in Hollands Kroon. De UvA voert dit onderzoek uit. Dit onderzoek wordt medio 2020 opgeleverd.
We verbinden bedrijven met het Werkgeversservicepunt voor het invullen van vacatures door mensen met een uitkering.	In 2019 zijn zo'n 60 inwoners uit Hollands Kroon via het WSP bemiddeld naar werk. Het Werkgeversservicepunt is vanaf het vierde kwartaal 2019 een nieuwe weg ingeslagen om de samenwerking te verbeteren met als doelstelling om vraag en aanbod beter passend te maken. Werkzoekenden ontvangen dienstverlening in de vorm van workshops, arrangementen en inzet van instrumenten. Dit vergroot de kansen op de arbeidsmarkt.
We zetten de bestemmingsreserve Revitalisering (revitaliseringsfonds) in, o.a. bij de herstructurering van centrum Wieringerwerf.	De bestemmingsreserve is ingezet voor de herstructurering van het centrum van Wieringerwerf. Verder is het fonds in accountgesprekken met bedrijven onder de aandacht gebracht. Dat heeft in 2019 nog niet geleid tot aanvragen.

Cluster Havens

Doelstelling: Instandhouding visserijfunctie Den Oever	
Activiteiten	Realisatie
We zetten in op een gezonde exploitatie van de haven van Den Oever, zodat we ook bij een eventueel dalend aantal vissersschepen de visserijfunctie in stand kunnen houden.	De werkzaamheden in de haven van Den Oever (herinrichting i.c.m. dijkverzwaring HHNK) zijn nagenoeg afgerond. Een beheerplan is in voorbereiding. De verwachting is dat we eind 2020 een beeld hebben van de exploitatie van de haven.

Doelstelling: Een verstrekte signatuur van de werk- en recreatiehavens	
Activiteiten	Realisatie
We verzelfstandigen of privatiseren de werkhaven De Oude Zeug en de recreatiehavens waar mogelijk.	Voor De Oude Zeug zijn in 2019 goede stappen gezet richting privatisering. Dit gebeurt in nauw overleg met de partijen die in de haven gevestigd zijn. In 2019 hebben we ingezet op het vergroten van draagvlak bij overheidspartijen. Er is een erfpachtconstructie voor het water in de maak. Dit leidt vooralsnog tot een positieve grondhouding van betrokkenen. Voor de zomer is een alternatief gebied geaccepteerd voor de recreatiehavens. Met de twee jachthavenverenigingen zijn gesprekken gevoerd over het overnemen van de Jachthaven de Haukes. Voor samenvoegen is geen draagvlak. Eind 2019 zijn de gesprekken hervat voor een langdurig recht van opstal.
We ondersteunen het belang van de regionale visserijvloot door deelname aan het Bestuurlijk Platform Visserij.	Het overleg met de sector is in 2019 geïntensiveerd. Hierin trekken we gezamenlijk op met gemeente Texel. Door elkaar goed te kennen, en weten wat er speelt kan er gericht lobby gevoerd worden voor de sector. Zo hebben we naar aanleiding van de ramp met de Msc Zoe met betrokken partijen overleg gehad, waardoor de afspraak is gemaakt dat in de protocollen rondom rampenbestrijding nu ook de visserijsector een rol speelt.

We versterken de economische ontwikkelingen door deelname aan de vereniging van Waddenzee Kustgemeenten en de Raad van Advies voor Waddenzeehavens.	We hebben actief deelgenomen aan de overleggen van de Waddenzeegemeenten en de Waddenzeehavens. Daarnaast is het plan van aanpak van de Waddenbaai vastgesteld, waarmee we regionaal verder kunnen met de ontwikkeling van de Waddenzeekust. Daarbij zijn twee projecten benoemd die nu als eerste gaan draaien. Het gaat om een fietspad langs de kust van Oudeschild tot Delfzijl. De uitwerking voor het stuk Den Helder – Den Oever is belegd in onze regio (werkgroep Bereikbaarheid DKW). Daarnaast betreft het een verkenning voor het Amstelmeer die in 2020 afgerond wordt.
---	--

Cluster Toerisme en Recreatie

Doelstelling: De dag- en verblijfsrecreatie in Hollands Kroon neemt toe, ter bevordering van de economische ontwikkeling	
Activiteiten	Realisatie
Vanuit De Kop Werkt! voeren we het project IJsselmeerkustbeleving uit.	In 2020 wordt dit project afgerond. Een deel van het budget wordt ingezet voor samenwerking met Enkhuizen, Medemblik, RWS, PWN, HHNK ter aanvulling op het project Wieringerhoek (kustvisie, op te stellen in 2020). Ook wordt een deel van het budget ingezet op de ontwikkeling van het Amstelmeer.
We lossen knelpunten op in het vaarroute netwerk Kop van Noord-Holland.	Er zijn nieuwe steigers geplaatst langs de route. Ook hebben we steigers overgenomen van HHNK. De faciliteiten op het Lutjestrond zijn uitgebreid. Er is onderzoek uitgevoerd naar verbinding Groet-Langereis; dit heeft geleid tot aanvullend onderzoeksvragen.
We ondersteunen de inzet van het Revitaliseringsfonds Verblijfsrecreatie.	Deelnemende gemeenten hebben een projectgroep ingericht. Ondernemers zijn in stelling gebracht, en fonds is ingericht. De eerste aanvragen zijn verwerkt.
We stellen een investeringsagenda (kansenkaart) op en voeren deze uit.	Er is een concept investeringskaart gerealiseerd. Ondernemers kunnen hier initiatieven op aangeven.
We maken een verkenning naar gewenste faciliteiten voor watersporters.	De verkenning is uitgevoerd. Op basis van de verkenning starten we met de uitwerking van de plannen.

We optimaliseren het wandel-, fiets- en vaarrouthenetwerk en breiden deze uit.	De Boerenrustpuntenroute is uitgebreid. De verhalenroute langs de IJsselmeer kust is gelanceerd. Het Sloepennetwerk is geüpgrade door het toevoegen van zes steigers. Er zijn ook zes kanosteigers aangelegd.
We ondersteunen de promotie van de zes grote evenementen.	In 2019 hebben twee evenementen gebruik gemaakt van de promotiegelden om via NH Media aandacht te geven aan hun evenement. De andere vier evenementen hebben niet meegedaan. Hierop is besloten in 2020 een andere aanpak te volgen.
We werken samen met Greenport Noord-Holland Noord aan projecten gericht op de groei van het agrotourisme.	Samenwerking met LTO is opgestart. Promotie via de websites is gekoppeld. Het onderwerp is op de agenda van 'Holland Boven Amsterdam' gezet.
Holland boven Amsterdam wordt gebruikt. Hun promotiemogelijkheden worden optimaal gebruikt (denk aan de toeristische promotie van de versterking van de Afsluitdijk en het Werelderfgoed Waddenzee).	De promotieactiviteiten zijn opgepakt, met 75 jaar vrijheid als verbindend thema. De campagne 'Visit Wadden' is opgezet.

Financiële samenvatting programma Bedrijvigheid

Bedragen * € 1.000

Programma Bedrijvigheid	Begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Afwijking	V/N
Lasten					
(lucht)Havens	352	955	712	243	V
Economische ontwikkeling	1.514	4.178	2.690	1.487	V
Toerisme	189	139	112	27	V
TOTAAL LASTEN	2.055	5.272	3.515	1.757	V
Baten					
(lucht)Havens	288	353	501	148	V
Economische ontwikkeling	1.887	3.825	2.491	-1.334	N
Toerisme	255	295	331	36	V
TOTAAL BATEN	2.430	4.473	3.323	-1.150	N
*Saldo voor bestemming	-375	799	191	608	V
Mutaties binnen reserves	-708	-426	-599	-173	N
Saldo na bestemming	332	1.225	791	435	V

*) Het negatieve teken bij saldo geeft aan dat er meer baten zijn dan lasten

Financiële afwijkingen > € 25.000 programma Bedrijvigheid

Bedragen * € 1.000

(Lucht)Havens	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving taakveld	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Econom. Havens & Waterwegen	146		V	Door extra bezoekers in de haven van Den Oever zijn er meer inkomsten uit liggelden en verkoop van stroom en water ontvangen (€ 93.000). Hier staan hogere uitgaven tegenover, € 89.000) We hebben een voordeel gerealiseerd in verband met een eindafrekening van het HHNK voor het verleggen van kabels en leidingen in de haven van Den Oever (€ 53.000). Ook hier staan hogere uitgaven tegenover (€ 33.000)
		238	V	Hogere lasten in de haven Den Oever voor stroom en water, onderhoud en overige kosten (€ 89.000). Kosten voor het verleggen van kabels en leidingen in haven Den Oever € 33.000. Hogere kosten in verband met een fiscale afrekening (€ 75.000). Verder is de aanpassing van het haven terrein Den Oever eind 2019 opgestart waardoor het beschikbare budget, € 450.000 nagenoeg nog niet is aangesproken. (Slechts € 15.000 is besteed)
	2	5	V	Kleine verschillen
Totaal	148	243		

Bedragen * € 1.000

Economische Ontwikkeling	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving taakveld	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Economische Ontwikkeling	194		V	Het vaarrouthenetwerk Amstelmeer-IJsselmeer en een aantal deelprojecten binnen het knooppunt Kolhorn zijn duurder uitgevallen dan verwacht. De hogere uitgaven passen binnen de projectraming van De Kop Werkt! De bedragen worden 1 op 1 gedeclareerd bij De Kop Werkt! Binnen het programma economische ontwikkelingen is daarnaast ruimte binnen de begroting overgebleven omdat projecten nog niet volledig zijn afgerond. Binnen het budget Economische Ontwikkeling is gedurende 2019 ruimte ontstaan door het onvoldoende concreet worden c.q. realisatie van lopende opdrachten.
		-146	N	
Fysieke Bedrijfsinfrastructuur	-1.531		N	Het verschil heeft betrekking op de diverse grondexploitaties. Het zijn afwijkingen op de begroting van zowel de baten als de lasten. Per saldo is er sprake van een klein voordeel. De toelichting per grondexploitatie is beschreven de paragraaf grondbeleid.
		1.633	V	
	3	1	V	Overige kleine verschillen
Totaal	-1.334	1.487		

Bedragen * € 1.000

Toerisme	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving taakveld	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Economische Promotie	36	0	V	De opbrengsten van de toeristenbelasting van voorgaande jaren (2017 en 2018) zijn hoger dan begroot.
	0	27	V	Het restant bedrag komt uit het begrote deel voor routestructuren. Op dit moment zijn wij bezig met het realiseren van nieuwe kanoroutes. Helaas loopt dit vertraging op. Voor de route moeten er een tweetal trappen worden aangelegd en een extra opstappunt. Dit is in samenwerking met Hoogheemraadschap.
Totaal	36	27	V	

Programma Dienstverlening

Cluster Bestuur

Doelstelling: Verbetering dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen	
Activiteiten	Realisatie
We verbeteren de kwaliteit van de gedigitaliseerde producten en diensten.	De webwinkel is opgeleverd. Hierdoor zijn aangevraagde producten blijvend zichtbaar in de persoonlijke omgeving van een inwoner en zijn producten makkelijker aan te vragen. De algemene informatie op de website is uitgebreid op basis van zoektermen op de website. Het aantal digitaal aan te vragen producten is gestegen met 20 producten. De waardering voor de website is in 2019 verder gegroeid van een 6,3 naar een 7,3 in december. Gemiddeld over 2019 wordt de website gewaardeerd met een 7.
We ontwikkelen beleid voor de monitoring en verbetering van de dienstverlening.	We hebben een aantal korte feedbackcycli geïntroduceerd op de producten reisdocumenten, website, informele aanpak (mediators) en de schulddienstverlening. Dit moet aansluiten bij de te houden inwoners en ondernemerspeiling die 1 keer in de 2 jaar uitgevoerd wordt.
We ontwikkelen een dashboard om actuele informatie over projecten beschikbaar te stellen aan raad en college.	Er is een website opgeleverd aan de auditcommissie met dashboards gericht op Sociaal domein, financiën en Projecten. De dashboards worden maandelijks voorzien van een update.
We maken een plan van aanpak verkiezingen.	Tijdens de verkiezing in 2019 is er een pilot geweest met 3 verschillende manieren van stemmen tellen. De verschillende werkwijzen waren: 1. tellen op één locatie 2. tellen met uitsluitend medewerkers 3. tellen op de traditionele manier

	Deze proef is geëvalueerd en hieruit kwam naar voren dat de combinatie van variant 1 & 2 het beste werkt waarbij op de grote, drukke stembureaus alleen medewerkers van HK worden ingezet. Op de overige stembureaus kunnen inwoners ingezet worden. Het tellen van de stemmen kan het beste op één centrale plaats georganiseerd worden waarbij medewerkers van HK worden ingezet. Op deze manier wordt het tellen van de stemmen nauwkeuriger gedaan en het komt de snelheid ten goede. Het draaiboek voor komende verkiezingen is hierop aangepast.
We optimaliseren het bereikbaar zijn via telefoon, mail en fysiek contact.	De bereikbaarheid is vergroot door de invoer van een chatfunctie. Gemiddeld worden er maandelijks bijna 800 keer vragen gesteld via de chatfunctie. Op basis van data vanuit de website passen we onze informatie aan. We ontvangen ruim 4.000 telefoontjes per maand en wordt onze website ruim 23.500 keer per maand bezocht. In 2019 is naast de standaard huisbezoeken de HK mobiel opgeleverd. Deze is begin 2020 gestart met het bezoeken van de kernen. De eerste ervaringen zijn positief. Ook is er een dashboard met data van de websites gerealiseerd.
We leveren maatwerk en bieden flexibele openingstijden.	Openingstijden kennen we nog voor een aantal specifieke producten. Hiervoor is in 2018 het rijtijdenboekje voor het aanvragen van reisdocumenten en rijbewijzen verruimd door een extra avondroute te rijden. Daarnaast zijn we met ingang april 2019 gestart met de pilot digitaal aanvragen rijbewijzen.
We zetten regelmatig een poll in op de website om het gebruiksgemak van de website te onderzoeken.	Het gebruiksgemak van de website is het gehele jaar gemeten door middel van een permanente poll. Na 90 seconden krijgen bezoekers een pop-up waarin gevraagd wordt of ze gevonden hebben wat ze zochten. Daarna kunnen ze een cijfer geven. In 2019 is er een stijgende lijn te zien. Het verloop van de waardering ging van een 6,6 in het begin van 2019 naar een 7,3 in december. Als bezoekers niet vinden wat ze zoeken dan kunnen ze tenslotte aangeven wat ze dan wel zoeken. Dit wordt dagelijks bekeken en meegenomen in het optimaliseren van de website.

We betrekken inwoners meer bij de totstandkoming en uitvoering van beleid.	Bij verschillende projecten zijn inwoners actief betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van het beleid. Denk hierbij aan de totstandkoming van de RES, het project leefbaarheid door ontmoeten en verschillende beeldvormende bijeenkomsten waar interactie aan de orde was. Ook is de website http://www.denkmee.hollandskroon.nl/ gelanceerd en is er een cultuurplatform geïnstalleerd met wie we samen optrekken rondom kunst en cultuur. Met name het participatieproces rondom het gebiedsplan Wieringermeer en de huisvesting tijdelijke werknemers laat zien dat het complex kan zijn bij grote maatschappelijke opgaves waar verschillende belangen spelen. n.
De Fixi app wordt doorontwikkeld en verspreid.	Inwoners kunnen meldingen doen over de openbare ruimte via de Fixi app. Als ze wensen hebben voor de openbare ruimte kunnen ze dat nu ook aangeven via de Fixi app. Kernbeheer is als keuze mogelijkheid in de app toegevoegd, wat de mogelijkheid heeft voor het aangeven van ideeën voor de openbare ruimte. Deze verzoeken komen vervolgens direct bij Kernbeheer terecht.
We bevorderen de bereikbaarheid van onze strategische partners.	Er is structureel overleg met Incluzio waarin bereikbaarheid ook een thema is. Als er problemen ontstaan dan lossen we dat meteen op samen met de bureaudienst van Incluzio.
We stellen data als open data beschikbaar op onze website.	In onze geo-viewer, die te bereiken is via opendata.hollandskroon.nl , is data beschikbaar over de openbare ruimte. Inwoners en bedrijven kunnen hier bijvoorbeeld data vinden over speeltuinen, belastingtarieven, de begroting, bomen, bruggen, civiele kunstwerken etc. De data wordt maandelijks geüpdatet.
We anticiperen op verplicht toezicht/audit op informatiebeveiliging (ENSIA).	Wij hebben de zelfevaluatie (audit) uitgevoerd en voldoen aan de gestelde normen. Ook heeft er een externe IT audit plaatsgevonden. In de organisatie hebben wij bewustwording voor informatiebeveiliging vergroot en heeft elk team een 'AVG-antenne'.

Cluster Organisatie

Doelstelling: Een effectieve en efficiënte en inzichtelijke organisatie	
Activiteiten	Realisatie
We zorgen ervoor dat het contractbeheer en management verder wordt ontwikkeld.	De contracten zijn geïnventariseerd en in een systeem opgeslagen. Daarnaast zorgt inkoop ervoor dat contracten conform onze inkoopvoorwaarden worden afgesloten en wordt de organisatie gefaciliteerd om invulling te geven aan contractbeheer.
We beginnen met het innemen van een prominentere rol in het contract met Incluzio Hollands Kroon.	Voor het contractbeheer van Incluzio is een integraal team verantwoordelijk. Daarnaast is een Stuurgroep (met daarin vanuit de gemeente de wethouder en directeur) ingesteld om besluiten te nemen over wederzijdse rechten, plichten en verantwoordelijkheden.
We vervangen onze kernapplicaties.	De aanbesteding van onze kernapplicaties is uitgesteld omdat het uitgevraagde beeld nog niet geboden kon worden. Het huidige contract is daarom tijdelijk verlengd en eindigt definitief op 31 december 2021.
We zorgen voor doorontwikkeling van het administratief systeem voor efficiëntere afhandeling van de bezwaarschriften en verbetering van de kwaliteit van het formele bezwaarproces.	Het proces afhandeling van bezwaarschriften is gedigitaliseerd, geüniformeerd en efficiënter ingericht. Het in gesprek zijn met inwoners is nog steeds de eerste stap.
We onderzoeken of de wijk- en buurtindeling bij het CBS aangepast moet worden conform de eisen van deze tijd.	Het onderzoek is uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de wijk- en buurtindeling bij het CBS is verouderd. Dit jaar wordt het aangepast. Hier gaat het CBS in mei mee aan de slag. Dit geeft een beter beeld van onze gemeente.
De communicatie met inwoners rondom ruimtelijke planprocedures wordt verbeterd.	In 2019 zijn 27 ruimtelijke plannen in procedure gebracht. Om de communicatie met inwoners rondom ruimtelijke planprocedures te verbeteren hebben we er in de loop van het jaar op gestuurd dat de communicatie van de initiatiefnemer met de omwonenden verbeterd wordt. De initiatiefnemer moet aangeven op welke manier de omwonenden worden en zijn geïnformeerd over de plannen, waardoor zij vanaf worden betrokken bij de plannen van de initiatiefnemer. Bij minimaal 20 plannen is dit gebeurd.

We bewaken de voortgang van het versneld op orde krijgen van de interne procescontrole en zorgen voor regelmatige rapportage aan de gemeenteraad.	De VIC rapportage(s) zijn opgesteld en worden als bijlage bij de management-letter opgeleverd.
We voeren de bestuursopdracht ICT uit en verschaffen inzicht in onze ICT kosten ten opzichte van andere gemeenten.	De bestuursopdracht is uitgevoerd en hierover bent u geïnformeerd met een memo in maart 2019. Voor twee projecten zijn met het raadsvoorstel overhevelingen in december 2019 de budgetten overgeheveld naar 2020 (project desktop integratie Office365 en E-depot).
We bevorderen innovatie bij inkoop- en aanbestedingsprocedures. Hierbij hebben wij oog voor innovatieve producten, werken en diensten die een belangrijke rol spelen in de efficiëntie en de kwaliteit van onze diensten.	Er zijn enkele pilots afgerond. Daar waar meerwaarde is vastgesteld zijn deze omgezet in bouwstenen die gebruikt kunnen worden bij inkooptrajecten. Voor grotere veranderingen in de wijze van samenwerking met ondernemers en de bijbehorende wijze van inkopen zijn meer pilots en meer tijd nodig.

Cluster Leges en heffingen

Doelstelling: Kostendeckende leges en heffingen	
Activiteiten	Realisatie
Leges en heffingen brengen we kostendeckend in rekening.	Voor begraafplaatsen is het onderzoek naar kostendeckendheid nog niet afgerond. In het 3 ^{de} kwartaal van 2020 ontvangt u een overzicht van alle inkomsten van leges en heffingen en de daarbij gemaakte kosten.

Doelstelling: Waarderen woningen op gebruiksoppervlakte in 2022	
Activiteiten	Realisatie
We stellen een meerjarenplan op en starten met de uitvoering van inmeten van gebruiksoppervlakte van woningen, in verband met de wettelijke verplichting per 2022.	Het plan is gerealiseerd, waarbij in 2019 de eerste stappen zijn gezet. Dit zijn werkzaamheden gericht op het herverdelen van soorten woningen naar bouwstromen en hebben we circa 30 referentie-objecten ingemeten en 220 bouwtekeningen verzameld van

	de 852 bouwstromen. We liggen wat achter op het oorspronkelijke schema. Het huidige schema is dat we in juni 2020 de hoek- en rijwoningen en gestapelde bouw klaar hebben, zodat er in 2021 bij deze woningen op oppervlakte gewaardeerd kan worden. De overige woningen moeten dan in juni 2021 klaar zijn.
--	--

Cluster Financiën

Doelstelling: Structureel sluitende meerjarenbegroting	
Activiteiten	Realisatie
We realiseren MFA De Ontmoeting fase 3.	In de eerste helft van 2020 zijn de laatste ruimte van het MFA verbouwd. De aanbesteding heeft eind 2019 plaatsgevonden en de aannemer is bekend. Er zijn drie huurders.
75% van de facturen wordt binnen acht dagen betaald.	In 2019 is 71% van de facturen binnen 8 dagen betaald.

Financiële samenvatting programma Dienstverlening

Bedragen * € 1.000

Dienstverlening	Begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Afwijking	V/N
Lasten					
Bestuur	1.853	1.959	2.285	-326	N
Financiering	-601	1.260	1.480	-220	N
Leges en Heffingen	178	178	139	38	V
Organisatie	29.465	29.555	31.051	-1.496	N
Overig	687	437	-37	474	V
TOTAAL LASTEN	31.581	33.389	34.919	-1.530	N
Baten					
Bestuur	2	2	4	2	V
Financiën	981	2.297	2.295	-2	N
Leges en Heffingen	9.492	9.642	9.704	62	V
Organisatie	1.120	1.247	2.750	1.503	V
Overig	62.507	64.823	65.024	201	V
TOTAAL BATEN	74.102	78.011	79.777	1.766	V
*)Saldo voor bestemming	-42.521	-44.622	-44.858	236	V
Mutaties binnen reserves	-388	1.281	1.764	483	V
*)Saldo na bestemming	-42.133	-45.903	-46.621	718	V

*) Het negatieve teken bij saldo geeft aan dat er meer baten zijn dan lasten

Financiële afwijkingen > € 25.000,- programma Dienstverlening

Bestuur	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Bestuur		-326	N	Jaarlijks wordt de hoogte bepaald voor de voorziening voormalig bestuur. Dit jaar heeft er een hoge storting moeten plaats vinden ivm een komende AOW leeftijd. Hiervoor is de begroting abusievelijk niet aangepast.
	2		V	Overige kleine verschillen
Totaal	2	-326		

Financiering	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Treasury		-220	N	In de begroting is een fout gemaakt met de berekening van de nog te betalen rentelasten, waardoor eenmalig in 2019 een extra last moet worden genomen.
	-2		N	Overige kleine verschillen
	-2	-220		

Leges & Heffingen	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
OZB Woningen	71		V	De WOZ-waarden waren iets hoger dan waar bij de berekening van het tarief is uitgegaan.
		38	V	We hebben minder kosten gemaakt dan verwacht. Dat komt onder andere doordat we minder aan kostenvergoedingen hebben uitbetaald en doordat het inmeten van gebruikersoppervlakte van woningen nog niet heeft plaatsgevonden.
	-9		N	Overige kleine verschillen
	62	38	V	

Organisatie	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Burgerzaken	165		V	Er is een landelijke een dip in het aantal aanvragen reisdocumenten. Ook in onze gemeente is er een vermindering van het aantal aanvragen te zien. In 2018 waren er 8.602 aanvragen en in 2019 waren er in totaal 3.879. Inkomsten uit andere diensten en producten zijn daarentegen niet minder geworden. De begroting is hierop te scherp bijgesteld.
		53	V	In de 2 ^{de} bestuursrapportage 2019 is er een bijstelling geweest van de kosten in verband met minder aanvragen voor reisdocumenten. Deze bijstelling had voor de kosten kant hoger moeten zijn.
Ondersteuning Organisatie	1.312	0	V	In 2019 zijn er lagere kosten (€ 27.000) gemaakt voor studie en opleidingen. Bij het raadsvoorstel van de jaarstukken wordt gevraagd om dit bedrag te storten in de Reserve Re-integratie en Arbeids-gerelateerde verplichtingen
	0	-1.285	N	Bij de onderdelen van het cluster organisatie (bedrijfsvoering) is In de begroting geen rekening gehouden met de verschuiving binnen de uitgaven en inkomsten. Voorbeelden hiervan zijn vrijval (hogere inkomsten) en storting (hogere uitgaven) in de voorziening personeels gerelateerde kosten.. Bij het personeel ontstaan hogere ontbrenghen in verband met inkomsten van detachering , daar tegenover staan hogere kosten inhuur personeel.
				Overige kleine verschillen
	1.503	-1.496		

Overig	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Alg. & Overig Uitm.Gemeentefonds	208		V	De december circulaire heeft een extra ontvangst tot gevolg gehad. In de memo van 3 maart 2020 bent u hierover geïnformeerd. Op hoofdlijnen worden de hogere ontvangsten veroorzaakt door: - een afrekening uit voorgaande jaren van € 315.000; - een nieuwe decentralisatie uitkering voor klimaatmiddelen energieloket, transitievisie warmte en wijkaanpak van € 252.000 - een aanpassing van de maatstaven en uitkeringsfactor voor het jaar 2019 met een nadelig effect van € 359.000.
Overige Baten & Lasten		420	V	In 2019 is de begrotingsbuffer voor € 420.000 niet gebruikt. In het raadsvoorstel bij de jaarstukken wordt voorgesteld dit bedrag te storten in de algemene reserve.
	-7	54		Overige kleine verschillen
Totaal	201	474		

Programma Leefbaarheid

Cluster Infrastructuur

Doelstelling: Hollands Kroon heeft een fijnmazig geïntegreerd concept voor mobiliteit en een goede mobiliteit en bereikbaarheid	
Activiteiten	Realisatie
Uitvoering van het deelprogramma 'Bereikbaarheid' uit De Kop Werkt!	In 2019 is de organisatie rondom de Mobipunten verder ingericht. Er is gezocht naar geschikte locaties. Er zijn samenwerkingsverbanden opgezet. Dit leidt ertoe dat we in maart 2020 de eerste Mobipunten openen in de gemeente Hollands Kroon. Een onderzoek naar de Oost-West verbinding tussen de Stolpen en de A7 heeft opgeleverd dat er geen grote winst in de bereikbaarheid kan worden gehaald door infrastructuur toe te voegen. Focus is verlegd naar het oplossen van huidige knelpunten in de verbindingen, zoals de N239. Er is onderzoek gedaan naar de potentie van de snelfietsroutes. Deze hebben een goede potentie. De verdere technische uitwerking is in gang gezet.
We haken via De Kop Werkt! aan bij het provinciaal initiatief voor snelfietspaden	Zie ook voorgaande punt. De ambitie van Waddenbaai voor een recreatieve route langs de Waddenzeekust wordt meegenomen in het onderzoek.
Lokaal vervangen we, conform het integraal beheerplan openbare ruimte en gebouwen, diverse bruggen.	In 2019 is het, uit de instandhoudingsinspectie 2018 bekende, achterstallig reguliere onderhoud uitgevoerd. De Kerkwegbrug in Anna Paulowna is vervangen en er wordt verder gewerkt aan de vervanging van de Westfriesesluisbrug nabij Kolhorn.
De buitenwegen waar de grootste knelpunten optreden voorzien we in de periode 2018-2022 van bermverharding.	We hebben bermverharding aangebracht op de volgende wegvakken: • Oostlanderweg (geheel) 3,7 km berm • Koggenrandweg (gedeelte tussen Agriport en Oostlanderweg) 5 km berm • Noorderdijkweg (gedeelte tussen Marina Den Oever en Sluitgatweg) 1,9 km berm • Zeugweg (gedeelte tussen Oosterterpwegweg en Robbenoordweg) 1,7 km berm • Westerdamsterweg (geheel) 0,5 km berm

We pakken de grootste veiligheidsknelpunten van fietspaden aan.	Het fietspad langs de Terpweg in Wieringerwerf zal verwijderd worden. Deze werkzaamheden zijn in 2019 in gang gezet en worden in 2020 afgerond. Daarnaast wordt de veiligheid op de Oosterterpweg verbeterd door een midden afscheiding te plaatsen bij het fietspad. Ook dit werk is in 2019 in gang gezet.
Bereikbaarheid vergroten we door onze bijdrage aan de belbus te continueren.	De bijdrage is gecontinueerd in 2019. Op 31 december telde de belbus 1.445 leden, woonachtig in Hollands Kroon. Er zijn 20.704 ritten verzorgd. In 2018 waren dat er 17.320. Het wagenpark is uitgebreid tot 10 auto's. Een nieuwe planning is operationeel, wat leidt tot snellere en betere communicatie met klanten.
We continueren publiciteitsactiviteiten voor de fixi-app.	Wat betreft de verspreiding is de Fixi-app het afgelopen jaar gepromoot door middel van een Facebookcampagne. Ook hangen er in verschillende dorpen borden waarop Fixi gepromoot wordt. Het aantal meldingen is toegenomen van 9.370 in 2018, naar 9.602 in 2019.
We voeren het plan van aanpak voor de overdracht van wegen van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier naar de gemeente en de overdracht van water van de gemeente naar HHNK uit.	In 2019 is samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) het proces doorlopen om de resterende wegen van het HHNK (ca. 115 km.) vanaf 1-1-2020 over te dragen naar de gemeente. De wegen zijn overgedragen naar de gemeente.

Cluster Milieu

Doelstelling: Hollands Kroon gaat concreter inzetten op duurzaamheid, biodiversiteit en de energie transitie	
Activiteiten	Realisatie
Wij maken op de schaal van Noord-Holland Noord een Regionale Energie en Klimaat Strategie.	De startnotitie voor de Regionale Energie Strategie (RES) is door de gemeenteraad voor kennisgeving aangenomen. In thematische werkateliers is de huidige situatie en potentie voor de regio Noord-Holland Noord in kaart gebracht. Verder zijn er in regionale werkateliers drie scenario's voor De Kop ontwikkeld. De concept RES is in het 2e kwartaal van 2020 beschikbaar. De RES 1.0 in 2021.
We maken voor Hollands Kroon een warmteplan, met daarin de keuzes hoe we in de toekomst zonder aardgas in onze warmte kunnen voorzien.	De Transitievisie Warmte Hollands Kroon is onderdeel van het programma Duurzaamheid. Deze visie beschrijft hoe we onze woonwijken in 2025 zonder aardgas kunnen verwarmen. In 2020 start het proces om te komen tot de Transitievisie Warmte. Uiterlijk eind 2021 moet de transitievisie Warmte van de gemeente Hollands Kroon klaar zijn.
We voeren een stresstest klimaatadaptatie uit om de kwetsbare locaties in kaart te brengen. Hierop gebaseerd bepalen we welke kwetsbare locaties we aanpakken en in welke volgorde, op basis van een integrale risicodialoog met alle betrokken partijen.	Regionaal is een stresstest uitgevoerd. In de stresstest zijn potentiële kwetsbaarheden voor de klimaatthema's in een gebied geïdentificeerd. Deze klimaatthema's zijn: wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen. De test beschrijft welke effecten klimaatverandering in de toekomst kan hebben in een gebied. Voor de regio Kop van Noord-Holland is op basis van deze stresstest de regio verdeeld in drie scenario's: vitaal platteland, duurzame infrastructuur en leefbare kernen. Door middel van twee klimaatateliers is een eerste inzicht gekregen in de gemeenschappelijke opgaven en koppelkansen in de regio. In 2020 wordt gestart aan een risicodialoog met verschillende gebiedspartners en stellen we een regionale uitvoeringsagenda op.
Bij elke herinrichting en nieuwe openbare ruimte onderzoeken we vooraf of klimaat adaptieve maatregelen nodig zijn en passen we deze toe.	Bij de herstructureringsonderwerpen in Wieringerwerf en de rioolwerkzaamheden is klimaat adaptief ontwerpen onderdeel van de werkvoorbereiding. Denk hierbij aan het afkoppelen van regenwater (beperken wateroverlast), waterdoorlatende verharding (beperken verdroging) bij parkeerplaatsen en het verlaagd aanleggen van groene terreinen.

	Wanneer er (ondergronds) geen ruimte is voor bomen wordt gekeken naar alternatieve beplanting waarmee wordt geprobeerd hittestress te beperken.
Bij elke ruimtelijke ontwikkeling sturen wij op een maximale bijdrage aan duurzaamheid, biodiversiteit en energietransitie.	Bij de aanbesteding voor de (her)inrichting van nieuwbouw wordt duurzaamheid meegenomen. In het afgelopen jaar hebben we bij uitvragen naast de energiehuishouding ook rekening gehouden met circulaire economie, biodiversiteit en klimaatadaptatie. In 2019 ging het om de woningbouwlocaties Elft in Hippolytushoef en Bosstraat in Winkel.
We maken een programma Duurzaamheid met een bijbehorend plan van aanpak, een gedragscode flora en fauna en een plan van aanpak/routekaart (verbeteren) biodiversiteit.	We hebben gewerkt aan een programma Duurzaamheid met aandacht voor de energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie en biodiversiteit. Deze onderwerpen hebben nauw raakvlak met elkaar en een eigen tempo in de uitwerking. Duurzaamheid vormt een integraal uitgangspunt bij de opzet en uitvoering van gemeentelijk beleid en bedrijfsvoering. Duurzaamheid is leidend en een verbindend principe. Het programma is begin 2020 aangeboden aan de raad voor besluitvorming. Biodiversiteit is een onderdeel van het programma Duurzaamheid. We zijn gestart met de voorbereidingen voor een deltaplan Biodiversiteit.
We plaatsen, waar mogelijk, zonnepanelen op scholen en openbare gebouwen.	HVC heeft een aanbod gedaan waar wij als gemeente, maar ook de schoolbesturen niet mee instemmen. We gaan in 2020 onderzoeken hoe we onze eigen gebouwen energieneutraal maken en voor welke prijs. Daarbij kijken we naar de mogelijkheden van zonne- en windenergie.
We sturen bij gemeentelijke inkoop op maximale bijdragen aan duurzaamheid.	We nemen duurzaamheid mee in onze aanbestedingen. Het percentage dat hier aan vast hangt is afhankelijk van de soort aanbesteding. De gemeente heeft de derde prijs duurzaam aanbesteden gewonnen van Stichting Aanbestedingsinstituut Bouw & Infra. De toelichting: <i>de gemeente past frequent duurzame gunningscriteria toe in haar aanbestedingen en laat daarmee zien dat ook een kleinere gemeente doordacht duurzaam kan aanbesteden.</i>

Doelstelling: Hollands Kroon draagt bij aan een schoon, gezond en groen leefklimaat	
Activiteiten	Realisatie
We planten voor ieder kind dat geboren wordt in Hollands Kroon een extra boom.	Er zijn in totaal ca. 15.000 bomen gecontroleerd op veiligheid. Er is aan ca. 1.500 bomen onderhoud gepleegd en zijn er ca. 340 nieuwe bomen geplant en ruim 100 bomen aan particulieren geleverd.
We kopen gas duurzaam in.	In 2018 is een contract afgesloten voor de levering van groen gas voor onze kantoren. Bij alle andere aansluitingen wordt vergroend gas geleverd.
Oude armaturen in gebouwen en van openbare verlichting vervangen we voor slimme energiezuinige (led)armaturen.	In 2019 zijn 982 armaturen vervangen door led-armaturen. Daarnaast zijn 90 lichtmasten vervangen. Het totale aantal lichtmasten bedraagt nu 10.830 stuks. Hiervan is 64% uitgerust met ledlampen. Voor gebouwen is in 2019 is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld en zijn (verplichte) EED (Energy Efficiency Directive/Europese Energie Doelstellingen) rapporten opgesteld en ingevoerd. De EED-rapporten zijn opgesteld voor panden welke een hoger energieverbruik van 25.000m3 gas en/of 50.000KwH per jaar hebben. Deze rapporten geven per object aan welke bouwkundige werkzaamheden er de aankomende jaren uitgevoerd moeten worden, om het energieverbruik te verminderen.
Per 1 januari 2019 100% duurzaam inkopen van elektriciteit voor gemeentelijk vastgoed.	De levering van elektriciteit voor gemeentelijk vastgoed is 100% duurzaam.
We voeren in samenwerking met HVC projecten uit om in 2020 definitief te komen tot een gewenste 75% afvalscheiding.	HVC heeft in een beeldvormende vergadering met de raad ideeën opgehaald voor de afvalinzameling van de toekomst. Er is afgesproken om medio 2020 een grondstoffenplan aan de raad voor te leggen. De raad kan daarmee keuzes maken voor de toekomst van afvalinzameling.
We zorgen bovendien voor bewustwording van het belang van recyclen.	Onze partner HVC informeert onze inwoners over het belang van recycling via de afvalkalender, social media en de vernieuwde HVC-app. HVC heeft in 2019 regelmatig acties gehouden en aankondigingen gedaan via de HVC app en via de kanalen van de gemeente.

Cluster Omgevingskwaliteit

Doelstelling: Onze leefomgeving is gevarieerd, goed onderhouden en sluit aan bij de behoefte van inwoners	
Activiteiten	Realisatie
Wij voeren het integraal beheerplan openbare ruimte en gebouwen uit.	Met betrekking tot het openbare groen voldeed in 2019 96% van de gecontroleerde locaties binnen de bebouwde kom aan de beoogde beeldkwaliteit. In 2019 is op 21 locaties groot onderhoud aan bestratingen uitgevoerd (11.500 m²). Ook is er op 16 locaties onderhoud aan asfaltwegen uitgevoerd (12 km.) en zijn er 9 straten gerenoveerd/heringericht, vaak samen met het vervangen van de riolering. In 2019 is, naast het uitgevoerde reguliere onderhoud op de begraafplaatsen, ook de renovatie van de begraafplaats Winkel voltooid. In het kader van het baggerplan zijn in 2019 bijna alle sloten in en rond Anna Paulowna gebaggerd. Het onderzoek naar de overdracht van het beheer van het stedelijk water is afgerond. Resultaat is dat vanaf begin 2020 het beheer en onderhoud van het stedelijk water is overgedragen aan het HHNK. In het kader van het integraal beheerplan is in 2019 een meerjaren onderhoudsplan opgesteld voor de gemeentelijke beschoeiingen binnen de bebouwde kom. Hier zal vanaf 2020 uitvoering aan worden gegeven. De renovatie van de Haukeshaven (vervangen damwanden) heeft vertraging opgelopen. Dit project staat nu gepland voor 2020.
We zorgen ervoor dat het areaal aan speeltoestellen en terreinmeubilair veilig is en blijft door (oude) objecten tijdig te vervangen.	In 2019 is het reguliere onderhoud van de speeltoestellen en terreinmeubilair volgens de (wettelijke) eisen uitgevoerd en is gestart met het vervangen van speeltoestellen die aan het einde van hun levensduur zijn. In Middenmeer is de Movement, een bewegingsspeeltuin, geopend in 2019.
We brengen onze beheerdata openbare ruimte op orde.	De inspecties en inventarisaties met betrekking tot verkeersborden en beschoeiingen zijn uitgevoerd en de verkeersborden, brandkranen en spanningskasten zijn overgezet in ons beheersysteem Obsurv. De beschoeiingsdata wordt daar nog aan toegevoegd. Het

	lichtmastenbestand overzetten in Obsurv heeft vertraging opgelopen, omdat de nieuwe versie van Obsurv pas laat geïmplementeerd kon worden. Alle data staat klaar voor overzetting. Hiernaast is bijna alle data van het HHNK omtrent de wegenoverdracht naar de gemeente Hollands Kroon overgenomen in ons beheersysteem. Dit houdt naast wegen ook groenvakken, bomen, kunstwerken, lichtmasten en verkeersborden in.
We pakken de grootste knelpunten in de onkruidbeheersing actief aan door het aanpassen van de openbare ruimte.	Op diverse locaties zijn obstakels (paaltjes) verwijderd en parkeervakken (stootbanden) aangepast zodat onkruid minder kans kan krijgen of beter kan worden verwijderd.
Bij herinrichting en groot onderhoud richten we de openbare ruimte zodanig in dat onkruidbeheersing slimmer uitgevoerd kan worden.	Bij iedere aanpassing wordt gekeken naar slimmere uitvoering. Enkele voorbeelden: in 2019 is in het ontwerp van het Winkelhart (winkelcentrum in Nieuwe Niedorp) onkruidwerende voegvulling meegenomen in de goten zodat beeldkwaliteit A wordt gehaald. In 't Veld Noord worden grote tegelementen in de openbare ruimte gebruikt, zodat er minder voegen zijn waar onkruid in kan staan.
Binnen het verband van P10 verkennen we de mogelijkheden om de leefbaarheid op het platteland te versterken.	Als actief deelnemer aan de P10 (lid van Dagelijks Bestuur/ programmacoördinator Leefbaar Platteland) versterken we de leefbaarheid op het platteland conform het uitvoeringsprogramma 2019. Vanuit de inhoud is Hollands Kroon aangesloten op verschillende werkgroepen van de P10. Binnen de portefeuille leefbaar platteland is actieve inzet en lobby gepleegd (bestuurlijk en ambtelijk) op 2 onderwerpen: digitale connectiviteit/uitrol 5G en Green Deal Auto Delen.

Doelstelling: Het woningaanbod in Hollands Kroon sluit aan bij wensen van (toekomstige) inwoners	
Activiteiten	Realisatie
We voeren het Kwalitatief woningbouwprogramma voor de Kop uit en actualiseren deze doorlopend.	De voormalige basisschool De Meerpaal aan is aan de corporatie verkocht voor sociale woningbouw.
We voeren een Woonmarktonderzoek uit voor alle vier de hoofdkernen.	Het onderzoek is uitgevoerd. Dit heeft geleid tot het inzicht dat we een sturend beleid willen voeren om aan de behoeften van bewoners te kunnen voldoen. Hiervoor wordt in 2020 de Woonvisie geactualiseerd.

Om lokaal goed te kunnen schakelen lobbyen we dat er naar behoefte ook buiten bestaand stedelijk gebied gebouwd kan worden en behartigen we de belangen van Hollands Kroon voor de (woningbouw)lobby NHN.	Er is onderzoek gedaan naar de woonwensen en de behoefte naar woningen in de regio. Dit is besproken in een beeldvormende vergadering van de gemeenteraad. Op basis van de uitkomsten wordt de Woonvisie geactualiseerd.
We voeren het project 'dorpsontwikkelplan voor Middenmeer' uit.	Vanuit De Kop Werkt! (DKW!) is een bedrag beschikbaar gesteld voor een aangemeld project 'dorpsontwikkelplan voor Middenmeer'. In 2018 is gebleken dat dit plan niet uitgevoerd gaat worden. Het geld is voor Hollands Kroon beschikbaar gebleven en hiervoor is een nieuwe aanvraag ingediend ten behoeve van een geluidwerende voorziening langs de A7 voor Wieringerwerf. Op deze nieuwe aanvraag is positief besloten door de stuurgroep van DKW!. De voorbereidingen voor de geluidwerende voorziening zijn gestart.
We voeren het project 'Herstructurering Wieringerwerf' uit.	Het Project Herstructurering Wieringerwerf heeft in 2019 op alle onderdelen voortgang geboekt. De raad is hierover in november 2019 geïnformeerd met het memo Rapportage herstructurering Wieringerwerf.
We voeren het project 'woningbouw in 't Veld Noord' uit.	De vergunning is verleend. De aannemer is gestart met bouwrijp maken.
We voeren het project 'gebiedsplan Wieringermeer' uit.	Op 25 juni 2019 heeft de raad volgens amendement A 2019 06 besloten over het concept gebiedsplan Wieringermeer. Met dit amendement heeft de gemeenteraad aangegeven dat het college opnieuw in overleg dient te treden met de stakeholders. Daarvoor hebben we in 2019 vier bijeenkomsten georganiseerd. Bureau BVR heeft deze bijeenkomsten begeleid. Dat resulteert in 2020 tot een advies.
We faciliteren innovatieve initiatieven, d.m.v. proeftuinen zoals tiny houses en nieuwe woonvormen.	Er is een besluit genomen door de gemeenteraad om de pilot tiny houses in Nieuwe Niedorp verder vorm te geven. Eind 2019 waren er 13 geïnteresseerden.
We krijgen een beter overzicht in het thema huisvesting arbeidsmigranten en nemen de nodige stappen om de kwantiteit en kwaliteit daarvan beter te laten aansluiten op de behoeften.	Er zijn beleidsregels vastgesteld om de kwaliteit en kwantiteit te waarborgen. Initiatieven die niet aan de beleidsregels voldoen, maar wel kansrijk worden geacht, worden met een artikel 6 procedures aan de gemeenteraad voorgelegd.
We zorgen voor goede en veilige Logiesaccommodaties voor tijdelijke werknemers door controles en daar waar nodig handhavend op te treden	In 2019 zijn 83 panden gecontroleerd, waarvan het vermoeden bestond dat hier tijdelijke medewerkers gehuisvest waren.

Vanuit de Kop Werkt! oriënteren we ons op een Regionale Omgevingsvisie. We participeren en monitoren of de visie strookt met onze eigen Omgevingsvisie.	Er is een Regio akkoord in de maak waarin regionale afspraken over de ontwikkeling van de Kop worden gemaakt.
---	---

Doelstelling: Inwoners zijn actief betrokken bij hun leefomgeving	
Activiteiten	Realisatie
Nieuwe initiatieven voor de openbare ruimte faciliteren we via Kernbeheer.	Alle initiatieven die binnenkomen worden door ons opgepakt. Concrete projecten in 2019: • Aanleg diverse stroken bloemenmengsels buitenwegen. • Betrokken bij aanleg speeltuinen, zoals de movement Middenmeer, Pionierskruid in Anna Paulowna en de poldermanstraat in Breezand. • Plaatsen herdenkings palen vliegtuigcrashes. • Voorbereidingen monument joods werkdorp. • Tiny forest gerealiseerd in Niedorp. • Diverse plantvakken gevormd naar wens van de inwoners. • Met inwoners samen bomen geplant in pastoor Verhoeffpark in Breezand. • Inwoners cursus opgezet op de educatieve tuin in Anna Paulowna. • Juttersgeluk georganiseerd op de Waddendijk, • Ondersteuning van zwerfafval projecten op scholen. • Betrokken bij de herinrichting Zandvaart/Lovinkstraat Breezand met dorpsraad.
We vergroten de bekendheid van Kernbeheer.	In 2019 is de HK-bus in gebruik genomen. Kernbeheer is nu vaak aanwezig in de bus. Daarnaast is actief gepromoot via social media. Ook zijn er spandoeken bij de kernen geplaatst.
We willen in de geest van de omgevingswet de inwoners betrekken bij het opstellen van ons eerste omgevingsplan Agriport (pilot onder de crisis- en herstelwet). Dit doen we ter voorbereiding op het omgevingsplan voor het gehele grondgebied.	Er is geen omgevingsplan Agriport opgesteld. Er is overgegaan tot een gebiedsplan voor het hele grondgebied, omdat een plan voor Agriport ook in grijpt op de gehele Wieringermeer. Het heeft geleid tot het concept Gebiedsplan Wieringermeer.

Cluster Veiligheid

Doelstelling: Hollands Kroon is een veilige leefomgeving	
Activiteiten	Realisatie
Wij coördineren (meervoudig complexe) veiligheids- en zorgzaken.	Binnen het thema Zorg/Veiligheid is veel ontwikkeling door een toename van personen met geestelijke problematiek in de wijken. Hierdoor zien wij een toename in casuïstiek. Veel van deze zaken worden behandeld binnen het regionale Zorg- en Veiligheidshuis. Recentelijk zijn wij begonnen met het realiseren van lokale variant om sneller te kunnen ingrijpen bij escalatie.
Wij faciliteren en leveren een ambtelijke bijdrage aan het regionale kernteam veiligheid.	We sluiten aan bij verschillende regionale structuren.
Wij leveren een regionale projectleider tegen Mensenhandel bij het regionale kernteam veiligheid.	Dit onderwerp wordt besproken in de bestaande regionale structuren. We leveren nu geen regionale projectleider.
We ondersteunen het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing (RPC).	Het RPC levert diensten waar de gemeenten gebruik van (kan) maken. Gemeenten zijn in dit soort gevallen nagenoeg altijd opdrachtgever.
We promoten de activiteiten van het Regionale Informatie en Expertise Centrum (RIEC).	Er is geen activiteit uitgevoerd ter promotie van het RIEC.
We faciliteren het Regionale Informatie en Expertise Centrum (RIEC).	Het RIEC is een ketenpartner van Veiligheid in de aanpak Ondernijning. Het RIEC ondersteunt alle gemeente in de regio door het samenbrengen van informatie en die te analyseren.
Opstellen/aanpassen van het volgende beleidsdocument: Prostitutiebeleid.	Het thema prostitutie is bij ons niet opgenomen in de APV maar is vastgelegd in een aparte verordening. Door de komst van nieuwe landelijke wetgeving zal deze gewijzigd worden en zeer waarschijnlijk beleid voor worden opgesteld. Het zwaartepunt voor controle op misstanden en naleving van regelgeving ligt niet langer bij de politie maar bij de gemeente.

Opstellen/aanpassen van het volgende beleidsdocument: Gedragscode 'omgaan met agressie'.	Er is nog geen beleidsdocument opgesteld.
Opstellen/aanpassen van het volgende beleidsdocument: VTH-programma.	Alle deelproducten zijn afgerond en aan de provincie toegezonden in het kader van IBT 2019.
Opstellen/aanpassen van het volgende beleidsdocument: Mogelijke uitbreiding Bibob-beleid.	Het Bibob-beleid is aangepast en uitgebreid naar alle mogelijke sectoren zoals vastgoed en subsidies.
Opstellen/aanpassen van het volgende beleidsdocument: Eventuele bijstelling Damoclesbeleid.	Het Damoclesbeleid is aangepast waardoor het nu mogelijk is bestuursrechtelijk op te treden tegen voorbereidingshandelingen. Er is aangesloten bij justitiële gedoogregels over de maximale hoeveelheid drugs dat in bezit mag zijn.
Beleidsdocumenten opstellen (of aanpassen): coffeeshop beleid	Hollands Kroon heeft geen coffeeshops. Aanvragen voor het vestigen van een coffeeshop worden afgehouden.
We ontwikkelen van een plan voor het inzichtelijk maken, bewustwording en tegengaan van Contraterrorisme, radicalisering en extremisme.	In de kadernota Veiligheid is gekozen om de focus te leggen op polarisatie en radicalisering. Dit sluit beter aan bij de ontwikkelingen in ons gebied.
We ontwikkelen van een plan voor het inzichtelijk maken, bewustwording en tegengaan van aanpak voor cybercrime.	Cybercrime is een thema dat als punt van aandacht is ondergebracht in de kadernota Veiligheid.
We ontwikkelen van een plan voor het inzichtelijk maken, bewustwording en tegengaan van aanpak illegale hennepcultuur en -handel.	Het Damoclesbeleid is aangepast en maakt het nu mogelijk ook bestuursrechtelijk op te treden bij voorbereidingshandelingen. In het verleden kon alleen opgetreden worden bij het fysiek aantreffen van hennep. Nu is de aanwezigheid van een kwekerij in opbouw of na gebruik voldoende om op te treden.
We ontwikkelen van een plan voor het inzichtelijk maken, bewustwording en tegengaan van aanpak woonoverlast.	De aanpak woonoverlast is opgenomen in de wijziging van de APV. In Q1 van 2020 worden de beleidsregels vastgelegd. Daarna zal er samenwerking plaatsvinden tussen politie, woningcorporaties en de gemeente om aanvullend op de bestaande maatregelen nu ook bij herhaaldelijke en ernstige woonoverlast bestuursrechtelijk op te treden d.m.v. een dwangsom of bestuursdwang.

We monitoren alle nieuwe nationale en provinciale wetgeving en implementeren deze waar nodig in lokale regels of beleid.	Een voorbeeld hiervan is het aanpassen van de APV, het opstellen van beleid over de aanpak woonoverlast en het wijzigen van het Bibob-beleid. Dit alles na veranderingen (Gemeentewet en wet BIBOB) en nieuwe landelijke wetgeving (Wet aanpak woonoverlast).
--	---

Doelstelling: Mensen gaan in Hollands Kroon op een prettige manier met elkaar om, waarderen en zijn betrokken bij de omgeving waarin ze wonen	
Activiteiten	Realisatie
We zetten buurtbemiddeling voort en kijken naar mogelijkheden voor doorontwikkeling.	Veiligheid maakt gebruik van buurtbemiddeling in de aanpak woonoverlast en wordt vanuit handhaving ingezet door de boa's als zij een burencflict signaleren.
We dragen actief bij aan het ontwikkelen van vroeg-signalering overlast/ problematische jeugd samen met de politie, onder andere door 'Jeugd 2.0', inzet social media en toepassen en borgen van een groepsscan.	In het JPG-overleg werken Jeugd, Politie en Gemeente samen in de aanpak van jeugdoverlast en preventie van problematisch gedrag onder jongeren. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van LINK jongerenwerk. In de kadernota Veiligheid is jeugd een belangrijk thema. Er zijn plannen voor een versteviging van de aanpak.
We zorgen voor een sluitende aanpak verwarde personen.	De aanpak verwarde personen is er één die zowel lokaal als regionaal vol in de aandacht staat. Door de toename van inwoners met psychiatrische problematieken in de wijken is een sluitende aanpak noodzakelijk om de leefbaarheid te waarborgen. Nieuwe wetgeving zoals de wet verplichte ggz moet ons daarin ondersteunen.

Doelstelling: Het aantal (jeugd)delicten is beperkt door preventie en proactie	
Activiteiten	Realisatie
We werken mee aan het bovenregionale project jeugd, alcohol en drugs - In control - en zetten ook in op lokaal passende activiteiten vanuit dit project.	In 2019 is ingezet op naleving van wet- en regelgeving. Organisaties en verenigingen met een negatieve score hebben een brief ontvangen. Komend jaar volgen weer controles (3x bij nieuwe overtredingen en anders 1x controle).
Hierbij hoort ook de pilot Jongerenrechtbank RSG Wiringherlant	De voortgangsrapportage van deze pilot is nog niet beschikbaar, maar wordt afzonderlijk aan de raad aangeboden.

Financiële samenvatting programma Leefbaarheid

Bedragen * € 1.000

Programma Leefbaarheid	Begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Afwijking	V/N
Lasten					
Infrastructuur	4.322	3.564	4.219	-655	N
Milieu	8.662	9.802	12.640	-2.838	N
Omgevingskwaliteit	3.689	5.740	6.188	-448	N
Veiligheid	4.073	4.066	4.124	-58	N
TOTAAL LASTEN	20.745	23.172	27.171	-3.999	N
Baten					
Infrastructuur	78	103	409	305	V
Milieu	9.843	10.693	13.590	2.897	V
Omgevingskwaliteit	3.725	5.878	7.776	1.898	V
Veiligheid	0	0	105	105	V
TOTAAL BATEN	13.647	16.675	21.881	5.206	V
Saldo voor bestemming	7.098	6.497	5.290	1.207	V
Mutaties binnen reserves	-1.156	-870	-1.374	-504	N
Saldo na bestemming	8.254	7.367	6.664	703	V

Financiële afwijkingen > € 25.000 programma Leefbaarheid

Infrastructuur	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Verkeer, Wegen & Water	330		V	De extra inkomsten in 2019 hebben twee oorzaken. 1. Een bijdrage van € 175.000 voor de uitgegeven m2 die het consortium Kooyhaven aan ons betaald heeft in het kader van bovenplanse bijdrage. Hier staan uitgaven van dezelfde omvang tegenover. 2. In 2019 hebben we een groot bedrag ontvangen als vergoeding voor graafwerkzaamheden van nutsbedrijven. Dit is een vergoeding voor aangebrachte schade aan bermen, trottoirs en wegen. De kosten voor herstel volgen in de komende jaren. In het raadsvoorstel van de jaarstukken wordt gevraagd om het restant (€ 115.000) van deze bijdrage te storten in de reserve wegen.
	0	-678	N	De overschrijding van de kosten worden o.a. veroorzaakt door de kosten in verband met Kooyhaven van € 175.000. De extra kosten zijn veroorzaakt door de kosten voor groot onderhoud wegen. Deze kosten mogen onttrokken worden uit de egalisatiereserve wegen. In het raadsvoorstel wordt gevraagd om € 450.000 te onttrekken uit de reserve wegen. Het beleid van de gemeente is erop gericht om geen (onnodige) ruimte in de budgetten te creëren. Voor gladheidsbestrijding wordt een basisbedrag opgenomen op basis van historische gegevens. In de maanden november en december zijn in vergelijking met voorgaande jaren zeer hoge kosten gemaakt. Hierdoor een overschrijding van € 53.000.
	-25	23	N	Overige kleine verschillen
	305	-655		

Milieu	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Riolering	2.788	0	V	Afwijkingen in zowel de baten en lasten zijn veroorzaakt door een dotatie en onttrekking aan de voorziening Riolering.
	0	-2.742	N	
Afval	91	0	V	De kosten voor afvalinzameling in 2019 zijn fors gestegen, hiervoor zijn de tarieven van de afvalstoffenheffing ook gestegen. Deze wijziging is niet goed in de begroting verwerkt.
	0	-96	N	
	18		V	Overige kleine verschillen
	2.897	-2.838		

Omgevingskwaliteit	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Openbaar Groen (Openlucht) Recreatie		-225	N	De overschrijding van de kosten openbaar groen recreatie heeft diverse oorzaken, die vooraf niet waren in te schatten: • er zijn geen kosten voor de Haukeshaven gemaakt. Dit betreft een investering die in 2020 wordt uitgevoerd (€ 600.000 Voordeel); • in het kader van het baggerplan zijn in 2019 bijna alle sloten in en rond Anna Paulowna (Westpolder, Oostpolder en Wieringerwaard) gebaggerd. Er moest hierbij meer bagger worden afgevoerd dan in het baggerplan voorzien (€ 630.000); • tijdens de knelpuntenschouw van het HHNK is er op een aantal locaties extra slootonderhoud uitgevoerd (€ 40.000 nadeel); • 4 Kapotte duikers die niet waren voorzien (€ 20.000 nadeel); • extra kosten voor het opruimen van de stormschade (€ 45.000); • kosten in verband met de iepziekte (€ 45.000); • hogere stortkosten voor het vegen van goten en extra schoonvegen van wegen in verband met een nat najaar (€ 45.000).
Begraafplaatsen & Crematoria	177		V	In 2019 zijn er meer inkomsten ontvangen voor grafrechten. De inkomsten hebben vooral betrekking op verlenging van de graven en onderhoud. De inkomsten voor toekomstige jaren worden gestort in een voorziening.
	240		V	Grafrechten worden ontvangen voor toekomstige jaren. De ontvangen bedragen die betrekking hebben op het onderhoud voor de komende jaren worden gestort in een voorziening.
		-354	N	Daarnaast vallen ook jaarlijks bedragen vrij, uit de voorziening die voor het lopend jaar nodig is voor onderhoud.

Omgevingskwaliteit Omschrijving	Afwijking	Afwijking		
	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Ruimtelijke ordening	162		V	In verband met de exploitatie overeenkomst windplan is een bijdrage ontvangen.
		137	V	Lagere kosten voor herstructurering Wieringerwerf. Hierdoor wordt ook minder onttrokken uit de reserve.
Grondexpl. (Niet Bedrijfterrein)	-362		N	Het nadeel heeft betrekking op grondexploitatie De Dentele. Dit is een afwijking op de begroting bij zowel de baten als de lasten. Per saldo is er sprake van een klein nadeel. De toelichting per grondexploitatie is beschreven in de paragraaf grondbeleid.
		342	V	
Wonen & Bouwen	1.656		V	In december is een grote bouwvergunning verleend waardoor er meer inkomsten zijn ontvangen.
		-327	N	Ook is in 2019, door de uitkoopregeling woning onder hoogspanningskabels, één extra woning aangekocht. Hiervoor is € 327.000 betaald. Vanuit het Rijk is € 339.000 ontvangen.
	25	-21		Kleine verschillen.
Totaal	1.898	-448		

Veiligheid	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Crisisbeheersing & Brandweer	37		V	Kleine verschillen door o.a. hogere inkomsten in verband met hogere facilitaire lasten die worden doorbelast aan de Veiligheidsregio.
		-55	N	Het opstellen van de verplichte EED (Energy Efficiency Directive/Europese Energie Doelstellingen) rapporten voor de brandweerkazernes heeft € 12.000 gekost. Voor de kazerne Breezand heeft in de maand december werkzaamheden voor het dak plaats gevonden, deze waren niet voorzien (€ 25.000).
Openbare Orde & Veiligheid	68		V	In het verleden is geld ontvangen van Centraal beheer in verband met een ongeval bij de brandweer. Deze gelden zijn als vooruitontvangen bedrag opgenomen op de balans in afwachting van definitieve afwikkeling van het dossier. In 2019 heeft definitief afwikkelingen plaatsgevonden en kunnen de gelden (€ 32.000) vrijvallen. De overige afwijking wordt verklaard door hoger ontvangen leges in verband met verstrekte vergunningen.
		-3	N	Kleine verschillen
	105	-58	V	

Programma Vitaliteit

Inleiding

<toelichting op wat we met dit programma in het algemeen nastreven>

Cluster Zorg

Doelstelling: Iedereen die zorg heeft, krijgt deze	
Activiteiten	Realisatie
We gaan onverminderd door met de transformatie in Wmo en Jeugdzorg met onze partner Inluzio.	Er zijn goede stappen gezet in de bovenregionale samenwerking Transformatie Specialistische Jeugdhulp, drie regio's West -Friesland, Alkmaar en Kop NHN. Met Inluzio hebben we een innovatieplan voor de transformatie vastgesteld en zijn we gestart met uitvoering daarvan. Focus ligt op inkoop van tweede lijnszorg, intensivering van contacten met verwijzers en monitoring van prestaties.
Het thema 'beschermd wonen' krijgt aandacht.	Uitvoeringsafspraken uit kadernota Thuis in de buurt worden uitgevoerd, zoals pilot Buurtcirkel, inzet schakel GGD-er, inzet van de crisiskaart voormensen met psychiatrische problematiek, cursusaanbod MHFA (eerste hulp bij psychische problemen) en de start van de pilot Beschermd Thuis.
Het thema 'zorgmijders' krijgt aandacht.	Door zeswekelijks overleg met het Vangnet & adviesteam krijgen we sneller een voet tussen de deur bij zorgmijders, zijn we bekend met elkaars inzet en kunnen we de juiste expertise op het juiste moment inzetten. Vierwekelijks is er overleg met Veiligheid en Zorg, om in te spelen op praktijksituaties en tijdig oplossingen aan te dragen.
Het thema 'verwarde personen' krijgt aandacht.	Er is een regionaal Plan van Aanpak verwarde personen vastgesteld. De 10 bouwstenen zijn ingevuld en voorzien van acties, waarbij gestart is met invulling op lokaal niveau. Periodiek is er overleg met de woningcorporaties over overlastsituaties.

Het thema 'alleenstaande minderjarige vluchtelingen die 18 worden' krijgt aandacht.	Er zijn werkafspraken gemaakt met alle ketenpartners om deze doelgroep te begeleiden. In 2019 hebben we er drie begeleid.
Het thema 'huiselijk geweld en kindermishandeling' krijgt aandacht.	Het regionale project "Geweld hoort nergens Thuis" is gestart met het aanstellen van een projectleider en het opstellen van een visiedocument. Concept is klaar. In Q1 van 2020 verdere routing.
Het thema 'jeugdbescherming en -reclassering' krijgt aandacht.	De bovenregionale samenwerking en borging zorglandschap Jeugd en Jeugdbescherming en Jeugdreclassering is succesvol gerealiseerd en geborgd, zowel ambtelijk als bestuurlijk. In goed vertrouwen zijn de 6 regio's gepositioneerd, zowel bovenregionaal als landelijk (Ministeries en VNG). De bovenregionale samenwerking met de Gecertificeerde Instellingen verloopt goed: De functies Jeugdbescherming en Jeugdreclassering zijn geborgd. De zes regio's zetten de nauwe samenwerking voort in 2020 en verder. De verwachting is uitbreiding van de bestuurlijke agenda zorglandschap.
Het thema 'onafhankelijke cliëntondersteuning en cliëntparticipatie' krijgt aandacht.	De implementatie van onafhankelijke cliëntondersteuning blijkt in de praktijk complex. Daarom streven wij ernaar om professionele én informele cliëntondersteuning optimaal in te zetten, om te zorgen dat inwoners de best passende zorg en ondersteuning krijgen. Dit gebeurt in nauwe afstemming met diverse instellingen en cliëntvertegenwoordigers op het gebied van jongeren, ouderen, ouders, werk & inkomen, (jeugd) GGZ, lichamelijke beperkingen en chronische ziekten. We zijn samen met de Wmo adviesraad en de cliëntenraad een proces gestart om de adviesraden te ontwikkelen naar een brede Adviesraad Sociaal Domein. De Wmo adviesraad wordt actief betrokken bij diverse thema's die in het sociaal domein spelen. Dit betekent dat wij naast de reguliere vergaderingen ook meer thematisch met elkaar aan het sparren zijn, bijvoorbeeld over de toegang in het sociaal domein.
Regionaal werken we aan het borgen van een goede zorginfrastructuur waarin de inhoud en de processen feilloos op elkaar aansluiten.	Er wordt een onderzoek uitgevoerd door Woonzorggroep Samen, de Omring en de gemeenten in de Noordkop over de gevolgen van de vergrijzing. Dit heeft inmiddels

	geresulteerd in een concept strategisch huisvestingplan van Woonzorggroep Samen dat in 2020 verder met ketenpartners besproken wordt.
--	---

Doelstelling: Evenwicht vinden tussen geleverde zorg en beschikbare financiën	
Activiteiten	Realisatie
We stellen een 3D verordening op, waarmee 'de kanteling' gestimuleerd wordt.	Er is een projectplan opgesteld met daarin een planning om in 2020 de kanteling naar integraal werken te stimuleren. Het projectplan is gedeeld met de betrokken teams en Inluzio.
We ontwikkelen preventief gezondheidsbeleid, in samenhang met de uitvoering van zorg.	De inzet op preventie kreeg in 2019 vorm in diverse uitvoeringsprogramma's, waarbij onder meer gemeente, GGD, Inluzio, Wonen Plus Welzijn en Sportservice betrokken zijn. We noemen: Lekker in je Life, Nix18, In Control of Alcohol en Drugs, Meedoen in Noordkop, Gezonde Sportomgeving en inzet van combinatiefunctionarissen op het gebied van bewegen, deelname aan netwerk Noordkop Gezond voor Elkaar.
Het aanbod van voorliggende voorzieningen wordt geëvalueerd.	Met alle voorliggende voorzieningen (in de scope) heeft Inluzio in juni een evaluatiegesprek over 1e half jaar van 2019 gevoerd van dat kalenderjaar. Op basis van input van wijkteams, caseload en signalen van de partners worden nieuwe projecten en pilots toegekend en bestaand aanbod verder doorontwikkeld. Voorbeelden van projecten zijn 'Match up' (van Link, Rco de Hoofdzaak en Humanitas) en 'Buurtgezinnen'.
We stellen een Addendum 2019 vast met betrekking tot de overeenkomst met Inluzio Hollands Kroon.	Er is een Addendum 2019 getekend. Daarin is een nieuw budgetplafond vastgesteld van € 19,2 mln. en is uitgewerkt wat we verstaan onder substantiële wijzigingen, op basis waarvan Inluzio van ons verdere bijstelling van het subsidieplafond kan verlangen.
We zien erop toe dat de meerjarenbegroting van de GR GGD sluitend is.	De begroting van de GGD is sluitend en de gemeentelijke bijdrage is hierop bijgesteld.
De uitvoering van Veilig Thuis brengen we op orde.	De dienstverleningsovereenkomst is verlengd. We hebben een extra bijdrage van € 201.984 verstrekt. Afrekening vindt plaats per kwartaal op basis van het werkelijk aantal meldingen. Ziekteverzuim loopt terug en instroom van personeel loopt volgens planning. Omdat dit

	later in het jaar gerealiseerd is, zijn er wel nog wachtlijsten; 41% afhandeling van meldingen binnen een termijn van 5 dagen, 42% binnen 6 - 20 dagen, overig tussen 21 - 31 dagen.
We werken aan kern-gebonden ondersteuning.	In alle kernen is het project 'leefbaarheid door ontmoeten' uitgerold. Medio september 2019 zijn alle dorpen aangeschreven om ideeën aan te leveren die moeten leiden tot bruisende, toekomstbestendige dorpen op het gebied van sociale leefbaarheid. Er zijn naar aanleiding hiervan een aantal initiatieven ingediend. De kerngroep gaat samen met de inwoners met deze initiatieven aan de slag.
We besteden meer budget aan het opleiden van vrijwilligers.	Het afgelopen jaar is extra budget ingezet via het Nibud voor het opleiden van vrijwilligers als vrijwillig administratieve ondersteuners. Daarnaast zijn Vrijwillig Onafhankelijke Adviseurs (VOA's) en taalmaatjes opgeleid. In het kader van 'dementievriendelijke gemeente' is budget beschikbaar gesteld voor de Geriant-cursus 'Omgaan met dementie' voor iedereen, binnen en buiten de gemeentelijke organisatie.

Doelstelling: Ouderen en mensen met een beperking wonen langer thuis, indien nodig met ondersteuning of hulp	
Activiteiten	Realisatie
We breiden de doet & ontmoet groepen uit.	Het aantal doet- en ontmoetgroepen is uitgebreid met één nieuwe groep in Breezand (1/2/2020 start) en heeft daarmee totaal negen groepen. Daarnaast heeft 2019 vooral in het teken gestaan van borging van de lokale locaties. Woonzorggroep Samen heeft de gemeenschappelijke ruimtes in zowel de Carrousel (Breezand) als de Keijzershoff (Anna Paulowna), in het kader van de Zorginfrastructuur, overgedragen aan de gemeente en Stichting Wonen Plus Welzijn. Hiermee zijn de activiteiten - inclusief de doet- en ontmoet - gewaarborgd voor de inwoners en kunnen deze ontmoetingsruimtes breder worden benut, ook dankzij de inzet van de recreatieverenigingen. Voor een vergelijkbare constructie voor Parkzicht in Hippolytushoef, zijn de betrokken partijen in gesprek.

We werken mee aan het realiseren van woonvormen waarbij dementerenden en partners samen kunnen blijven wonen.	De gemeente zet zich in voor/is betrokken bij het realiseren van woonzorgvormen specifiek voor mensen met dementie. Hollands Kroon gaat met organisaties en initiatieven in gesprek over randvoorwaarden. Voorbeelden zijn het Polderhofje, en het initiatief Warm Thuis.
We onderzoeken welke tussenvormen tussen zelfstandig wonen met begeleiding en beschermd worden nodig zijn.	We zien een groeiend aantal initiatieven die zorg, ondersteuning en een vorm van gemeenschappelijk wonen combineren. Toch blijkt het lastig voor deze initiatiefnemers om dergelijke innovatieve woonvormen van de grond te krijgen. De praktijk wijst uit dat op dit moment banken, pensioenfondsen en investeerders beperkt middelen ter beschikking stellen om innovatieve woonvormen voor deze doelgroep met lagere- en middeninkomens tot stand te brengen, door risico's en het beperkte rendement. Met het invoeren van de Stimuleringsregeling Wonen en Zorg worden de risico's afgedekt, die door de markt niet worden gedekt, om nieuwe vormen van wonen en zorg te bevorderen.
We organiseren een gesprek over de versterking van de samenwerking met het mantelzorgcentrum.	Het mantelzorgcentrum heeft voor de gemeente Hollands Kroon in het kader van dementie een pilot respijtzorg uitgevoerd. Ook heeft het mantelzorgcentrum voor onze inwoners een aantal cursussen ('Ontspoorde zorg', 'Ben ik dat' en 'Mijn partner verhuist naar een zorginstelling') georganiseerd. Verder voert het Mantelzorgcentrum in opdracht van de gemeente jaarlijks de Mantelzorgdag en het mantelzorgcompliment uit. Includio Hollands Kroon en het Mantelzorgcentrum zijn in gesprek over verbeteren van de samenwerking. Aan de hand van casuïstiek krijgt dit een vervolg in 2020.
We verbinden ketenpartners op het raakvlak tussen Wmo en het verbeteren van de leefbaarheid in de dorpen.	We zien het als een niet eindigende activiteit om te zorgen voor verbinding. Voorbeelden uit 2019 die we kunnen noemen: • Woonzorggroep Samen, de Woningstichting Anna Paulowna, Wonen Plus Welzijn en de gemeente hebben afspraken gemaakt voor het openhouden van de Carrousel in Breezand en de Keijzershof in Anna Paulowna. Er wordt extra ingezet op ondersteuning van de vrijwilligers en het organiseren van extra activiteiten;

	• ‘Kamers met Kansen’ is een woonbegeleidingstraject voor jongeren van 18-27 jaar. Doordat de jongeren deze kans krijgen doen zij iets terug voor de samenleving, vaak in het dorp hetgeen bijdraagt aan de leefbaarheid; • BuurtSuperrrr in ’t Veld blijft onlangs terugtrekken van eigenaar toch open.
--	---

Doelstelling: Sociale eenzaamheid voorkomen	
Activiteiten	Realisatie
We bieden ondersteuning aan vluchtelingen om te kunnen participeren in de maatschappij. Hiervoor creëren we een gecoördineerde multidisciplinaire samenwerking van ketenpartners en betrokken gemeentelijke teams.	Momenteel werken we bij gemeente Hollands Kroon op integrale wijze samen met diverse teams zoals CUP, Inkomen, Schulddienstverlening en Incluzio en ook met ketenpartners om vluchtelingen optimaal te kunnen ondersteunen en te sturen richting zelfredzaamheid en participatie in de samenleving. Ketenpartners zijn onder andere taalscholen in de regio (zoals Fiolet en ROC) maar ook Vluchtelingenwerk, Agros, Pro-bedrijven, COA, DUO, IND, Wonen plus welzijn en Tolkvertaalcentrum (TVCN) Nederland. Een uiting van de integrale werkwijze in deze context is dat er zes wekelijks integraal casuïstiek overleg plaatsvindt met gemeentelijk betrokken teams en Vluchtelingenwerk. Vanuit de gemeente sluit team CUP hierbij aan. Drie consultants van dit team focussen zich momenteel specifiek op deze doelgroep. De lijntjes zijn op deze manier zo kort mogelijk en vraagstukken kunnen snel worden opgepakt. Wanneer iemand na de inburgering nog niet voldoende vaardigheden heeft om zelfstandig aan het werk te gaan worden arbeidsbemiddelingstrajecten, onder andere bij Pro/Agros ingezet om deze vaardigheden te leren. Door deze multidisciplinaire samenwerking hebben wij in 2019 45 beëindigde inburgeringstrajecten gerealiseerd. Deze beëindigde trajecten betekenen voltooiing van de inburgering, doorstroom naar een ander traject of verhuizing. Op 1 januari 2020 waren er 89 lopende inburgeringstrajecten in Hollands Kroon.

Samen met Wonen plus Welzijn en Noordkop voor elkaar zetten we in op de kwetsbare vrijwilliger.	In 2019 is een multidisciplinair overleg opgestart. Daarnaast is er een werkgroep kwetsbare vrijwilligers opgezet om ook de kwetsbare mensen uit de samenleving een kans te bieden.
We stimuleren het gebruik van de Hollands Kroonse Uitdaging.	In 2019 heeft de Hollands Kroonse Uitdaging (HKU) 11 matches gemaakt tussen maatschappelijke vragen en aanbod van ondernemers. Tijdens de Beursvloer Hollands Kroon zijn nog eens 76 matches gemaakt met een maatschappelijke waarde van € 74.965. Naast deze matches heeft de HKU 17 incidentele subsidies verstrekt (mogelijk gemaakt met budget van de gemeente, maar gecoördineerd door de HKU). Hierdoor zijn er vaak mengvormen van hulp mét en zonder geld. Dit versterkt de waarde van de HKU.

Cluster Bestaanszekerheid

Doelstelling: Steeds meer inwoners voorzien in hun eigen levensonderhoud	
Activiteiten	Realisatie
We bieden Schulddienstverlening aan, aan ondernemers en continueren de financiële dienstverlening aan inwoners.	Zelfstandigen met schulden kunnen zich melden bij onze gemeente. Als na onderzoek blijkt dat de ondernemer een levensvatbaar bedrijf heeft, start er een schuldregeling op. Hiervan hebben in 2019 drie ondernemers gebruik gemaakt. In december is Oxyz gestopt met het leveren van deze dienstverlening. Er wordt onderzocht welke instantie wij hier nu voor in kunnen zetten. De financiële dienstverlening voor inwoners is verder gecontinueerd. Het aantal aanmeldingen is in 2019 met 90% toegenomen ten opzichte van 2018. Deze toename komt door de inzet van vroegsignalering. Ook weten inwoners en professionals elkaar sneller te vinden.
Het aanvraagproces voor een uitkering wordt zo ingericht dat we integraal aandacht besteden aan de vraag van de inwoner en dat we maximaal inzetten op zelfredzaamheid om onnodige instroom in de uitkering of Schulddienstverlening te voorkomen.	Er is door de teams Inkomen, Schulddienstverlening en Participatie een gezamenlijk plan van aanpak gemaakt in september 2019. Er is besloten om te gaan werken als T-shaped professional. Dit betekent niet dat taken van elkaar overgenomen worden, maar de focus ligt meer op ondersteuning van elkaar. Kennis wordt vergroot door casuïstiek met elkaar te

	bespreken. Voor de inwoner betekent dit zoveel als mogelijk het één gezicht principe. Hierdoor zal onze dienstverlening verder verbeteren.
Het project schuldmaatjes breiden we uit (Wonen Plus Welzijn zet vrijwilligers op de servicepunten in zodat inwoners met financiële vragen hier terecht kunnen).	Er heeft een pilot gedraaid van 4 maanden in het voorjaar/zomer van 2019 (op twee locaties eens per maand). Het resultaat was nihil: 1 persoon is langs gekomen voor gebruik van de computer. Desondanks zijn de spreekuren voortgezet tot eind van het jaar en zijn ze uitgebreid naar de vier Servicepunten. Het resultaat was wederom nihil; 1 persoon is langs geweest. Het lijkt dus niet de goede activiteit om de doelstelling te behalen. Per 1 januari 2020 zijn de inloopsprekuren om deze reden gestopt.
We voeren preventieve activiteiten uit ten behoeve van het voorkomen van financiële hulpvragen en maken daarvoor afspraken met woningbouwcorporaties, energieleveranciers en zorgverzekeraars.	Convenanten zijn gesloten met woningbouwcorporaties, energieleveranciers en zorgverzekeraars. In 2019 zijn er in totaal 275 inwoners aangeschreven gebaseerd op vroegsignalering. Woningbouwcorporaties: 21 meldingen (waarvan met 16 contact gelegd is. Bij de anderen inwoners is de OGGZ ingeschakeld). Energieleveranciers: 122 meldingen (waarvan met 80 contact gelegd is). Zorgverzekeraars: 64 meldingen (waarvan met 54 contact gelegd is).

Doelstelling: Iedereen kan volwaardig meedoen in de maatschappij	
Activiteiten	Realisatie
We bieden het kind- en ouderenpakket (uit te breiden naar een pakket voor iedereen) aan.	Het pakket is uitgebreid. In 2019 hebben 931 ouderen en 421 kinderen gebruik gemaakt van het pakket.
Wij bieden een collectieve zorgverzekering aan.	In 2019 hebben 1046 deelnemers gebruik gemaakt van de collectieve zorgverzekering.
We bespreken de mogelijkheden van de stichting Armoedefonds met het Arkerboetje en de Voedselbank.	Gesprek is gevoerd en informatie is gegeven.
We evalueren bijzondere bijstand (reiskosten en vervoersvoorzieningen).	Er is een nieuw werkproces reiskosten/ vergoeding vervoersvoorziening. Dit gaat nu via het participatiebudget, in plaats van de bijzondere bijstand.
Wij zijn op 1 augustus 2018 gestart met de pilot Maatwerkbudget. Deze pilot loopt tot 1 augustus 2020. Wij monitoren de pilot om na te gaan of	Inmiddels is er een jaarevaluatie verschenen van het maatwerkbudget. Er is veel bespaard op maatschappelijke kosten. Bijvoorbeeld doordat mensen eerder zijn doorgestroomd naar

wij de dienstverlening hierdoor verbeteren en of wij besparen op maatschappelijke kosten.	werk, er een verhuizing eerder is geregeld zodat jeugdzorg niet noodzakelijk was of er eerder schuldregelingen opgestart zijn. Dit zijn een paar voorbeelden. Besloten is om de pilot door te zetten.
---	---

Doelstelling: Iedereen komt goed voorbereid op de arbeidsmarkt en vindt een (passende) baan; ook mensen met een beperking	
Activiteiten	Realisatie
We zetten een goed werkend (regionaal afgestemd) werkgeversservicepunt op en stemmen hierover af met de regio.	In ons netwerk van bedrijven zijn we altijd op zoek naar de juiste match tussen bedrijf en kandidaat. De samenwerking met bedrijven in Hollands Kroon en de rest van de Kop gaat goed, maar kan nog beter. Voor 2020 gaan we ons meer richten op de naamsbekendheid en het MVO.
We ontwikkelen een visie op de inzet van loonkostensubsidie, Wet Sociale Werkvoorziening, beschut werk en re-integratie en leerwerktrajecten, ook in samenhang met de toekomst van Noorderkwartier.	Er is een pilot Loonkostensubsidie uitgevoerd in samenwerking met Schagen, Den Helder en Schagen met 37 cliënten, waarvan 11 uit Hollands Kroon. Deze pilot wordt vervolgd met een nieuwe groep cliënten. Met de bestaande groep cliënten vervolgen we de pilot om te kijken of duurzame uitstroom naar een (vaste) baan mogelijk is en willen we ontdekken hoeveel begeleiding daarvoor noodzakelijk is. Aan de hand van de pilots kunnen we beleid maken over hoe we mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt op een duurzame manier kunnen laten uitstromen/ participeren en kunnen we ook de rol (en daarmee toekomstige ontwikkeling) van de gemeenschappelijke regeling Noorderkwartier bepalen.

Doelstelling: Mensen voor wie (regulier) werken (nog) niet mogelijk is, participeren naar vermogen, werken aan hun ontwikkeling en leveren een maatschappelijke bijdrage aan onze gemeente	
Activiteiten	Realisatie
Wij geven vervolg aan de uitkomsten van het onderzoek naar het aantal jongeren (tussen de 23 en 27 jaar) zonder startkwalificatie, school of werk.	Het plan van aanpak is gemaakt en in Q1 2020 zijn we gestart met het benaderen van deze groep. We hebben nu 19 jongeren benaderd.

Wij hebben zo snel mogelijk na vestiging in de gemeente contact met vergunninghouders, met het doel verwelkomen en activeren.	We zijn gestart met de voorbereiding op de nieuwe Wet Inburgering (die in gaat per 1 januari 2021). Er worden processen ingericht waarbij de vergunninghouder na vestiging direct in contact is met de gemeente.
Wij onderzoeken de mogelijkheid om de maatschappelijk begeleiding van Vluchtelingenwerk te intensiveren.	De regionale en bovenregionale samenwerking verloopt goed. Hollands Kroon is trekker van 1 van de 3 werkgroepen voor de ontwikkeling van de nieuwe leerroute. In het eerste kwartaal 2020 is het programma van eisen gereed. Om ervaring op te doen voor de nieuwe leerroute starten we een pilot i.s.m. Pro-diensten en Agros. Naar verwachting start de pilot op 1 april 2020. We hebben nog niet geëxperimenteerd op het AZC omdat we op dit moment nog geen medewerking vanuit het AZC ervaren.
Wij bieden een passend traject aan om zo snel mogelijk onafhankelijk te worden van een uitkering.	We bieden diverse soorten trajecten aan. Deze kunnen bijvoorbeeld een oriënterende functie hebben, de klant vaardigheden en/of werkervaring laten opdoen, ondersteunen bij het vinden van werk of ondersteuning op de werkplaats bieden. Alle trajecten die wij inzetten dragen bij aan de stap richting de arbeidsmarkt, wat kán resulteren in het vinden van een baan. Voorbeeld: we melden een klant aan voor een traject e-learning. Deze klanten hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Doel is dan vaardigheden opdoen, zelfredzaam worden en de afstand tot de arbeidsmarkt minder groot maken. Het is mogelijk dat iemand hierna direct zelf werk vindt maar dat is niet altijd het geval. Alle activiteiten dragen bij aan, maar een activiteit op zichzelf staand is niet direct te herleiden naar resultaat. Het aantal ingezette arbeidsbemiddelingstrajecten in 2019 was (informatie o.b.v. digitaal bedrijfsbureau) 97.

Cluster Kunst en Cultuur

Doelstelling: Het borgen van de brede culturele identiteit van Hollands Kroon	
Activiteiten	Realisatie
We stellen kaders op ten behoeve van kunst en cultuur en faciliteren een kunst- en cultuuradviesraad.	Kaders zijn in het plan Cultuur Hollands Kroon 2019-2022 door de gemeenteraad aangenomen. Ook is ingestemd met de activiteiten 2019-2022.
We gaan samen de kalender voor evenementen maken.	Sinds 26 september 2019 is de website van het Cultuurplatform Hollands Kroon een feit. Deze geeft een overzicht van culturele organisaties, verenigingen en kunstenaars. Daarnaast biedt de website een agenda met het actuele aanbod van culturele activiteiten in de gemeente Hollands Kroon.
We geven uitvoering aan de routekaart erfgoed, te beginnen met het vaststellen van een gemeentelijke monumentenlijst.	De gemeentelijke monumentencommissie heeft, in samenwerking met de historische verenigingen een 'shortlist' gemaakt. In 2020 gaan we verder met waarderen, waarna panden en objecten voorgedragen worden voor monumentale status. In dit traject worden eigenaren en inwoners betrokken.
We stellen de binnenkunst via een databank op de gemeentelijke website openbaar beschikbaar.	Via de gemeentelijke website is een link tot stand gebracht met de beeldbanken van zowel het Wieringer eiland Museum Jan Lont als het Museum Oud Anna Paulowna in Breezand. Voor deze optie is gekozen omdat de bestanden dan steeds up to date zijn.
Wij onderhouden de buitenkunst en oorlogsmonumenten.	De gemeentelijke kunstobjecten en oorlogsmonumenten zijn geïnventariseerd en op basis van deze inventarisatie is in de begroting van 2020 structureel € 10.000 opgenomen om het regulier onderhoud aan deze objecten te kunnen uitvoeren.
We geven uitvoering aan cultuureducatie onder onze schoolgaande jongeren.	Triade Huis van de Kunsten heeft het (concept-)Plan voor Cultuureducatie met Kwaliteit 2020-2023 in Hollands Kroon opgesteld.

Cluster Sport en Educatie

Doelstelling: Inwoners hebben een gezonde leefstijl	
Activiteiten	Realisatie
We starten het programma 'Lekker in je life' op met kinderen/jeugd van 5 - 17 jaar gericht op bestrijding overgewicht en obesitas en voorkomen van chronische aandoeningen (secundaire preventie).	De nieuwe projectleider voor Lekker in je Life is aangesteld waardoor het project weer een herstart kon krijgen. Inmiddels is het programma uitgezet en worden kinderen uit de doelgroep benaderd. De eerste trajecten zijn gestart.
We voeren een regionaal en lokaal activiteitenprogramma omtrent Alcohol en drugs uit.	Activiteiten zijn volgens plan ingezet, ook op lokaal niveau. Voorlichtingscampagnes zijn uitgevoerd.
We maken jaarlijks afspraken met Sportservice over activiteiten gericht op actuele thema's, zoals gezonde leefstijl, bevordering van participatie, meedoen met beperking, aangepast sporten, iedereen doet mee.	In samenspraak met Sportservice is de zogenaamde verenigingsmonitor uitgevoerd. Daarnaast is de gezonde leefstijl op het onderdeel bewegen de rode draad geweest in de activiteiten 2019 van Sportservice. Met partners in de lokale sportsector is een lokaal sportakkoord gesloten waar de gezonde leefstijl /het bewegen in brede zin, deel van uitmaakt. Met de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen worden initiatieven vanuit de samenleving ondersteund.

Doelstelling: Kernen hebben voldoende accommodaties om de sociale samenhang te borgen	
Activiteiten	Realisatie
Het accommodatiebeleid wordt geëvalueerd.	De evaluatie is vertraagd en wordt in de loop van 2020 verwacht. Het aanbod van welzijnsvoorzieningen is continu in beweging op grond van de veranderende vraag uit de samenleving. Het groeipad tevredenheid loopt t/m 2021. De evaluatie wordt gekoppeld aan de activiteit 'leefbaarheid in de kernen'.
Verzelfstandiging van accommodaties gaat door, maar we zien nieuwe trends en ontwikkelingen, zoals wensen voor nieuwbouw om activiteiten te clusteren (Anna Paulowna, Winkel -Nieuwe Niedorp en	De binnenzwembaden zijn verzelfstandigd. We hebben, met uitzondering van zwembad Den Kriek, geen meldingen gekregen van verenigingen die problemen ervaren door de verruimde btw-vrijstelling.

Wieringerwerf), verruiming van de Btw-vrijstelling die gevolgen kan hebben voor exploitaties van accommodaties.	
We stellen het bestemmingsplan vast waarmee een durfsportcentrum mogelijk wordt, indien uit de MER blijkt dat dit kan.	Er is overleg geweest met de motorsportfederatie, de omgevingsdienst en omliggende gemeenten. Dit heeft geleid tot een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Naar aanleiding van de zienswijzen op de NRD is de motorsportfederatie aan de slag gegaan met een reactie nota en de Milieu Effect Rapportage (MER). Daarvan zien we de resultaten in 2020.

Doelstelling: Educatie is laagdrempelig en toegankelijk voor alle kinderen in Hollands Kroon	
Activiteiten	Realisatie
We zorgen voor goede onderwijshuisvesting door ook in 2019 nieuwbouw te ontwikkelen en bestaande locaties te revitaliseren of uit te breiden.	De revitalisering van obs Op Avontuur en obs De Zilvermeeuw is afgerond. De plannen voor de nieuwbouw van de brede school in Slootdorp en Hippolytushoef vorderen gestaag.
We ontwikkelen een visie op Integrale Kindcentra.	Er is een Masterplan Integrale Kindcentra vastgesteld en middelen zijn beschikbaar gesteld.
We ondersteunen activiteiten rondom het vergroten van het beheersen van de Nederlandse taal.	We hebben inzichtelijk welke cliënten aan de wet Taaleis voldoen en deze cliënten zijn op een taaltraject geplaatst. Er zijn nog enkele casussen die nader onderzocht worden. Voor nieuwe toekenningen zijn aan te leveren bewijsstukken opgenomen bij de aanvraag. De procedure bij toekenning als iemand niet voldoet, wordt nog juridisch uitgewerkt.
Jeugdbibliotheken (in scholen) zijn in zo veel mogelijk kernen bereikbaar.	In 22 scholen heeft de bibliotheek in 2019 een aanbod verzorgd. Om de toekomstige financiering van het bibliotheekwerk helder te krijgen zijn we nog in afwachting van een actuele begroting van Kopgroep Bibliotheken.
We ontwikkelen één lokale en integrale educatieve agenda met verschillende onderwerpen zoals, passend onderwijs, onderwijshuisvesting en (les)thema's die we extra onder de aandacht willen brengen bij kinderen.	De partners lokale educatieve agenda hebben de volgende thema's ontwikkeld en vastgesteld: Onderwijshuisvesting, onderwijs-zorg, ketensamenwerking, Integrale Kindcentra en lokale agenda in relatie tot mogelijk regionale educatieve agenda.

Financiële samenvatting programma Vitaliteit

Bedragen * € 1.000

Programma Vitaliteit	Begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Afwijking	V/N
Lasten					
Bestaanszekerheid	14.565	14.344	14.831	-488	N
Kunst en Cultuur	790	868	892	-24	N
Sport en Educatie	6.978	5.415	5.788	-373	N
Zorg	19.766	24.271	24.216	55	V
TOTAAL LASTEN	42.099	44.898	45.728	-830	N
Baten					
Bestaanszekerheid	7.390	9.036	10.504	1.468	V
Kunst en Cultuur	31	31	64	33	V
Sport en Educatie	767	728	977	248	V
Zorg	302	302	277	-26	N
TOTAAL BATEN	8.489	10.097	11.821	1.724	V
Saldo voor bestemming	33.609	34.801	33.907	894	V
Mutaties binnen reserves	142	-1.717	-1.757	-40	N
Saldo na bestemming	33.467	36.518	35.664	854	V

Financiële afwijkingen > € 25.000 programma Vitaliteit

Bestaanszekerheid	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving Taakveld	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Samenkracht & Burgerparticipatie		-57	N	Het gebruik van peuterspeelplaatsen fluctueert erg. In het laatste kwartaal is er een forse toename geweest in het aantal inschrijvingen, wat bij de bestuursrapportages niet meer kon worden meegenomen. Hier volgt nog een correctieboeking. Daarnaast wordt uitgezocht of de verklaring komt uit hogere aantallen of hogere tarieven om daarmee de begroting beter te maken.
Inkomensregelingen	1.281		V	Bij de tweede bestuursrapportage is het rijksbudget BUIG op basis van voorlopige beschikking bijgesteld. De definitieve beschikking is nog eens hoger € 730.000 vastgesteld. Daarnaast is er sprake geweest van een aangepaste beoordeling van de BBZ debiteuren positie. Uit deze beoordeling is gebleken dat een terug te betalen bedrag van € 369.000 aan het rijk komt te vervallen. Ook is de mutatie op de Soza-debiteuren positie, per saldo een toename van € 158.000, verwerkt.

Omschrijving Taakveld	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Inkomensregelingen		-530	N	De bijstelling van de kosten van uitkeringen met € 533.000 is in de tweede bestuursrapportage te positief geweest. Het eerste halfjaar van 2019 is er een flinke afname geweest van uitkeringsgerechtigden. Het klantenbestand is afgenomen van 520 in januari naar 500 in juni. Deze daling heeft zich wel voortgezet, maar in mindere mate dan gedacht. Daarnaast, volgend uit de beoordeling uit BBZ debiteuren, is de toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren verwerkt voor een hoger bedrag (een nadeel van € 217.000). Ook zijn er aanzienlijk minder BBZ verstrekkingen gedaan (een voordeel € 100.000). Tenslotte is het beschikbare budget voor het initiatief "Meedoen" voor € 115.000 minder besteed dan vooraf gedacht, ondanks dat er via diverse kanalen promotie is gedaan.
Begeleide Participatie	169		V	Het resultaat van de Gemeenschappelijke regeling gesubsidieerde arbeid zowel 2019, als ook 2018 is terugbetaald. Bij de tweede bestuursrapportage is de raming van 2018 verwerkt, maar die van 2019 nog niet.
Arbeidsparticipatie	31		V	Hollands Kroon heeft de kosten voor het project 'Super' afgerekend met de gemeente Schagen.
		108	V	Kijkend naar 2019 was de toestroom van nieuwe statushouders binnen de gemeente Hollands Kroon kleiner dan de jaren hiervoor. Daarbij was het merendeel van de groep die anno 2016 ingestroomd is, klaar met het 3 jarige scholings-/inburgeringstraject. Hierdoor is er minder gebruik gemaakt van de vergoeding voor reiskosten, kinderopvang en vervoersvoorzieningen. Door het uitblijven van wachtlijsten is er ook geen gebruik gemaakt van het budget bestemd voor de opvang van wachtlijsten beschut werk.
	-13	-9		Kleine verschillen
Totaal	1.468	-488		

Kunst & Cultuur	Afwijking	Afwijking		
-Omschrijving Taakveld	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Musea	51		V	Betreft de bijdragen van Stichting Nationaal restauratiefonds voor onderhoud en instandhouding van diverse monumenten.
	-18	-24		Kleine verschillen
Totaal	33	-24	V	

Sport & Educatie	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving Taakveld	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Openbaar Basisonderwijs		-34	N	Er is onvoorzien vervoer nodig geweest van de H. Henricusschool naar de sport/gym locatie. Dit komt doordat het noodlokaal is komen te vervallen omdat hier een tijdelijke vergunning voor was afgegeven die niet verlengd kon worden. Daardoor is het inpandige gymlokaal omgebouwd tot leslokaal. Hierdoor waren de kleuters aangewezen op de sporthal voor het bewegingsonderwijs.
Onderwijshuisvesting		-145	N	In de begroting 2019 is geen rekening gehouden met de kosten voor OZB
Sportbeleid & Activering		97	V	De vrije ruimte onder het subsidieplafond is niet volledig benut. Dit is met name door het uitblijven van de activiteit voor Crowdfunding.

Sport & Educatie	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving Taakveld	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Sportaccommodaties	251		V	Betreft de compensatie door de zogenaamde 'SPUK' gelden voor € 97.000. De overschrijding op de lasten voor het onderhoud op sportaccommodaties komt deels door de nieuwe BTW-wetgeving die kostenverhogend heeft gewerkt. Deze kostenverhoging wordt via Spuk gecompenseerd. Daarnaast zijn door prijsverhogingen en meer bezoekers de inkomsten hoger dan verwacht.
		-279	N	In de Zuiderzeehal hebben diverse aanpassingen moeten plaats vinden ivm de ARBO en noodzakelijk onderhoud (€ 96.800). Inventaris voor de sporthallen (€ 25.000) en de aanpassing van de verlichting in de Niedorphal (€32.000). Daarnaast is medewerking verleend aan de vernieuwing van de tennisvelden bij ZAP. Ook is het onderhoud aan de grassportaccommodaties conform overeenkomst vergoed aan de verenigingen. De raming die daarvoor bij de Bestuursrapportage al gedaan is, was niet hoog genoeg. Kosten bleken nog € 56.000 hoger te liggen.
	-3	-12		Diverse kleine verschillen
Totaal	248	-373	N	

Zorg	Afwijking	Afwijking		
Omschrijving Taakveld	Baten	Lasten	V/N	Analyse onder- / overschrijding
Wijkteams	48		V	Hollands Kroon heeft de kosten voor regionale taken en afspraken betaald (voorgeschoten) en ook weer in rekening gebracht bij de regio.
	0	471	V	Dit voordeel ontstaat door lagere administratieve kosten (€ 419.000) in vergelijking met het COWWI (onderdeel terug verdienen monitor) . Door het later invullen van vacatures bij Incluzio en minder inhuur dan gepland ontstaat een voordeel op de kosten wijkteam (€ 52.000) Voor de beëindiging van de bestuursovereenkomst COWWI is in 2017 een budget van € 2,2 mln onttrokken aan de algemene reserve, ter dekking van de frictiekosten. In 2019 is een deel van de ruimte van de frictiekosten (€ 650.733) ingezet voor de kosten van de toegenomen zorg. De frictiekosten voor de beëindiging van de bestuursovereenkomst COWWI zijn nu volledig terugverdiend. In 2017 € 375.000, 2018 € 782.000 en 2019 € 1.069.733 (€ 650.733 toegevoegd aan budget plafond Incluzio en de € 419.000 hierboven bij de afwijkingen genoemd)
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-70	N	Het contract met hulpmiddelenleverancier HMC is per 1 oktober beëindigd. Bij de afwikkeling van het contract werd Incluzio geconfronteerd met een onvoorziene afrekening.
Maatwerkdienst - Verlening 18+	-82		N	Betreft de eigen bijdrage voor WMO-voorzieningen. De onderschrijding op deze post is het gevolg van de introductie van het 4-wekelijks abonnementstarief van € 17,50 waar in de begroting geen rekening mee is gehouden.

Maatwerkdienst - Verlening 18-	0	-585	N	Bij GGZ NHN zijn een drietal dure casussen gestart (€ 380.000) en extra instroom JZ+ cliënten. Hiermee is geen rekening gehouden bij de vaststelling van het budgetplafond. Daarnaast is er een overschrijding op ambulante begeleiding (€ 130.000). Dit wordt vooral veroorzaakt door te veel gefactureerde zorg van een van de zorgaanbieders. Wij zijn nog in overleg met de aanbieder over de hoogte van het bedrag, maar zullen het te veel betaalde bedrag terugvorderen.
Volksgezondheid		269	V	De bijdrage aan de GGD na 2e begrotingswijziging is lager dan begroot. Het betreft een teruggave huisvesting JGZ uit 2018 op basis van werkelijke kosten. Het aantal meldingen bij Veilig Thuis was lager dan ingeschat, waardoor de vergoedingen ook lager werden. Daarnaast is de nieuwe verdeelsleutel (gemeld bij de 2e bestuursrapportage) ingegaan per 1-10-19 in plaats van per 1-1- 2019. Dit levert incidenteel een voordeel op van € 165.000. Het project Lekker in je Life had pas in juni een doorstart waardoor niet alle projectgelden in gezet zijn.
	-8	-30		Diverse kleine verschillen
Totaal	-26	55	V	

The background features two large, abstract, overlapping shapes. On the left, there is a bright orange shape that curves upwards and to the right. Below it, there is a lime green shape that curves upwards and to the left. The rest of the background is white.

Paragrafen

Paragraaf 1. Weerstandsvermogen

Inleiding

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan het vermogen van de gemeente om niet-structurele risico's te kunnen opvangen, zonder dat dit ten koste gaat van de continuïteit in het afgesproken gemeentelijke takenpakket. Door dit weerstandsvermogen hoeft bij een incidentele financiële tegenvaller niet direct tot een bezuiniging overgegaan te worden om de begroting weer sluitend te krijgen. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor de begroting en voor de meerjarenraming.

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, dat wil zeggen de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Trends & ontwikkelingen

Coronavirus

De uitbraak van het Coronavirus wordt gezien als een gebeurtenis na balansdatum, aangezien de uitbraak van dit virus pas in de loop van het eerste kwartaal in 2020 van wezenlijke omvang werd. Voor de jaarrekening 2019 houdt dit in dat, in lijn met de verslaggevingsrichtlijnen BBV hieromtrent, een toelichting rondom (de impact van) het Coronavirus moet worden opgenomen bij de grondslagen en bij de in de toelichting opgenomen gebeurtenissen na balansdatum.

Gemeente Hollands Kroon heeft de belangrijkste risico's en onzekerheden geïnventariseerd en getracht een volledige beschrijving te geven van bijzondere gebeurtenissen waarmee in de jaarrekening geen rekening behoeft te worden gehouden en de verwachtingen daaromtrent. De situatie en ontwikkelingen rond het Coronavirus veranderen per dag. De lange termijn impact op de maatschappij en economie is hoogst onzeker.

Sinds maart neemt de maatschappelijke ontwrichting als gevolg van de corona-uitbraak in snel tempo toe. Veel is nog onzeker en eigenlijk iedereen (Rijk, gemeenten etc.) is op zoek naar duidelijkheid en informatie waarop verder kan worden gebouwd. Veel genomen maatregelen en landelijke regelgeving worden successievelijk uitgewerkt.

De gevolgen voor inwoners, maatschappelijke, culturele en sport instellingen/verenigingen en ondernemend Hollandskroon/ondernemers komen steeds beter in beeld. Met het oog hierop is voor de korte termijn gestart met alleen uitspraken te doen/besluiten te nemen die betrekking hebben op de lokale werkterreinen en waarvan de impact (financieel en inhoudelijk) is te overzien/in te schatten.

Daarnaast is gestart met het uitwerken van een lokaal ondersteuningspakket, waar de volgende maatregelen in elk geval deel van uitmaken:

1. uitstel van aanmaningen en inningen van lokale belastingen;
2. gecontracteerde zorgaanbieders (waaronder ook vervoersbedrijven) die de komende drie maanden vanwege de Corona perikelen niet –helemaal- aan hun verplichtingen kunnen voldoen, kunnen op basis van hun omzetten in voorgaande periodes, hun kostenniveau declareren waardoor zij hun organisaties in stand houden en waarmee zij de omzet van zorgproductie die wegvalt kunnen opvangen v.w.b. hun vaste kosten (denk aan personele lasten en kosten van bedrijfsmiddelen).
3. er zijn ook nog andere organisaties in onze gemeente die naar verwachting hinder ondervinden van het Corona-virus. Denk bijvoorbeeld aan sportverenigingen, zwembaden (HOZE-groep), schoonmaakbedrijven, SW-bedrijf, kinderopvang, gezondheidsbedrijven, doelgroepenvervoer, voedselbank en onze belbus organisatie.

Deze organisaties zullen zich waarschijnlijk op enig moment tot ons wenden met vragen over steun, uitstel, garanties of anderszins. Of en hoe we hier tegemoet aan kunnen/ mogen komen zal van geval tot geval bekeken moeten worden.

Naast dit pakket is de uitvoering van de verruimde bijzondere bijstand, die het rijk als maatregel heeft aangekondigd vanaf 24 maart 2020 operationeel. Die maatregel richt zich op inkomensondersteuning voor zelfstandige ondernemers en zzp-ers (TOZO regeling).

Tot slot, als zich precare situaties voordoen rond inwoners, instellingen, ondernemers of bedrijven die om onmiddellijke actie vragen wordt in overleg met de betrokkenen getracht ondersteuning op maat te bieden, die onherstelbare schade voorkomt.

Hollands Kroon heeft een solide financiële positie. Er wordt een onderbouwde kostenraming voor het lokale pakket noodmaatregelen opgesteld. De financiële consequenties hiervan worden verwerkt in de perspectief van de kaderbrief 2021.

Decentralisaties

De omvangrijke decentralisaties van de Jeugdhulp, Wmo en de Participatiewet hebben grote invloed op de financiële positie. Het gaat hier om drie zogenaamde “open-einde regelingen” waarvoor, op basis van landelijk vastgestelde verdeelsleutels toereikend budget voor de gemeenten verondersteld wordt. Omdat de budgetten door het jaar heen kunnen worden bijgesteld zit hier een risico dat het begrote financiële kader aan de budget-kant kan worden bijgesteld zonder dat de gemeente hierop kan sturen.

Daarnaast staan de gemeenten voor een nog grotere uitdaging. De decentralisatie is ingezet vanuit de gedachte dat het organiseren van zorg/ hulp dichterbij de mensen het beste door die bestuurslaag kan worden gedaan, die het dichtst bij de inwoners staat (de gemeente). De overheveling van budgetten is gepaard gegaan met een korting vanuit de gedachte dat gemeenten dit beter en goedkoper kunnen. Het goedkoper organiseren (de transformatie van de zorg) blijkt een complexe en hardnekkige uitdaging. De maakbaarheid van de samenleving waarin een groter beroep wordt gedaan op gezinnen/ personen zelf om binnen de eigen directe leefwereld (gezin, familie, vrienden, buurt, kerk, ...) de zorgvraag te organiseren vraagt meer tijd dan de ontwikkeling van het Rijksbudget. Daarbij komt ook nog de voortdurende onduidelijkheid over de herijking van het gemeentefonds en de uitwerking van de verdeelmaatstaven van het budget voor Jeugdzorg. Met deze onzekerheden is het een financiële onzekere tijd voor de gemeenten.

Grondexploitaties

De vastgoedmarkt is aan het aantrekken, waardoor de risico's afnemen. In de paragraaf grondbeleid worden de (risico's van) grondexploitaties nader toegelicht.

Aantrekkende economie

De economie herstelt en dit is gunstig. Hierdoor is er een schaarste op de arbeidsmarkt ontstaan. De geografische positie van de gemeente Hollands Kroon heeft mogelijk gevolgen voor het aantrekken van nieuwe mensen. In het coalitieakkoord is een forse impuls geclaimd voor het realiseren van de bestuurlijke ambities en deze vallen of staan hiermee. Hollands Kroon moet zich blijven onderscheiden als aantrekkelijke werkgever.

Projecten/ overschrijdingen

Projecten (investeringen en openbare ruimte zoals wegen/ bruggen/ gebouwen) kennen een lange doorlooptijd. Tussen initiatieffase en de fase van realisatie/ oplevering zit vaak veel tijd (mogelijk meerdere jaren). Dit heeft gevolgen voor de initiële ramingen wanneer er nog niet is aanbesteed tot het moment van daadwerkelijk gunnen. Het is van belang om bij de initiatieffase al een beeld te hebben van de kosten en de informatievoorziening hierop goed te organiseren.

Via het projectendashboard geven wij hier invulling aan maar daarmee zijn we er niet. In de praktijk kunnen we tegen onvoorziene zaken aanlopen die doorwerken op het project (asbest/ nieuwe eisen/ etc....). Daarnaast zien we dat deze jaren van economische groei ertoe leiden dat lonen en prijzen van materialen door schaarste oplopen en ook doorwerken in onze projecten. Projectcontrol en informatievoorziening aan uw Raad zijn beheersmaatregelen voor sturing op het resultaat.

Beleid

Het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen van de gemeente Hollands Kroon is vastgelegd in de nota Reserves en voorzieningen en de nota Weerstandsvermogen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?
1. Inzicht in de financiële gevolgen van de decentralisaties/ sociaal domein. 2. Optimaliseren en inbedden van het risicomanagement.	1. Informatiestromen opzetten m.b.t. financiële gevolgen (financiële rapportage ontwikkelen & borgen binnen de planning en control cyclus). In 2018 is gestart met het opzetten van een bestuurlijke monitor sociaal domein. Deze is beperkt operationeel maar is in de loop van 2019 operationeel geworden om mee te kunnen lopen in de P&C cyclus 2020. 2. Het continu geven van workshops binnen de organisatie en het ontwikkelen van handige formats om risico's te beheersen.

Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt?
3. Inzicht in de financiële gevolgen van de decentralisaties/ sociaal domein.	De financiële gevolgen van de decentralisaties worden via de beleidsdocumenten verwerkt. Ook wordt u apart geïnformeerd over de maatstaven en de daarbij eventuele financiële gevolgen na iedere circulaire. In 2019 is een het dashboard sociaal domein ontwikkeld. In dit dashboard worden zowel de werkelijke en de geprognoseerde uitgaven van het sociaal domein gepresenteerd.
4. Optimaliseren en inbedden van risicomanagement.	In 2019 heeft voornamelijk in het teken gestaan van het volgen en eventueel bijsturen van de bekende risico's. Daarnaast zijn de trends en ontwikkelingen in de gaten gehouden.

Weerstandscapaciteit

Hollands Kroon rekent de volgende componenten tot de beschikbare weerstandscapaciteit:

- algemene Reserve
- reserve risico bouwgronden
- post onvoorzien
- onbenutte belastingcapaciteit
- reserve vastgoed (in 2014 ontstaan als gevolg van het accommodatiebeleid)

Algemene reserve

In Hollands Kroon bedraagt de algemene reserve per 31 december 2019 € 6.332.514 en het vrij beschikbare deel is € 5.714.426. Dit deel van de reserve kan worden ingezet voor incidentele onvoorziene, onvermijdelijke en onoverkomelijke uitgaven en om risico's te kunnen afdekken.

Reserve Risico Bouwgronden

In deze reserve wordt een bedrag gereserveerd voor een eventueel toekomstige tegenvallers bij grondexploitaties, de stand van 31 december 2019 is € 3.032.610, dit bedrag is niet beklemd.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die er nog is om de belastingen te verhogen. Dit is gebaseerd op een berekening, waarbij rekening wordt gehouden met de OZB-macronorm, de werkelijke tariefstijging OZB en de wijziging van de woningwaarde. Het betreft een bedrag van € 395.000.

Post onvoorzien

In de begroting wordt jaarlijks een bedrag opgenomen ter dekking van onvoorziene gebeurtenissen. Voor onvoorziene uitgaven is uitgegaan van een raming van € 510.000. In 2019 is hiervan € 80.000 aangesproken en € 430.000 is onbenut gebleven.

Reserve vastgoed

Als gevolg van de vaststelling van het accommodatiebeleid is een reserve vastgoed gevormd. De stand van de reserve is ultimo 2019 € 1.130.915.

Bij het raadsvoorstel van de jaarstukken wordt gevraagd om een bedrag van € 114.000 te storten. Bij het vaststellen van het accommodatiebeleid is € 1.500.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt via het accommodatiebeleid terugverdiend. In 2017 is er € 500.000 teruggestort in de Algemene Reserve.

Stille reserves

Van een stille reserve is sprake wanneer de actuele waarde van een bezitting hoger is dan de boekwaarde die op de balans is opgenomen. Omdat deze hogere waarde niet op de balans mag worden opgenomen, ontstaat een overwaarde die stille reserve wordt genoemd. Dit is vooral bij gebouwen het geval.

Daarbij is het goed om te realiseren dat een groot deel van deze gebouwen een maatschappelijke functie hebben. Dit betekent in de praktijk dat een stille reserve op bijvoorbeeld een sporthal of zwembad, niet automatisch kan worden gerealiseerd. Of de stille reserves gerealiseerd kunnen worden, is namelijk afhankelijk van de uitwerkingen van het vastgestelde accommodatiebeleid en de bereidheid van maatschappelijke partners om eventueel een accommodatie over te nemen tegen een bepaald bedrag. Om ervoor te zorgen dat er een reëel beeld ontstaat van de stille reserves is een bepaalde mate van voorzichtigheid toegepast op de waardering van de stille reserves.

De gemeenteraad heeft bij vaststelling van de begroting 2017 besloten om de stille reserves geen onderdeel uit te laten maken van het beschikbare weerstandsvermogen. Dit beleid is niet gewijzigd. Volledigheidshalve wordt wel de stand per ultimo boekjaar vermeld, zodat inzicht is in de omvang.

Overzicht van de weerstandscapaciteit van de Gemeente Hollands Kroon

Algemene reserve (vrij besteedbaar)		€ 5.714
Vrije ruimte belastingcapaciteit		€ 395
Reserve risico bouwgronden		€ 1.131
Stelpost onvoorziene uitgaven	€ 430	
Reserve vastgoed		€ 1.131
Totaal	€ 430	€ 8.371
	<i>Bedragen * € 1.000</i>	
Totale weerstandscapaciteit (€)	€ 8.801	

Meerjarig verloop Algemene Reserve

	<i>Bedragen * € 1.000</i>			
	2019	2020	2021	2022
Stand per 1 januari	€ 5.391	€ 9.892	€ 9.735	€ 11.109
Toevoegingen	€ 7.343	€ 1.272	€ 1.374	
Onttrekkingen	€ 6.401	€ 1.429		
<i>Raadsvoorstel jaarstukken 2019, resterend saldo</i>	€ 3.139			
<i>Raadsvoorstel jaarstukken 2019, restant algemene buffer 2019</i>	€ 420			
Stand per 31 december	€ 9.892	€ 9.735	€ 11.109	€ 11.109

Hierboven vindt u het meerjarig overzicht van de algemene reserve. In dit overzicht is rekening gehouden met de reeds besloten stortingen en onttrekkingen uit de algemene reserve. Er is nog geen rekening gehouden met het verwerken van het begrotingssaldo van de meerjarenbegroting 2020 en verder. Deze zijn hieronder opgenomen. Daarnaast worden ook de mutaties van de algemene reserve welke u worden voorgelegd in het raadsvoorstel van de jaarstukken getoond.

	2020	2021	2022	2023
Begrotingssaldo	50.147	293.734	1.845.167	1.532.600

Ratio weerstandsvermogen

Het is mogelijk om de risico's af te zetten tegen de buffers van gemeente Hollands Kroon. Door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen het verwachte financiële gevolg van alle risico's samen, kan een conclusie worden getrokken ten aanzien van het weerstandsvermogen van de gemeente. Het weerstandsvermogen wordt door een berekening omgezet in een ratio weerstandsvermogen. Een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4 is op dit moment acceptabel en valt onder de kwalificatie 'voldoende'.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De ratio kan worden gemeten in onderstaande tabel:

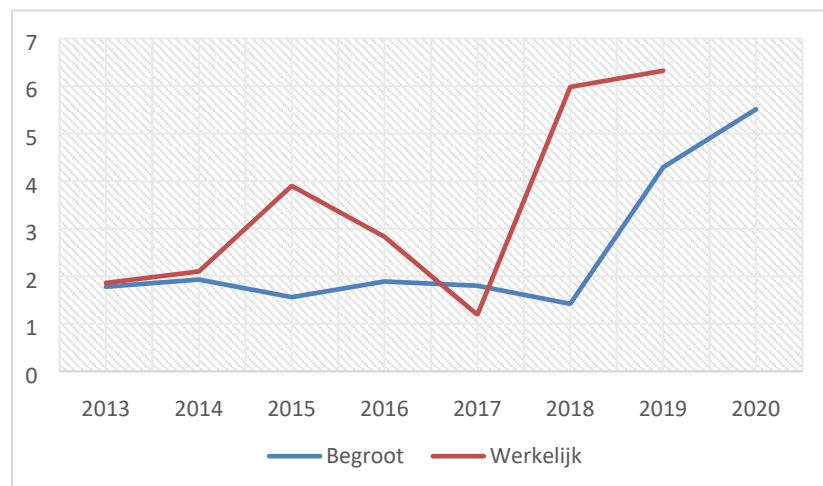
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Gemeente Hollands Kroon heeft waarderingscijfer C vastgesteld als uitgangspunt.

Beoordeling ratio

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 8.801.256 en de benodigde weerstandscapaciteit is € 1.392.975 Dit laatste bedrag is berekend in een risicomodel, waarin alle risico's zijn gekwantificeerd. Deze kwantificering heeft plaatsgevonden volgens het vastgestelde beleid. In de vertrouwelijke bijlage vindt u de risico's welke de benodigde weerstandscapaciteit van € 1.392.975 onderbouwen.

Ratio weerstandsvermogen

Bij het invullen van deze gegevens komt de ratio per 31-12 -2019 op 6,32. De ratio voor gemeente Hollands Kroon is hiermee waarderingscijfer A, Uitstekend. Bij het vaststellen van de begroting was de ratio nog 1,42. De ratio per 31-2018 was 5,98, de stijging wordt veroorzaakt door de afname van de risico's (door genomen beheersmaatregelen en door het verloop van de risico's in de tijd) en door de stijging van het vrij beschikbare gedeelte van de Algemene reserve en de reserve grondexploitatie

Kengetallen

Kengetallen	2018 werkelijk	2019 begroot	2019 werkelijk
Netto schuldquote	30%	45%	31%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	35%	50%	28%
Solvabiliteitsratio	36%	31%	38%
Structurele exploitatieruimte	1%	2%	2%
Grondexploitatie	8%	10%	7%
Belastingcapaciteit	95%	95%	95%

Toelichting

Gezien de kengetallen uit de deze paragraaf en de normering ervan komen we tot de conclusie dat gemeente Hollands Kroon er financieel gezien voldoende voor staat.

Hieronder de normering van de VNG en een korte toelichting op de kengetallen;

Normering VNG	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	<100	$100 > X < 130$	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<100	$100 > X < 130$	> 130
Solvabiliteitsratio	> 50	$30 < > 50$	< 30
Structurele exploitatieruimte	> 0,6	$0 = < > 0,6$	< 0
Grondexploitatie		geen norm	
Belastingcapaciteit	<100	$100 > X < 120$	> 120

- **Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen** De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.
- **De solvabiliteitsratio** geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.
- **Structurele exploitatieruimte** Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.
- **Grondexploitatie** Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.
- **Belastingcapaciteit** De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw te worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang bezien inzicht geven in de financiële positie van een gemeente.

Paragraaf 2. Financiering

Inleiding

Voor de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden zijn kaders gesteld in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Onder de treasuryfunctie vallen onder andere het geldstromenbeheer, het saldobeleer, liquiditeitsbeheer, financiering, uitzetting van gelden, renterisicobeheer en schatkistbankieren.

De gemeente Hollands Kroon heeft eigen kaders vastgesteld op het gebied van treasury in het treasurystatuut. Deze is 21 juni 2018 door de raad vastgesteld en is per 1 juli 2018 in werking getreden.

In het treasurystatuut zijn uitgangspunten en kaders opgenomen ten aanzien van de in de wet Fido genoemde taken binnen de treasuryfunctie.

Renterisicobeheer

Kasgeldlimiet (kort geld)

Ter beperking van renterisico's op de korte schuld dienen de gemeenten te voldoen aan de kasgeldlimiet. Het doel van de kasgeldlimiet is een grens te stellen aan korte financiering (rente typische looptijd tot één jaar). Juist voor korte financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten. Dit betekent dat de korte schuld voor gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. De gemeente Hollands Kroon heeft geen kortlopende geldleningen.

Kasgeldlimiet (* € 1.000)	
Totaal jaarbegroting 2019	€ 107.541
Kasgeldlimiet 8,5%	€ 9.141

Renterisiconorm (lang geld)

Met behulp van de renterisiconorm wordt bepaald welk renterisico de gemeente loopt op haar vaste schuld (leningen met een looptijd van langer dan één jaar). De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hierbij is een minimumbedrag bepaald van € 2,5 miljoen.

Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen, dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moeten worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten.

Renterisiconorm (* € 1.000)	
Begrotingstotaal 2019	€ 107.541
Renterisiconorm 20%	€ 21.508
Aflossingen en renteherziening 2019	€ 5.318

Kredietrisicobeheer

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus het risicoprofiel) van door de gemeente aan derden verstrekte leningen en bij derden ondergebrachte beleggingen.

(* € 1.000)	
Overige instellingen (ABN-AMRO garantieproduct)	€ 6.807

Gemeentefinanciering

Einde boekjaar 2019 heeft de gemeente circa € 58.419.000 aan aangetrokken leningen. Ongeveer € 53.079.000 is voor financiering van gemeentelijke uitgaven en € 5.340.000 betreft de destijds doorgeleende leningen aan woningbouwverenigingen. De liquiditeitsprognose wordt regelmatig herzien door informatie uit de organisatie. Dat stelt ons continu in staat om de financieringsbehoefte van de gemeente te bepalen.

Debiteuren- en crediteurenbeheer

Het debiteurenbeheer van de gemeente behoort tot de normale bedrijfsactiviteiten. Gezien de ervaringen met het debiteurenbeheer is het kredietrisico als laag te kwalificeren. Het crediteurenbeheer is zodanig ingericht dat wij altijd in staat zijn om tijdig aan onze kortlopende verplichtingen te voldoen.

Schatkistbankieren

Met ingang van 1 januari 2014 zijn decentrale overheden verplicht alle overtollige middelen, boven een drempelbedrag, die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist aan te houden. Voor de gemeente Hollands Kroon komt het drempelbedrag circa neer op € 703.000, -. Het drempelbedrag voor schatkistbankieren is niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	703			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	183	147	171	0
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	520	556	532	703
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	93.678			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	93.678			

(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-				
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	703				
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen						
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	16.460	14.233	15.940	6.560	
(5b)	Dagen in het kwartaal		90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	183	- 156	173	71	

Renteschema

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook inzicht moet geven in:

- de rentelasten;
- het renteresultaat;
- de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten;
- de financieringsbehoefte

Door onderstaand renteschema in de paragraaf financiering op te nemen wordt invulling gegeven aan de eerste drie punten van dit inzicht

Renteschema			
	Renteschema 2019		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.479	
b.	De externe rentebaten (idem)	-505	
	Saldo rentelasten en rentebaten		975
c. 1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-105	
c. 2	De rentelast van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
c. 3	De rentebaat van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-105
d. 1	Rente over eigen vermogen	0	
d. 2	Rente over voorzieningen	0	
			0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		870
	Totaal boekwaarde vaste activa 1-1-19	114.959	
	Renteomslag percentage	1,013%	
e.	De aan taakvelden toegerekende renteomslag		1.021
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		151

Paragraaf 3. Lokale heffingen

Elke gemeente in Nederland heeft de mogelijkheid om zelfstandig belastingen en heffingen op te leggen. Dat kan zijn voor taken die zij doet in het algemeen belang, maar ook voor specifieke werkzaamheden of levering van diensten.

Dit totale pakket van de lokale lasten is vastgelegd in door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen. De hoogte van de lokale heffingen wordt deels bepaald door de ambities van de gemeente. Hoe meer ambities het bestuur heeft, des te meer middelen beschikbaar moeten zijn om ze te realiseren.

Het verhogen van de inkomsten via lokale heffingen betekent dat de inwoners meer moeten gaan betalen.

Trends & Ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkeling in 2019 op het gebied van de lokale belastingen is de waardeontwikkeling van het onroerend goed. Net als in 2018 is te zien dat de gemiddelde WOZ-waarde van de woningen is gestegen (1,9 %). Bij de niet-woningen was sprake van een lichte daling (0,3%).

Het aantal formele bezwaren is in 2019 (251 bezwaren) gestegen ten opzichte van 2018 (213 bezwaren). In 2019 zijn er 72 bezwaren gegrond verklaard, in 2018 waren dat 130 gegrond verklaringen. Wat met name opvalt is de hoeveelheid bezwaren van de zogenaamde 'no-cure-no-pay-bureaus'. Dit is een landelijke trend en heeft ook de aandacht van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Ook het aantal informele bezwaren is iets gestegen. In 2018 waren dat er 105 en in 2019 waren dat er 117.

Het gemeentelijke belastingbeleid

Het coalitieakkoord bepaalt voor een groot gedeelte de invulling van beleid. Dit beleid is terug te vinden in:

- de diverse belastingverordeningen;
- de doorberekening van kosten en tarieven van derden;
- het Gemeentelijke Rioleringsplan;
- de programmabegroting.

In Hollands Kroon worden de volgende belastingen geheven:

- onroerende zaakbelasting
- rioolheffing
- afvalstoffenheffing
- begraafrechten
- toeristenbelasting
- forensenbelasting
- havengeld
- leges
- campergeld
- staangeld

Het uitgangspunt is kostendeckende tarieven in rekening te brengen bij de inwoners, het maatschappelijk middenveld en bedrijven. Verder hebben de coalitiepartijen in het coalitieakkoord 2018-2022 'Koersvast' afgesproken dat de lokale belastingen niet worden verhoogd, behoudens de inflatiecorrectie.

Onroerende zaakbelasting

Onder de naam onroerende zaakbelastingen worden twee directe belastingen geheven:

1. een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak, zijnde een niet-woning, al dan niet op grond van eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
2. een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft op grond van eigendom, bezit of beperkt recht.

Er bestaat een tariefdifferentiatie voor woningen en niet-woningen.

Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken (wet WOZ) wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld. Deze waardegegevens worden gebruikt door de gemeente (onroerende zaakbelasting), het waterschap (watersysteemheffing) en de belastingdienst (inkomstenbelasting en successierecht).

Om een onevenredige stijging van de collectieve belastingdruk in Nederland te voorkomen is er een macronorm vastgesteld. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Ministerie van Financiën.

Uitgangspunten voor de onroerende zaakbelasting zijn:

- bij de bepaling van de opbrengst wordt rekening gehouden met de extra opbrengst vanwege areaal uitbreiding;
- de begrote belastingopbrengst is voor 2019 met een inflatiecorrectie van 2,4% verhoogd;
- elk belastingjaar is een herwaarderingsjaar. Dit betekent dat de WOZ-waarde gebaseerd wordt op een nieuwe waardepeildatum. Voor 2019 was dat 1 januari 2018. De gemiddelde waardeontwikkeling leidt tot een tariefaanpassing zodat de herwaardering geen lastenontwikkeling voor onze inwoners tot gevolg heeft. Daarnaast moet bij het berekenen van het tarief rekening worden gehouden met de te behalen hogere opbrengst. De werkelijke waardestijging per individueel object kan echter afwijken van de gemiddelde waardeontwikkeling, met als gevolg een andere ontwikkeling van de lasten.
- bij de berekening van het tarief wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van het areaal (uitbreiding van het aantal objecten).

Bovenstaande uitgangspunten hebben geleid tot onderstaande tarieven.

Eigenaar		Gebruiker	
Woning	0,1217 %	Woning	Niet van toepassing
Niet-woning	0,1839%	Niet-woning	0,1484%

Opbrengst 2019		
	Begroot	Werkelijk
Baten niet-woningen	€ 4.375.228	€ 4.365.932
Baten woningen	€ 5.223.450	€ 5.250.291
Totaal	€ 9.598.678	€ 9.616.223

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven om de kosten te dekken die verband houden met de aanwezigheid en het gebruik van de gemeentelijke riolering. De rioolheffing is een bestemmingsheffing en is specifiek bestemd voor het beheer, onderhoud, vervanging en verbetering van de bestaande riolering.

Gemeenten zijn verplicht, op basis van de Wet milieubeheer, om periodiek een Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) op te stellen. Hierin legt de gemeente haar beleid (keuzes, maatregelen, financiering) vast voor een periode van 4 à 5 jaar. De in het GRP opgenomen kostendekkingsberekening geeft inzicht in de kosten die verband houden met deze taak. Ter dekking van de deze kosten wordt rioolheffing geheven

Belastingsoort	Tarief		
Rioolheffing	€ 194,52		
	Begroting 2019	Rekening 2019	Rekening 2018
Totaal opbrengsten	€ 4.085.070	€ 3.865.070	€ 4.074.331

Het tarief voor 2019 is verlaagd ten opzichte van 2018. De begroting 2019 is hierop niet aangepast.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht om huishoudelijke afvalstoffen (afkomstig van particulieren) in te zamelen. De gemeente mag de afvalstoffenheffing binnen de gemeentegrens heffen, ook als er geen afval wordt aangeboden. De afvalstoffenheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een object waar huishoudelijk afval ontstaat. Voor het afvoeren en verwerken van bedrijfsafval heeft de gemeente geen verplichtingen.

Voor deze heffing geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De begrote opbrengst van de heffing mag niet hoger zijn dan de begrote kosten die worden gemaakt. Het uitgangspunt in Hollands Kroon is een 100% kostendekkende opbrengst.

De gemeente Hollands Kroon neemt diensten af van HVC voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst gesloten met HVC.

Bij de tariefstelling wordt een onderscheid gemaakt in een tarief voor een éénpersoonshuishouden, een tarief voor tweepersoonshuishoudens en een tarief voor meerpersoonshuishoudens. Daarnaast is een tarief opgenomen voor het beschikken over een extra afvalcontainer. In de verordening is een nieuw tarief opgenomen voor scholen. Het afval van scholen kan namelijk ook gezien worden als huishoudelijk afval. Scholen kunnen ervoor kiezen hun afval te laten ophalen en verwerken door de gemeente (HVC) en betalen hier dan afvalstoffenheffing voor.

In 2019 is de afvalstoffenbelasting verhoogd van € 13,21 naar € 31,39 per ton afval. Door de verhoging van deze kosten was het nodig om de tarieven voor de afvalstoffenheffingen te laten stijgen.

Afvalstoffenheffing tarieven	Tarieven		
Eénpersoonshuishouden		€ 225,96	
Tweepersoonshuishouden		€ 320,40	
Meerpersoonshuishouden		€ 348,24	
Extra container		€ 130,00	
	Begroting 2019	Rekening 2019	Rekening 2018
Totaal opbrengsten	€ 5.741.067	€ 5.994.535	€ 5.574.929

Het tarief is voor 2019 verhoogd ten opzichte van 2018. Daar is bij de begroting geen rekening mee gehouden.

Lokale lastendruk

Om de vergelijking van woonlasten tussen gemeenten op het gebied van belastingen te kunnen maken, wordt vaak de term lokale lastendruk gebruikt. De gemiddelde woonlasten bestaan voor een woning uit de OZB met een gemiddelde WOZ-waarde plus de riool- en afvalstoffenheffing. In Hollands Kroon komen de gemiddelde woonlasten voor 2019 op € 804. Het landelijk gemiddelde van alle gemeenten bedroeg in 2019 € 764. Hollands Kroon komt in 2019 op de 253e plek (van de 355 gemeenten) Positie één is hierbij de goedkoopste gemeente.

Meerpersoonshuishouden	Hollands Kroon 2019
Gemiddelde woningwaarde	€ 215.000
OZB tarief	0,1217%
OZB heffing	€ 261,46
Afvalstoffenheffing	€ 348,24
Rioolheffing	€ 194,52
TOTAAL	€ 804,22

Vergelijking lastendruk regio 2019

Gemeente	Lasten (€) mph* (Coelo 2019)	Lasten (€) eph* (Coelo 2019)	Rangnummer mph (Coelo 2019)	OZB tarief woningen (%) (Coelo 2019)	OZB tarief niet- woningen (%) (Coelo 2019)	gemiddelde WOZ waarde woningen (€) (Coelo 2019)
Nederland (gem)	€ 764	€ 689				
Regionaal						
Den Helder	€ 733	€ 607	131	0,1360	0,7100	€ 152.000
Hollands Kroon	€ 804	€ 682	253	0,1217	0,3323	€ 215.000
Langedijk	€ 858	€ 767	308	0,1062	0,3859	€ 272.000
Medemblik	€ 808	€ 712	257	0,0868	0,2772	€ 245.000
Opmeer	€ 837	€ 738	292	0,1059	0,2670	€ 249.000
Schagen	€ 768	€ 725	199	0,1341	0,3804	€ 242.000
Texel	€ 680	€ 573	68	0,0409	0,1218	€ 302.000

* mph = meerpersoons huishouden; eph = éénpersoonshuishouden

Vergelijking lastendruk P10-gemeenten 2019

Gemeente	Lasten (€) mph* (Coelo 2019)	Lasten (€) eph* (Coelo 2019)	Rangnummer mph (Coelo 2019)	OZB tarief woningen (%) (Coelo 2019)	OZB tarief niet- woningen (%) (Coelo 2019)	gemiddelde WOZ waarde woningen (€) (Coelo 2019)
Nederland (gem)	€ 764	€ 689				
Regionaal						
Aa en Hunze	€ 663	€ 612	47	0,1236	0,3167	€ 240.000
Berkelland	€ 782	€ 629	223	0,1092	0,2965	€ 227.000
Borger-Odoorn	€ 827	€ 783	278	0,2132	0,3660	€ 191.000
Bronckhorst	€ 828	€ 757	279	0,1228	0,3734	€ 267.000
De Fryske Marren	€ 729	€ 588	121	0,1256	0,4375	€ 218.000
Goeree-Overflakkee	€ 717	€ 658	108	0,1180	0,2194	€ 228.000
Het Hogeland	€ 798	€ 757	245	0,1776	0,7694	€ 165.000
Hof van Twente	€ 778	€ 746	217	0,1143	0,3824	€ 241.000
Hollands Kroon	€ 804	€ 682	253	0,1217	0,3323	€ 215.000
Horst aan de Maas	€ 741	€ 696	148	0,1520	0,4325	€ 253.000
Hulst	€ 797	€ 703	244	0,1126	0,3530	€ 203.000
Medemblik	€ 808	€ 712	257	0,0868	0,2772	€ 245.000
Midden Drenthe	€ 710	€ 665	99	0,1132	0,3792	€ 213.000
Ooststellingwerf	€ 678	€ 507	62	0,1003	0,1462	€ 199.000
Opsterland	€ 712	€ 610	101	0,1103	0,2988	€ 216.000
Peel en Maas	€ 725	€ 675	119	0,1015	0,3591	€ 245.000
SchouwenDuiveland	€ 874	€ 792	317	0,1381	0,2605	€ 247.000
Sluis	€ 752	€ 681	163	0,1096	0,3734	€ 210.000
Twenterand	€ 745	€ 710	156	0,1549	0,4470	€ 219.000

Westerkwartier	€ 283	€ 202	262	0,1432	0,4085	€ 210.000
Westerveld	€ 641	€ 563	30	0,0945	0,2788	€ 261.000

Kwijtschelding

Bij de toetsing volgt de Gemeente het landelijk geldend kwijtscheldingsbeleid, dat is vastgelegd in de uitvoeringsregeling invorderingswet 1990 en de leidraad invordering.

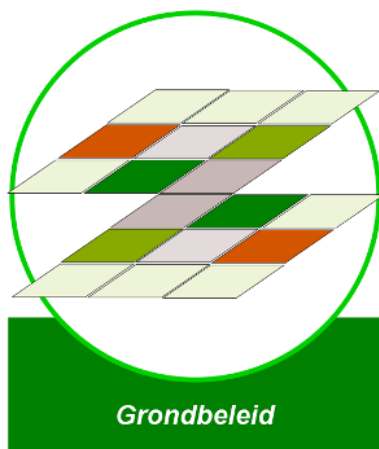
Andere heffingen en rechten

De gemeente Hollands Kroon maakt verder gebruik van de volgende heffingen en belastingen: begraafrechten, toeristenbelasting, forensenbelasting, haven- en liggeld en leges.

Overige heffingen 2019		
	Begroting	Jaarrekening
Begraafrechten	Niet Kostendekkend	Niet Kostendekkend
Toeristenbelasting	€ 116.000	€ 134.393
Forensenbelasting	€ 178.971	€ 190.042
Haven- en liggeld	Niet Kostendekkend	Niet Kostendekkend
Leges	Kostendekkend	Kostendekkend

Verder bestaat er voor de gemeente nog de mogelijkheid om reclamebelasting, precariobelasting, hondenbelasting en baatbelasting op te leggen. De uitvoering van het opleggen van deze belastingen is echter behoorlijk arbeidsintensief en ook niet onomstreden. Daarom is afgezien van het heffen van deze belastingen.

Paragraaf 4. Grondbeleid

Met grondbeleid worden instrumenten ingezet om gemeentelijk beleid te realiseren (denk daarbij aan ruimtelijke ordening, wonen, economie en arbeid, maatschappelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer). Grondbeleid heeft een volgend, dienend karakter voor doelstellingen van andere beleidsvelden. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is binnen de gestelde doelen de gewenste verandering van het grondgebruik te realiseren met inzet van juridische en financiële instrumenten. De doelen zijn beschreven in de nota Grondbeleid.

Regionaal beleid

In 2015 is een Kwalitatief Woningbouw Programma Kop van Noord-Holland (KWK) vastgesteld. De gemeenten Hollands Kroon, Den Helder, Schagen en Texel en de provincie Noord-Holland hebben dit programma met elkaar opgesteld. Hierin is het bouwprogramma in de Kop van Noord-Holland tot 2020 vastgelegd. Momenteel zitten de betrokken partijen met elkaar om tafel om nieuwe afspraken met elkaar te maken vanaf 2020.

Gemeentelijk beleid

In december 2013 heeft de raad de woonvisie van de gemeente Hollands Kroon vastgesteld. In de woonvisie zijn de initiatieven tot 2020 beschreven. Het woningbouwprogramma is met name gericht op de kernen Anna Paulowna, Hippolytushoef, Nieuwe Niedorp/Winkel en Wieringerwerf. In de overige kernen wordt vraagafhankelijk gebouwd. Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuwe gemeentelijke woonvisie.

Verder heeft de gemeenteraad in maart 2019 de Nota Grondbeleid 2019-2022 vastgesteld. In deze nieuwe Nota Grondbeleid geeft de gemeente haar visie op haar grondbeleid en legt ze vast op welke wijze zij haar grondbeleidsinstrumentarium inzet. Het beleidskader wordt in grote lijnen gevormd door de vastgestelde Omgevingsvisie van de gemeente. De wens om ons verder te ontwikkelen tot regisseur staat centraal in de sturingsfilosofie van de omgevingsvisie. Hierin vormt het thema 'Niet de regels staan centraal maar het initiatief!' de leidraad in verdere ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee ook in het grondbeleid.

Beleidsdoel

Met het grondbeleid geven wij helderheid over de rol en de doelstellingen van de gemeente. Het doel is erop gericht om binnen drie jaar de gemeentelijke grondposities met 50% te hebben verminderd. Dat gebeurt door verkoop van ontwikkellocaties aan private partijen en door het innemen van een sturende rol. Zo zijn in 2019 de locaties van het voormalig gemeentehuis van Wieringen (Hippolytushoef) en de voormalige basisschool De Zwerm (Winkel) via een openbare inschrijving verkocht aan ontwikkelaars. De gemeente gaat hier zelf niet ontwikkelen, opent geen nieuwe grondexploitatie en loopt daardoor geen risico's. Momenteel hebben we nog zes grondexploitaties lopen, waarvan de laatste naar verwachting eind 2026 afgesloten kan worden.

Wat willen we bereiken?	
De exploitatieresultaten van de gemeentelijke grondexploitaties vanaf 2016 minimaal kostenneutraal te houden/te maken	
Geplande activiteiten 2019	Wat hebben we bereikt
• Alle gemeentelijke grondexploitaties doorlichten en herijken • Opstellen Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) • Voor zover van toepassing afwaarderen van voorraden grond • Indien van toepassing het treffen van een voorziening voor verliesgevende exploitaties • Onderhandelen met private partijen over verkoop van ontwikkellocaties • Geen nieuwe gronden verwerven	• Alle gemeentelijke grondexploitaties zijn doorgelicht. • Er is een MPG 2019 opgesteld en in mei 2019 vastgesteld door de raad. • Niet van toepassing in 2019. • Niet van toepassing in 2019. • Er zijn overeenkomsten afgesloten met private partijen voor de verkoop van Elshof-Zuid in Anna Paulowna. • Met Agriport Synergie Solutions B.V. is een raamovereenkomst afgesloten. Doel is de verkoop van de gronden aan de Hoornseweg in Middenmeer en Robbenplaat in Wieringerwerf te laten verzorgen door het verkoopteam van Agriport.

	• De woningbouwlocaties oude gemeentehuis Wieringen in Hippolytushoef en oude basisschool de Zwerm in Winkel zijn via een openbare inschrijving in de markt gezet en gegund. • Er zijn in 2019 geen nieuwe gronden verworven. In 2020 worden er een tweetal nieuwe gronden verworven. Deze aankopen zijn nodig in verband met de herstructurering Wieringerwerf en de “ vernieuwing” van de grondexploitatie Den Oever-Zuid.
--	---

Wat gaat het kosten?

Het grondbeleid kan een grote financiële impact hebben. De eventuele baten, maar vooral ook de financiële risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Dat zal de komende jaren voor Hollands Kroon niet anders zijn. Hierna is een overzicht opgenomen van de grondexploitaties met daarin de boekwaarde en de te realiseren kosten en opbrengsten.

Bouwgronden In Exploitatie

	Boekwaarde 31-12-19	Nog te realiseren opbrengsten (incl. rente)	Nog te maken kosten (incl. rente)	Einddatum exploitatie	Resultaat op eindwaarde	Netto Contante Waarde per 31-12-2018	Tussentijdse Voorziening (1), Afwaardering (2) of winstneming (3)
Den Oever Zuid II	115.519	1.095.203	- 1.175.855	31-12-2022	34.867	41.111	
Industrieweg	271.417	466.350	- 432.243	31-12-2022	305.524	294.993	366.000 (3)
Hoornseweg	- 892.248	1.981.884	- 903.548	31-12-2024	186.088	148.420	
Robbenplaat	- 9.192.501	10.054.792	- 2.403.907	31-12-2026	- 1.541.616	- 1.721.401	1.656.126 (1)
Elshof-Zuid	- 556.730	605.631	- 10.613	31-12-2024	38.288	29.315	250.000 (2)
Dentele	- 108.555	330.104	- 201.172	31-12-2021	20.377	19.469	
TOTAAL	- 10.363.099	14.533.964	- 5.127.338	-	- 956.489	- 1.188.093	

In vergelijking met de nominale waarde is voor de netto contante waarde rekening gehouden met een discontering voet van 2%, ook is rekening gehouden met de verwachte kosten- en opbrengstenstijging voor de komende jaren.

In de laatste kolom is te zien dat er bij een aantal complexen een voorziening (1) of afwaardering (2) is getroffen of dat er een winstneming (3) heeft plaatsgevonden.

Bij bedrijventerrein Robbenplaat is een voorziening getroffen van € 1.656.126,- omdat deze grondexploitatie volledig zorgt voor het totale negatieve resultaat op eindwaarde en netto contante waarde. Het bedrag van de getroffen voorziening is eerder vrijgemaakt en staat op de Reserve Grondexploitaties om de negatieve eindwaarde van dit complex op te vangen.

Voor woningbouwlocatie Elshof-Zuid heeft in de jaarrekening 2011 een afwaardering plaatsgevonden van € 250.000,- door de crisistijd en stagnerende voortgang van deze inbreidingslocatie. Dit bedrag is al verwerkt in de boekwaarde, waardoor Elshof-Zuid nu een licht positieve eindwaarde laat zien.

Voor bedrijventerrein Industrieweg heeft tenslotte een winstneming plaatsgevonden. De netto contante waarde toonde een ruime winst en een groot deel van deze winst was al behaald (waardoor de boekwaarde positief was), waardoor € 366.000,- aan winst is genomen. Ook dit bedrag staat op de Reserve Grondexploitaties.

Ontwikkeling en uitvoering door derden

Er worden door private ondernemers diverse woningbouwlocaties ontwikkeld. De gemeente heeft voor deze locaties een faciliterende rol.

Financiële positie

In de Nota Grondbeleid is beschreven dat de raad jaarlijks inzicht krijgt in de financiële positie van de gemeentelijke grondexploitaties. Dit gebeurt door het aanbieden van een Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG) in mei van ieder jaar.

Winstneming

De tussentijdse winstneming op bouwgronden in exploitatie is gebaseerd op de PoC-methode (*Percentage of Completion*) zoals voorgeschreven in de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019). Bij de lopende grondexploitaties is in 2015 tussentijdse winst genomen bij de grondexploitatie Industrieweg. Het ging om een bedrag van **€ 366.000,-**. Dit bedrag is gestort in de Reserve Grondexploitaties.

Afgesloten grondexploitaties

In 2017 waren alle kosten gemaakt en alle opbrengsten ontvangen bij de grondexploitatie Parklaan in Hippolytushoef. Hierdoor kon deze grondexploitatie bij de Meerjaren prognose Grondexploitaties 2018 worden afgesloten. De grondexploitatie eindigde met een positief saldo van **€ 116.224,-**. Dit bedrag is gestort in de Reserve Grondexploitaties.

Risico's

Aan de gemeentelijke grondexploitaties zijn risico's verbonden. Door de economische ontwikkelingen bestaat het risico dat de exploitatie resultaten lager uitvallen dan de prognoses. In de grondexploitaties zitten overigens wel enkele procenten onvoorzien afhankelijk van de kostensoorten. Met name looptijdrisico's (het duurt langer voordat opbrengsten worden gerealiseerd waardoor rentekosten op al gedane uitgaven hoger worden dan ingerekend), calculatierisico's (de werkelijke kosten en opbrengsten zullen hoger respectievelijk lager zijn dan de ingerekende kosten en opbrengsten) en afzetrisico's spelen parten in de

grondexploitaties. Afhankelijk van de fase waarin een exploitatie zich bevindt, zijn de bovengenoemde risico's groter of kleiner. De risico's nemen af naar mate de uitvoering van de projecten vordert.

De stand van de reserve risico bouwgronden is per 31 december 2019 is € 3.031.623. Dit bedrag kan gebruikt worden om de mogelijke negatieve resultaten van de grondexploitaties te dekken.

Paragraaf 5 Kapitaalgoederen

In de openbare ruimte van Hollands Kroon vinden activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. Hiervoor zijn kapitaalgoederen nodig zoals riolering, wegen, verlichting, kunstwerken, bomen, water en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het aanzien van onze gemeente en uiteraard voor de benodigde structurele, jaarlijkse lasten.

Trends & ontwikkelingen

- Klimaatverandering, klimaatadaptatie, biodiversiteit en energietransitie
- Hoge vervangingskosten ten gevolge van einde levensduur van diverse objecten in de openbare ruimte

Integraal beheerplan openbare ruimte: In december 2017 is het integraal beheerplan openbare ruimte en gebouwen door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn de beheerplannen van de verschillende arealen gecombineerd tot één integraal plan. Het is de eerste stap op weg naar een stabiel beheer van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Het Integraal beheerplan (IBP) heeft een theoretische looptijd van 4 jaar (2018-2021).

Riolering: Binnen diverse projecten in de openbare ruimte zijn slechte vrij-verval-riolen in combinatie met herinrichtingsplannen vervangen. In 2019 is er in de kern van Anna Paulowna bijna 25 km riolering geïnspecteerd. Gemaal MFA is, samen met 15 andere hoofdgemalen, gerenoveerd. De persleiding onder de spoorwegovergang Molenvaart is vervangen.

Infrastructuur: In 2019 is op 21 locaties groot onderhoud aan bestratingen uitgevoerd (11.500 m²). Ook is er op 16 locaties onderhoud aan asfaltwegen uitgevoerd (12 km.) en zijn er 9 straten gerenoveerd/heringericht, vaak samen met het vervangen van de riolering. In 2019 is samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) het proces doorlopen om de resterende wegen van het HHNK (ca. 115 km.) vanaf 1-1-2020 over te dragen naar de gemeente.

Openbare Verlichting: In 2019 zijn 982 armaturen vervangen door led-armaturen. Daarnaast zijn 90 lichtmasten vervangen. Het totale aantal lichtmasten bedraagt nu 10.830 stuks. Hiervan is 64% uitgerust met ledlampen.

Civieltechnische kunstwerken: In 2019 is het, uit de instandhoudingsinspectie 2018 bekende, achterstallig reguliere onderhoud uitgevoerd. De Kerkwegbrug in Anna Paulowna is vervangen en er wordt verder gewerkt aan de vervanging van de Westfriesesluisbrug nabij Kolhorn.

Groen: Met betrekking tot het openbare groen voldeed in 2019 96% van de gecontroleerde locaties binnen de bebouwde kom aan de beoogde beeldkwaliteit. Verder zijn er in totaal ca. 15.000 bomen gecontroleerd op veiligheid, is er aan ca. 1.500 bomen onderhoud gepleegd en zijn er ca. 340 nieuwe bomen geplant en ruim 100 bomen aan particulieren geleverd.

Spelen en terreinmeubilair: In 2019 is het reguliere onderhoud van de speeltoestellen en terreinmeubilair volgens de (wettelijke) eisen uitgevoerd en is gestart met het vervangen van speeltoestellen die aan het einde van hun levensduur zijn.

Water: In het kader van het baggerplan zijn in 2019 bijna alle sloten in en rond de Anna Paulowna gebaggerd. Het onderzoek naar de overdracht van het beheer van het stedelijk water is afgerond. Resultaat is dat vanaf begin 2020 het beheer en onderhoud van het stedelijk water zal worden overgedragen aan het HHNK. In het kader van het integraal beheerplan is in 2019 een meerjarenonderhoudsplan opgesteld voor de gemeentelijke beschoeiingen binnen de bebouwde kom. Hier zal vanaf 2020 uitvoering aan worden gegeven.

Gebouwen: In 2019 is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld en de verplichte EED (Energy Efficiency Directive/Europese Energie Doelstellingen) rapporten opgesteld en ingevoerd. De EED rapporten zijn opgesteld voor panden welke een hoger energieverbruik van 25.000m³ gas en/of 50.000kWh per jaar hebben. Deze rapporten geven per object aan welke bouwkundige werkzaamheden er de aankomende jaren uitgevoerd moeten worden, om het energieverbruik te verminderen.

Havens: De renovatie van de Haukeshaven (vervangen damwanden) heeft vertraging opgelopen. Dit project staat nu gepland voor 2020. De werkzaamheden in de haven van Den Oever (herinrichting i.c.m. dijkverzwaring HHNK) zijn nagenoeg afgerond en momenteel wordt gewerkt aan een beheerplan voor deze haven.

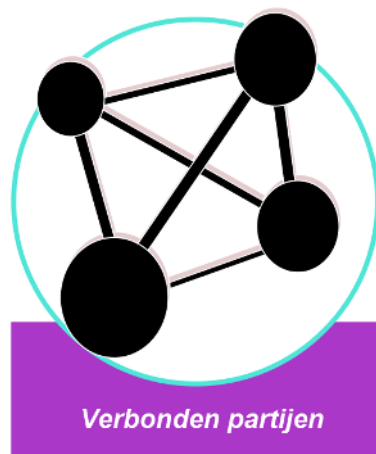
Begraafplaatsen: In 2019 is, naast het uitgevoerde reguliere onderhoud, ook de renovatie van de begraafplaats Winkel voltooid.

Achterstanden in onderhoud:

In 2019 zijn de laatste meerjaren onderhoudsplannen opgesteld. Deze onderhoudsplannen hadden betrekking op bebording, openbare kunst, bomen, beschoeiingen en gemeentelijke gebouwen. Uit de inspecties is gebleken dat er op sommige locaties sprake is van achterstand in onderhoud, maar nog geen sprake van onveilige situaties. De financiële gevolgen om de achterstanden weg te werken zijn in de meerjarenbegroting 2020 opgenomen.

onderdeel	beleidskader?	kwaliteitsniveau?	Beheerplannen?	Financiële gevolgen conform plannen	Lasten t.l.v. exploitatie	achterstand onderhoud?	Voorzieningen of reserves om achterstanden weg te werken?
Riolering	GRP 2018- 2022	GRP	GRP/MJP 2022	€ 2.294.904	€ 2.172.793	Nee	Ja
Infrastructuur	IBP	IBP	IBP/MJP 5 jaar	€ 2.434.215		Nee	Ja
Openbare verlichting	IBP/beheerplan OV 2015-2025	IBP/beheerplan OV 2015-2025	IBP/beheerplan OV 2015-2025	€ 443.000	€ 447.000	Nee	
Civieltechnische Kunstwerken	IBP	IBP	IBP/MJP 2022	€ 1.611.000	€ 2.260.000	Ja	Ja
Groen	IBP	IBP	IBP	€ 2.100.000	€ 2.200.000	Ja	Voor bomen is in 2020-2024 extra onderhoudsbudget beschikbaar
Spelen en terreinmeubilair	IBP	IBP	IBP	€ 115.000	€ 115.000	Nee	Ja
Water	IBP/ Baggerplan	IBP/ baggerplan	IBP/ Baggerplan (tot 2025)	€ 600.000	€ 1.2000.000	Ja	Ja, voor baggeren en vanaf 2020 ook beschoeiingen
Gebouwen	IBP/accommodatiebeleid	IBP	IBP	Nee	€ 837.324	Ja	Ja
Havens	IBP	IBP	IBP	€ 1.160.000	€ 250.000	Ja	Ja, t.b.v. de renovatie van de Haukeshaven
Begraafplaatsen	IBP	IBP	IBP	€ 245.000	€ 270.000	Nee	Ja. t.b.v. renovatie begraafplaats Winkel

Paragraaf 6. Verbonden partijen

Definitie verbonden partij

Een verbonden partij is een rechtspersoon waar de gemeente een bestuurlijk en financieel belang in heeft.

Met bestuurlijk belang bedoelen we dat de gemeente een zetel heeft in het bestuur van een rechtspersoon of stemrecht heeft. De burgemeester, een wethouder, raadslid of ambtenaar vervult dan namens de gemeente één of meer van de volgende functies bij die rechtspersoon:

- lid van het Algemeen Bestuur;
- lid van het Dagelijks Bestuur;
- voorzitter;
- secretaris;
- penningmeester.

De gemeente heeft een financieel belang als de middelen die ze ter beschikking stelt, verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Als een gemeentelijke taak wordt uitgevoerd door een verbonden partij, dan blijft de gemeente uiteindelijk wel verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

Beleidskaders

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de financiële verordening (op basis van artikel 212 Gemeentewet) worden beheersmatige aspecten in paragrafen van de begroting behandeld. Een onderdeel hiervan is de paragraaf Verbonden partijen. De huidige financiële verordening bevat geen bepalingen over de verbonden partijen.

Het bestuurlijke en financiële risico van verbonden partijen

De risico's, die kleven aan een verbonden partij, zijn onder te verdelen in bestuurlijke en financiële risico's. Het bestuurlijke risico bestaat uit het verder op afstand staan van de gemeente door de overdracht van de taken aan de verbonden partij en de 'dubbele petten rol' van de gemeentelijke vertegenwoordiger in het bestuur van een verbonden partij.

Door het op afstand staan van de gemeente zijn de informatievoorziening en de beïnvloedingsmogelijkheden voor het gemeentebestuur minder vanzelfsprekend dan bij de eigen gemeentelijke organisatie. De gemeente moet dus meer moeite doen om zijn rol als klant/opdrachtgever waar te maken. Tegelijkertijd is zij als bestuurder/eigenaar wel medeverantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de verbonden partij.

Een gemeenschappelijke regeling, waarbij de gemeente alleen in het Algemeen Bestuur is vertegenwoordigd en niet in het Dagelijks Bestuur, zet de gemeenschappelijke regeling dus meer op afstand. De directe bestuurlijke invloed vermindert. De maximale participatie in het bestuur van zo'n verbonden partij maakt die afstand kleiner.

Die bestuurlijke bemoeienis heeft echter ook een keerzijde, namelijk als de belangen van de verbonden partij niet overeenkomen met de belangen van de gemeente. Het bestuurslid wordt geacht zowel de belangen van de verbonden partij als de belangen van de gemeente die hij vertegenwoordigt te behartigen (de dubbele pet). Dat kan de bestuurder in een moeilijke situatie brengen. Integriteit en transparantie binnen de bestuurlijke rollen en verantwoordelijkheden zijn dan ook van groot belang.

De gemeente stelt financiële middelen ter beschikking aan verbonden partijen om de overeengekomen maatschappelijke taken voor de deelnemers uit te voeren. Als die taak niet naar behoren wordt uitgevoerd, dan heeft de gemeente (een deel van) haar middelen ondoelmatig uitgegeven. Als het gaat om gemeenschappelijke regelingen staat de gemeente bovendien samen met de andere deelnemers garant voor eventuele tekorten.

Bij vennootschappen draagt de gemeente het risico over het geïnvesteerde kapitaal en het mislopen van eventuele dividendopbrengsten. Een deelneming, die ophoudt te bestaan, resulteert in een eenmalige afboeking van de restant boekwaarde van die deelneming ten laste van de algemene reserve. Omdat de gemeente haar deelnemingen op grond van het BBV moet waarderen tegen verkrijgingsprijs, is de boekwaarde van bijvoorbeeld de aandelen veel lager dan de actuele waarde. Het echte risico zit hem dan ook niet zo zeer in de eenmalige afwaardering van de boekwaarde, maar veel meer in het mislopen van de dividendopbrengsten. Zeker als met deze dividendopbrengsten structureel rekening wordt gehouden in de exploitatie van de begroting. Een structureel lagere of zelfs wegvallende dividendopbrengst leidt dan tot een structureel tekort in de begroting.

Stuur- en beheerinstrumentarium

In 2013 heeft de Raad de nota Verbonden Partijen vastgesteld, waarin de kaders over de wijze waarop we als bestuur grip houden op onze verbonden partijen worden aangegeven. Deze uitgangspunten zijn daarmee een noodzakelijk onderdeel van het stuur- en beheerinstrumentarium van de gemeente. In deze nota is onder meer aan de orde:

- het besliskader;
- de rolverdeling raad/college;
- beheer en toezicht;
- risico's en risicomanagement.

Financiële bijdrage aan de verbonden partijen

Op de volgende pagina's is een overzicht opgenomen van de belangrijkste financiële bijdragen aan de verschillende verbonden partijen. In totaal verstrekken wij ruim € 11,1 miljoen aan verbonden partijen. Hiervan gaat het overgrote deel naar de Veiligheidsregio, het Werkvoorzieningsschap Noorderkwartier NV (gesubsidieerde arbeid) en de GGD. De specifieke doelstellingen en activiteiten worden toegelicht bij de programma's binnen de begroting.

Naam	Bijdrage 2019
GR Gesubsidieerde Arbeid	3.710.000
GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	3.382.819
GR GGD Hollands Noorden	2.140.031
GR Omgevingsdienst (voorheen RUD) NHN	1.687.578
GR Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	208.366
Totaal	11.128.794

Publiekrechtelijke deelnemingen

1.	Verbonden Partij	GR Gesubsidieerd Arbeid gevestigd te Schagen
	Bestuurlijk belang	Deelnemers zijn de gemeenten Hollands Kroon, Den Helder en Schagen. Hollands Kroon is in het Dagelijks en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Sociaal Domein.
	Financieel belang	Op basis van de door het AB vastgestelde begroting 2019 geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 3.710.000 vanuit het Sociaal Deelfonds. Deze is gebaseerd op het verwachte rijksvergoeding Wet Sociale Werkvoorziening Werkzoekenden (WSW) en gemeentelijke bijdrage. Het begrotingssaldo 2019 bedraagt € 0. De omvang van het eigen vermogen conform jaarverslag 2018 is € 50.000. Het vreemd vermogen (conform jaarverslag 2018) is € 1.738.000).
	Doelstellingen	De GR is aangewezen als bestuurlijk opdrachtgever c.q. aandeelhouder voor uitvoeringsorganisatie van de WSW en de regeling beschut werken, Noorderkwartier N.V.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	Doelstelling voor 2019 is dat er 511 standaard eenheden (fte x arbeidshandicap) worden gerealiseerd. Ook Begeleid Werken maakt daarvan deel uit. Het programma kenmerkt zich door de volgende speerpunten: • realisatie van banen van de doelgroep WSW; • waaronder ook realisatie van banen via de regeling Begeleid Werken; • mogelijk maken van banen voor mensen in de regeling Beschut Werken; • realiseren van uitstroom naar activiteiten en banen bij reguliere werkgevers.

2.	Verbonden Partij	GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord gevestigd te Alkmaar
	Bestuurlijk belang	In deze GR nemen 17 gemeenten in Noord-Holland Noord deel. Hollands Kroon is door de burgemeester vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur.
	Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2019 bedraagt € 3.382.819

		Het resultaat over 2019 is € 486.000. De omvang van het eigen vermogen per 31-12-2019 is € 5.327.000, het vreemd vermogen per 31-12-2019 bedraagt € 51.688.000.
	Doelstellingen	Het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	- In 2019 is 80% van de burgers en 100% van de bedrijven in NHN op de hoogte van risico's en handelingsperspectieven. - In 2019 wordt gevaar bij woningbrand en bij ongevallen binnen 15 minuten weggenomen. - In 2019 wordt de samenwerking in NHN door ketenpartners met een 8 gewaardeerd.

3.	Verbonden Partij	GR GGD Hollands Noorden gevestigd te Alkmaar												
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 17 gemeenten in Noord-Holland. Hollands Kroon is in het Dagelijks en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Sociaal Domein.												
	Financieel belang	De bijdrage 2019 aan de GGD bedraagt voor de onderdelen: <table><tr><td>Algemeen:</td><td>€ 872.177</td></tr><tr><td>0-4 & 12-18 jaar:</td><td>€ 667.757</td></tr><tr><td>Huisvesting JGZ:</td><td>€ 121.423</td></tr><tr><td>OGGZ:</td><td>€ 66.760</td></tr><tr><td>Rijksvaccinatieprogramma:</td><td>€ 87.664</td></tr><tr><td>Veilig Thuis:</td><td>€ 324.250</td></tr></table> De jaarrekening 2019 sluit met een positief resultaat van € 1.373.000. Het eigen vermogen per 31-12-2019 is € 1.600.000 (positief). Het vreemd vermogen bedraagt per 31-12-2019 € 15.448.000.	Algemeen:	€ 872.177	0-4 & 12-18 jaar:	€ 667.757	Huisvesting JGZ:	€ 121.423	OGGZ:	€ 66.760	Rijksvaccinatieprogramma:	€ 87.664	Veilig Thuis:	€ 324.250
Algemeen:	€ 872.177													
0-4 & 12-18 jaar:	€ 667.757													
Huisvesting JGZ:	€ 121.423													
OGGZ:	€ 66.760													
Rijksvaccinatieprogramma:	€ 87.664													
Veilig Thuis:	€ 324.250													
	Doelstelling	Doel van de samenwerking is het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, voor de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord.												

		De GGD bevordert individueel en collectief gezond gedrag en is samen met andere spelers in de gezondheidszorg een partner in het preventief beleid van de gemeenten. Taken: • ondersteuning van gemeenten bij de realisatie en uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid; • uitvoeren van taken die wettelijk aan de GGD zijn opgedragen zoals infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, publieksvoorlichting en gezondheidsbevordering; • uitvoeren van overige taken die door een of meer gemeenten aan de GGD zijn opgedragen zoals openbaar geestelijke gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning en dergelijke; • uitvoeren van Veilig Thuis; • uitvoeren van jeugdgezondheidszorg van 9 maanden tot 19 jaar.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	Bij het uitwerken van de begroting 2020 neemt de GGD de volgende maatregelen: • bij de inrichting van de begroting 2020 wordt financieel een duidelijk onderscheid in de GR-taken en aanvullende diensten. • de GGD gaat onderzoeken op welke wijze er meer regelruimte en flexibiliteit in de begroting kan worden gerealiseerd. Zodoende kan er gedurende het jaar flexibeler worden ingespeeld op niet voorziene ontwikkelingen en risico's; • de inrichting en de noodzakelijke capaciteit van de gemeenschappelijke ondersteunende diensten en de kosten daarvan worden tegen het licht gehouden. Deze analyse wordt betrokken bij het vraagstuk rond de ondersteuning voor Veilig Thuis; • voor het verbeteren van het inzicht in de vermogenspositie van de GGD is het streven de vermogensvorming uit resultaten van GR-taken en aanvullende diensten afzonderlijk inzichtelijk te maken; • bij het toetsen van het financieel beleid is het gangbaar om gebruik te maken van verschillende financiële kengetallen. De financiële positie wordt geanalyseerd aan de hand van de rentabiliteit, solvabiliteit en liquiditeitspositie. Daarnaast geven activiteitenratio's inzicht in de omloopsnelheid van middelen. Het streven is om voor zowel de GR-taken als de aanvullende diensten passende kengetallen en normen te ontwikkelen. De resultaten van dit project zijn in januari 2019 beschikbaar en worden bij de begroting 2020 betrokken.

4.	Verbonden Partij	GR Omgevingsdienst (voorheen Regionale Uitvoeringsdienst) Noord- Holland Noord gevestigd te Hoorn
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 18 partijen (17 gemeenten en de provincie Noord-Holland). Hollands Kroon is in het Dagelijks en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Openbare Ruimte.
	Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2019 is € 1.687.578 Het resultaat over 2019 bedraagt € 31.841 positief. De omvang van het eigen vermogen per 31-12-2019 is € 3.142.317. Het vreemd vermogen per 31-12-2019 bedraagt € 4.965.698.
	Doelstelling	Uitvoering te geven aan het milieubeleid en de milieutaken van de deelnemende gemeenten en de provincie om milieu-samenwerking tussen de deelnemende gemeenten, provincie en ketenpartners te bevorderen. Tenslotte de uitvoering en coördinatie van regionale projecten
	Beleidsvoornemens, veranderingen	Inzet is het uitvoeren van de taken met dezelfde kwaliteit met minder inzet. In 2019 wordt invulling gegeven aan de evaluatie van het functioneren. Koppeling van financiering aan output aan de hand van een producten- en dienstencatalogus. Afhandeling vergunningverlening binnen de wettelijke termijn. Ten opzichte van het bedrijfsplan zal de komende jaren echter een aantal belangrijke nieuwe thema's hun intrede doen zoals benoemd in de kaderbrief 2019: • implementatie van de Omgevingswet; • verminderen of vermeerderen van de milieutaken; • financieringsvorm; • masterplan ICT

5.	Verbonden Partij	GR Regionaal Historisch Centrum Alkmaar gevestigd te Alkmaar
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 10 gemeenten in Noord Holland. Hollands Kroon is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester.
	Financieel belang	De bijdrage 2019 is € 208.366. Het resultaat over 2019 is € 138.305 positief. De omvang van het eigen vermogen per 31-12-2019 is € 421.933. Het vreemd vermogen is per 31-12-2019 is € 976.422.
	Doelstelling	Het RHCA voert voor de aangesloten gemeenten de wettelijke taken uit zoals beschreven in de Archiefwet 1995: toezicht op de nog niet overgebrachte archieven (inspectie), de wettelijke adviestaak, het toezien op en begeleiden van

		het overdragen van archieven, het behoud en beheer van de in de archiefbewaarplaats bewaarde archieven en het beschikbaar stellen van deze archieven zodat iedereen deze archieven kan raadplegen.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	In 2019 is extra aandacht geschonken aan het verder ontwikkelen van een e-depot en het aansluiten van de gemeenten op deze voorziening voor het duurzaam bewaren van digitale archieven en het beschikbaar stellen van de op dit moment nog niet benodigde depotruimte aan derden.

Naast de hierboven genoemde verbonden partijen zijn er nog een aantal andere privaatrechtelijke deelnemingen. Deze zijn:

Bank Nederlandse Gemeenten

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang. De gemeente Hollands Kroon heeft een financieel belang bestaande uit een aandelenpakket en bestuurlijk belang via stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Hollands Kroon wordt in aandeelhoudersvergaderingen vertegenwoordigd door de wethouder Economische Zaken. Het eigen vermogen bedraagt eind 2019 € 4.887 miljoen, het vreemd vermogen € 144.802 miljoen.

Netwerkbedrijf Alliander NV

De gemeente Hollands Kroon heeft aandelen in het netwerkbedrijf Alliander N.V.. Hollands Kroon wordt in de aandeelhoudersvergaderingen vertegenwoordigd door de wethouder Openbare Ruimte. Het eigen vermogen conform jaarrekening 2019 is € 4.224 miljoen en het vreemd vermogen is € 4.567 miljoen.

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

Deze vennootschap heeft als doel het behouden en stimuleren van de groei van het bedrijfsleven in de noordelijke regio van Noord-Holland en het begeleiden van bedrijven bij verplaatsing of uitbreiding en het aantrekken van nieuwe bedrijven in deze regio. De gemeente Hollands Kroon heeft als aandeelhouder zeggenschap via stemrecht op de aandelen en wordt vertegenwoordigd door de wethouder Economische Zaken.

NV Huisvuilcentrale Noord-Holland

Hollands Kroon is aandeelhouder van de NV Huisvuilcentrale Noord-Holland en staat garant voor de betaling van rente en aflossing van de leningen. De gemeente ontvangt hiervoor jaarlijks een garantstellingsvergoeding. De Huisvuilcentrale beoogt het voeren van milieuverantwoord afvalbeheer voor aandeelhoudende gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden in Noord-Holland Noord en Flevoland. De gemeente Hollands Kroon wordt in de aandeelhoudersvergadering vertegenwoordigd door de wethouder Openbare Ruimte. Het eigen vermogen conform jaarrekening 2019 is € 127 miljoen, vreemd vermogen € 870 miljoen.

Overige verbonden partijen

Vereniging van Waddenzeegemeenten

De vereniging bestaat uit de (12) aan de Waddenzee kust gelegen gemeenten in de provincies Groningen, Fryslân en Noord-Holland. De vereniging heeft de volgende doelen en taken:

- komen tot een samenhangend gemeentelijk beleid voor het Waddenzeegebied;
- coördinatie gemeentelijk Waddenzeebeleid;
- adviseren gemeenten over regelgeving, bestuur en beheer Waddenzeegebied;
- namens gemeenten vertegenwoordiging in diverse bestuurlijke en ambtelijke overleggen;
- onderhouden contacten met belanghebbende instanties;
- uitvoeren gezamenlijke projecten.

Het aandeel van de gemeenten in de kosten is gebaseerd op het aantal hectares buitenwater en het aantal inwoners per gemeente. De Vereniging heeft een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Elke gemeente heeft 2 leden in het Algemeen Bestuur, 1 lid namens het college en 1 lid namens de raad. Hollands Kroon is momenteel ook met een wethouder in het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigd. De contributiebijdrage aan de vereniging (2019) € 27.187. Het eigen vermogen conform jaarverslag 2018 € 27.876, vreemd vermogen € 153.656.

Coöperatie parkmanagement Wieringermeer (CPW) U.A.)

Op het Bedrijventerrein Robbenplaat is parkmanagement van toepassing. Parkmanagement is het middel om het beheer en de exploitatie doelmatig, flexibel en efficiënt uit te voeren in een organisatiestructuur waarin bedrijven met elkaar en met de gemeente samenwerken.

In het CPW-bestuur zitten twee afgevaardigden van het bedrijfsleven (gevestigd op Robbenplaat) en namens de gemeente de wethouder Economische Zaken. De gemeente betaalt de coöperatie jaarlijks een door de gemeente vast te stellen bedrag, dat is gerelateerd aan het beheer en onderhoud voor openbare voorzieningen. Het kwaliteitsniveau van de openbare voorzieningen wordt daarmee een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. De contributie voor 2019 is € 7.809 en voor onderhoud € 12.000.

Paragraaf 7. Bedrijfsvoering

Maatschappelijk ondernemen

Kijkend naar starters op de arbeidsmarkt en het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt zijn er 2 verzoeken binnen gekomen om een werkervaringsplaats. Deze zijn gehonoreerd. Ook is in 2019 geregeld dat Hollands Kroon een Social Return On Investment (SROI) coördinator heeft aangewezen voor social return bij aanbestedingen maar we zijn weinig benaderd door bedrijven op dit vlak. De krapte op de arbeidsmarkt, zeker als het gaat om technische mensen, helpt niet mee om bedrijven te stimuleren hier iets mee te doen. Voor 2020 wordt dit een aandachtspunt net als controle van bedrijven met een SROI verplichting.

Ook in 2019 hebben we weer ingezet op het enthousiasmeren van jonge mensen voor Hollands Kroon. In totaal hebben in 2019 16 studenten van verschillende niveaus stage gelopen of een afstudeeronderzoek gedaan in de organisatie. De samenwerking met het ROC is gecontinueerd. 7 van de in totaal 16 studenten kwamen van het ROC Schagen. In juni 2020 studeren er 5 af. Eén ROC leerling die in juni 2019 is afgestudeerd is in vaste dienst gekomen. Na afloop van de 3 jarige stageperiode bekijken we of we leerlingen kunnen behouden voor onze organisatie. 60% van de leerlingen start met een vervolgopleiding op het HBO.

Ook zijn in 2019 opnieuw trainees geworven. In totaal waren er ruim 80 aanmeldingen. Hieruit hebben we zes talenten geselecteerd die gedurende 2 jaar een traineeship bij ons volgen. Naast deze 6 zijn er nog 3 kandidaten uit de 80 aanmeldingen de organisatie ingestroomd door middel van vacatures.

HK plein is onze talentenbank extern. Alle mensen die in deze talentenbank zitten hebben al kennisgemaakt met onze organisatie en hebben een profiel aangemaakt op HK plein. Zodra een vacature extern wordt open gezet krijgen zij eerst de kans om te reageren. Dit heeft al een heel aantal goede nieuwe collega's opgeleverd. In 2019 zijn 10 nieuwe collega's via dit platform ingestroomd.

In 2019 hebben wij als organisatie wederom HK doet georganiseerd. 15 maatschappelijke organisaties wilden graag gebruik maken van onze hulp. 119 collega's hebben zich een dag ingezet om samen een steentje bij te dragen. Ook is het contact met Proschoon voor het schoonhouden van onze gebouwen gecontinueerd.

De collega's van Proschoon zijn inmiddels volledig geïntegreerd in onze organisatie.

Formatie

In 2019 hebben in totaal 24 collega's ontslag gevraagd en zijn uitgestroomd, 18 collega's hebben intern gesolliciteerd en zijn overgestapt naar een ander team.

Alles bij elkaar zijn in 2019 53 nieuwe collega's onze organisatie ingestroomd. Hieronder vallen onder andere de 16 fte die de raad in het coalitie akkoord beschikbaar had gesteld. Daarnaast zijn de er nieuwe trainees ingestroomd en er vervanging geweest als gevolg van vacatures.

Verzuim

We streven ernaar om het verzuim zo laag mogelijk te houden. Verreweg het grootste deel van het verzuim wordt veroorzaakt door lang of extra lang verzuim (meer dan zes weken). We zien ook dat de gemiddelde medewerker zich ongeveer één keer in de 2,5 jaar ziek meldt. Maar als dit het geval is, is het ook relatief vaak langdurig. Het gaat dan vooral om fysieke en fysiologische aandoeningen. Of het komt voor dat er een combinatie van factoren is, bijvoorbeeld een samenhang en samenval met oorzaken in de privéomstandigheden en factoren vanuit het werk. Het protocol voorkomen ziekteverzuim zorgt voor een nauwgezette samenwerking met de bedrijfsarts en is erop gericht om de hervattingsdrempel zoveel mogelijk weg te nemen zodat niets een succesvolle re-integratie in de weg staat. Maatwerk staat hierbij centraal: wat is voor de medewerker de juiste balans tussen belastbaarheid en belasting. Vanuit een preventieve gedachte worden binnen onze HKA meerdere trainingen aangeboden om medewerkers vitaal te houden. Bijvoorbeeld de trainingen fit en vitaal met voeding; weerbaarheidstraining en de gezondheidstest. De jaren 2016 en 2017 kenden een hoger percentage aan verzuim dan voorgaande jaren. Vanaf 2018 zien we een tendens naar lager langdurig verzuim. Het doel was om het gemiddeld verzuim in 2019 op of onder het gemiddelde van gemeenten in onze grootteklasse te houden (de benchmark). We zijn hierin geslaagd, de benchmark is 5,6%, in 2019 was ons ziekteverzuimcijfer 5,1%.

Digitalisering

De ICT-bestuursopdracht is grotendeels uitgevoerd, een aantal projecten loopt nog door in 2020 waarvoor ook budgetoverheveling heeft plaatsgevonden. Op gebied van veiligheid (AVG) zijn er diverse technische middelen geïmplementeerd, bewustwordingstrainingen en workshops georganiseerd waarmee we voldoen aan de wettelijk vereisten. Veiligheid blijft hoog op de agenda staan en we blijven de komende jaren investeren om de ICT-omgeving te versterken, door te ontwikkelen en veiliger te maken.

Applicatielandschap en verbetering dienstverlening.

Uit de marktconsultatie voor de kernapplicaties is gebleken dat er onvoldoende aansluiting was tussen onze visie op dienstverlening en de daadwerkelijke invulling hiervan door de verschillende leveranciers. De verschillende leveranciers zijn wel bezig met ontwikkelingen op dat vlak maar dat vergt nog enige tijd. Daarom is er besloten om de aanbestedingen uit te stellen en in 2020 op te starten zodat in 2021 een nieuw contract kan worden afgesloten.

Datakwaliteit

De datakwaliteit wordt geborgd door het principe 'eenmalig vastleggen, meervoudig gebruiken' te hanteren. Daarnaast hebben een tweetal teams (Applicaties en Geo databaseer) als speerpunt om de kwaliteit van de data te verhogen. Dit blijft ook de komende jaren een aandachtspunt omdat beslissingen die gemaakt worden meer en meer op basis van data en informatie (data sturing) plaatsvinden.

Om informatie te ontsluiten naar onze klanten is een goede informatievoorziening belangrijk. Vanuit het programma informatiestromen is er een online

samenwerkingsplatform en archiveringssysteem opgeleverd in Office 365. Hiermee vindt centrale opslag plaats en worden de andere opslagmethodes overbodig gemaakt. Het platform is gebruiksvriendelijk en ondersteunt een veilige manier van werken die voldoet aan de wettelijke eisen. In 2019 zijn 75% van de intern gerichte teams overgezet naar dit nieuwe platform. In 2020 zorgen we ervoor dat de overige teams gebruik gaan maken van het platform, waarbij de inrichting van de extern gerichte teams ondersteunt wordt door de aanschaf van het klantcontactstelsel om een 100% klantbeeld te realiseren.

Juridische kwaliteitszorg

In 2017 zijn we gestart met ambtelijk horen bij bezwaarschriften tegen besluiten op grond van de Participatiewet. Met ambtelijk horen bereiken we een persoonlijk contact met inwoners, kunnen we beter inspelen op persoonlijke omstandigheden en zijn de doorlooptijden van de bezwaarschriften korter. Gezien onze positieve ervaringen is onze doelstelling om ambtelijk horen verder uit te rollen binnen onze organisatie.

Kengetallen

Hieronder vindt u de verplichte kengetallen met betrekking tot de formatie

1. Formatie per 31 december niet bekend

Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 31 december. Gemeente Hollands Kroon werkt niet op basis van formatie. Inhuur budget wordt financieel begroot en niet op basis van Fte's.

2. KPI Werkelijke bezetting per 1.000 inwoners in fte's, 6,35

Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve. In 2019 is de werkelijke bezetting van eigen personeel toegenomen echter het inwoners aantal is ook gestegen waardoor de uitkomst van dit kengetal exact het zelfde is als vorig jaar .

3. Apparaatskosten per inwoner € 585

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Dit kengetal is met ongeveer met 2% gestegen, dit wordt veroorzaakt door de stijging van personele lasten (dit is een mix van in- en extern personeel

4. KPI Overhead als % van totale bruto exploitatielasten NB

Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze KPI is niet meetbaar voor Hollands Kroon.

Balans

Bedragen * € 1.000

Activa	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	16	18
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	16	18
Materiële vaste activa	106.967	100.834
Investerings met een economisch nut		
1. Gronden uitgegeven in erfpacht	0	0
2. Investerings met een economisch nut waar een heffing over kan worden gerekend	17.908	17.058
3. Overige investeringen met een economisch nut	71.290	70.383
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	17.769	13.392
Financiële vaste activa	12.306	14.107
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	284	284
Leningen aan woningbouwcorporaties	4.091	5.340
Overige langlopende leningen	1.000	1.468
Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van één jaar of langer	6.931	7.014
Totaal vaste activa	119.288	114.959

Vlottende activa		
Vorraden	8.707	8.660
Grond- en hulpstoffen, niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	8.707	8.660
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter 1 jaar	9.395	8.534
Vorderingen op openbare lichamen	1.097	360
Verstrekke kasgeldleningen	0	0
Overige vorderingen	2.895	2.902
Rekening courant verhouding met het rijk	5.404	5.272
Liquide middelen	0	9
Kas saldi	0	0
Banksaldi	0	9
Overlopende activa	11.578	10.683
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	7.193	5.688
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.385	4.995
Totaal vlottende activa	29.681	27.887
Totaal	148.969	142.845

Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Vaste Passiva		
Eigen vermogen	56.655	51.189
Algemene reserve	6.333	5.391
Bestemmingsreserves	46.820	40.364
Resultaat na bestemming	3.503	5.435
Voorzieningen	25.094	24.641
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.288	5.769
Egalisatievoorzieningen	18.827	18.164
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	979	708
Vaste schulden met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	53.101	58.419
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	53.101	58.419
Waarborgsommen	0	0
Totaal vaste passiva	134.851	134.249

Vlottende Passiva		
Netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan 1 jaar	5.597	1.853
Banksaldi	2.306	0
Overige schulden	3.291	1.853
Overlopende passiva	8.521	6.743
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	3.292	5.760
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.726	911
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.503	71
Totaal vlottende passiva	14.118	8.596
Totaal	148.969	142.845
Gewaarborgde geldleningen, Garantstellingen	104.271	98.566

Overzicht van baten en lasten begrotingsjaar 2019

In de onderstaande tabel vindt u het programma overzicht zoals de BBV voorschrijft

Bedragen * € 1.000

	Begroting			begroting na wijziging 2019			werkelijk 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Bedrijvigheid	2.055	2.430	375	5.272	4.473	-799	3.515	3.323	-191
Programma Leefbaarheid	20.745	13.647	-7.098	23.172	16.675	-6.497	27.171	21.881	-5.290
Programma Vitaliteit	42.099	8.489	-33.609	44.898	10.097	-34.801	45.728	11.821	-33.907
Programma Dienstverlening:									
Algemene Dekkingsmiddelen	0	62.489	62.489		64.804	64.804		65.012	65.012
Overhead	28.806	311	-28.495	29.555	1.247	-28.308	31.051	2.750	-28.301
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo bedrag onvoorzien	510	0	-510	430	0	-430	0	0	0
Overige clusters Bedrijfsvoering	2.265	11.302	9.037	3.404	11.960	8.556	3.868	12.014	8.146
Totaal programma Dienstverlening	31.581	74.102	42.521	33.389	78.011	44.622	34.919	79.777	44.858
Saldo van Baten en Lasten			2.188			2.525			5.469
Mutatie reserves bedrijvigheid	1.205	498	-708	1.440	1.013	-426	1.440	841	-599
Mutatie reserves dienstverlening	903	515	-388	5.536	6.817	1.281	4.973	6.737	1.764
Mutatie reserves leefbaarheid	2.494	1.338	-1.156	3.119	2.249	-870	3.118	1.744	-1.374
Mutatie reserves Vitaliteit	0	142,422	142	2808,831	1.092	-1.717	2.849	1.092	-1.757
Mutaties Reserve			-2.109			-1.732			-1.966
Resultaat na bestemming			79			793			3.503

De toelichtingen op de financiële afwijking staan per cluster en taakveld omschreven in de programma rekening.

De financiële verschillen met betrekking tot programma bedrijvigheid kunt u vinden op blz 13 t/m blz 22, programma dienstverlening vanaf blz 23 t/m blz 33, programma leefbaarheid vanaf blz 34 t/m blz 52 en programma vitaliteit vanaf blz 53 t/m blz 72.

Coronavirus

De uitbraak van het Coronavirus wordt gezien als een gebeurtenis na balansdatum, aangezien de uitbraak van dit virus pas in de loop van het eerste kwartaal 2020 van wezenlijke omvang werd. Voor de jaarrekening 2019 houdt dit in dat, in lijn met de verslaggevingsrichtlijnen BBV hieromtrent, een toelichting rondom (de impact van) het Coronavirus wordt opgenomen.

Hollands Kroon heeft een solide financiële positie. Er wordt een onderbouwde kostenraming voor het lokale pakket noodmaatregelen opgesteld. De financiële consequenties hiervan worden verwerkt in de kaderbrief 2021. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt nader ingegaan op de status van maatregelen bij het opmaken van de jaarstukken.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening 2019 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. De uitbraak van het Coronavirus wordt gezien als een gebeurtenis na balansdatum, aangezien de uitbraak van dit virus pas in de loop van het eerste kwartaal 2020 van wezenlijke omvang werd. De situatie en ontwikkelingen rond het Coronavirus veranderen per dag. De lange termijn impact op de maatschappij en economie is hoogst onzeker. Hollands Kroon heeft een solide financiële positie. Er wordt een onderbouwde kostenraming voor het lokale pakket noodmaatregelen opgesteld. De financiële consequenties hiervan zijn bij opmaak van deze jaarrekening nog onduidelijk en worden verwerkt in de kaderbrief 2021.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden verantwoord in het jaar waarin dividenduitkering is ontvangen.

De gemeente neemt al hetgeen omtrent de financiële positie op de balansdatum is gebleken in acht, tussen het moment van opmaken van de programmarekening en het tijdstip van vaststelling daarvan, overeenkomstig de notitie gebeurtenissen na balansdatum van de commissie BBV.

Eigen bijdragen van het Centraal administratiekantoor (CAK): Aanvragers van een voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) zijn op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat het CAK de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage uitvoert. Door de keuze het CAK dit te laten uitvoeren heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat de gemeenten geen zekerheid kunnen verkrijgen over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen.

Vaste activa

Investerings- en andere bijdragen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De overige vaste materiële activa hebben betrekking op investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Dit is de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen. Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan in het jaar volgend op het jaar van ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden ineens ten laste van de exploitatie gebracht.

Materiële vaste activa met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar volgend op het jaar van ingebruikneming annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het verslagjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggedragen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De afschrijvingen op de materiële vaste activa die ten laste worden gebracht van de programmarekening, worden berekend op basis van de verkrijgingprijs, verminderd met eventuele investeringsbijdragen. Bij de berekening van de afschrijvingskosten is rekening gehouden met de financiële verordening. Met een eventuele restwaarde wordt geen rekening gehouden.

De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven in het aantal jaren van de economische levensduur en maximaal:

Termijnen in maximaal aantal jaren

Nr.	Omschrijving	Termijn
1	Nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen	40
2	Kantoren en bedrijfsgebouwen	40
3	Rioleringen	60
4	Verbouwing/renovatie kantoren, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen	20
5	Technische installaties in bedrijfsgebouwen	15
6	Telefooninstallatie, kantoormeubilair, schoolmeubilair	10
7	Materialen, voertuigen en transportmiddelen	8
8	Civiele kunstwerken aanleg	80
9	Waterwerken	40
10	Wegen, straten en pleinen	25
11	Grond	0
12	Software	5
13	Sportpark aanleg	50

Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven.

Met ingang van 2015 worden de investeringen met economisch nut gesplitst in de investeringen waarvoor een heffing kan worden geheven, zoals leges of belasting, en overige investeringen met economisch nut. Deze uitsplitsing is in de tabellen van de materiele vaste activa verwerkt

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals b.v. wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken worden geactiveerd en afgeschreven in b.v. 20 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Deze investeringen worden conform het BBV niet geactiveerd, wanneer het uitgaven in het kader van (groot) onderhoud betreffen. De Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut worden conform de BBV wel geactiveerd wanneer het uitgaven betreffen in het kader van:

- eerste nieuwbouw of eerste aanleg;
- tweede aanleg/herinrichting, waarbij duidelijk sprake is van een verbetering ten opzichte van de oude situatie.

Omschrijving	Termijn
Begraafplaatsen eerste aanleg terrein	40
Begraafplaatsen uitbreiding terrein	20
Civiele kunstwerken aanleg	80
Civiele kunstwerken reconstructie	15
Columbaria, urnenmuren	20
Gebouwen, woningen excl. inrichting grotendeels van steen	40
Gebouwen, woningen excl. inrichting grotendeels van hout	20
Gebouwen, woningen, noodlokalen etc. van tijdelijke aard	15
Groenvoorziening aanleg	25
Groenvoorziening reconstructie	15
Speelterreinen aanleg	25
Sportpark aanleg	50
Sportpark reconstructie	15
Verkeersaanduidingen	10

Omschrijving	Termijn
Waterwerken reconstructies	15
Wegen aanleg	25
Wegen reconstructie	15

Financiële vaste activa

Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Flottende activa

Vorraden

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

De gemeente neemt de tussentijdse winsten op basis van het realisatiebeginsel.

Hiermee wordt bedoeld wanneer aan de onderstaande punten wordt voldaan dat er tussentijdse winsten worden geboekt.

- de grond (of het deelperceel) is verkocht;
- de kosten zijn gerealiseerd; en het resultaat van de grond exploitatie kan op betrouwbare wijze worden ingeschat;
- het is waarschijnlijk dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeenten zullen toevloeien.

Met andere woorden de gemeente heeft bij het opstellen van de jaarstukken de Percentage Of Completion (POC) methode toegepast.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt dynamisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Vorzieningen

Vorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsegalisatie voorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die daarvoor geformuleerd zijn. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december

De tabellen in de toelichting op de balans zijn afgerond op € 1.000 nauwkeurig, hierdoor kunnen eventuele afrondingsverschillen ontstaan.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	18	16
Totaal	18	16

Wanneer een onderzoek en/of een ontwikkeling leidt tot een daadwerkelijke investering (meestal een materieel vaste actief) is het o.b.v. het BBV niet toegestaan de betreffende onderzoeks- en/of ontwikkelkosten met de daadwerkelijke investering mee te activeren. Onderzoeks- en ontwikkelkosten zijn immateriële activa met een maximale afschrijvingstermijn van 5 jaar.

De immateriële vaste activa betreft een investering uit de voormalige gemeente Wieringermeer en wordt in 15 jaar afgeschreven.

Immateriële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2018	Investeringen	Des- Investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van Derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	18			2			16
Totaal	18	0	0	2	0	0	16

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2018	Boekwaarde per 31-12-2019
Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven.	17.058	17.908
Overige investeringen met een economisch nut	70.383	71.290
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	13.392	17.769
Totaal	100.834	106.967

Investerings met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven

Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven.	Boekwaarde per 31-12-2018	Herrubricering	Investerings	Des-investering	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2019
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	17.058		1.231		363	19	0	17.908
Grond (t.b.v. rioolgemaal)	-							-
Machines, apparaten en installaties	-							-
Totaal	17.058	-	1.231	-	363	19	0	17.908

Onderstaande investeringen hebben plaats gevonden

Grond- weg- en waterbouwkundige werken	
Riool langeweg.Smeengestr.Braakstr.Finks.Slootdorp	73
Riool Herinrichting Molenvaart Zuid Anna Paulowna	293
Riool Her.inr.Van Pomerestraat Hippolytushoef	105
Rioolvervanging, Meeuwstraat Wwerf	316
Verv. persleiding Anna Paulowna t.h.v. Spoorbaan	187
Overige	258
	1.231

Overige investeringen met een economisch nut

Overige investeringen met economisch nut	Boekwaarde per 31-12-2018	Herrubricering	Investeringen	Des-Investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van Derden	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2019
Gronden en terreinen	2.878		270					3.148
Woonruimten	10				2			8
Bedrijfsgebouwen	62.307		3.134		2.073	400	58	62.909
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	969		229		83		0	1.114
Vervoermiddelen	237		31		43		0	225
Machines, apparaten en installaties	3.454		410		595		4	3.265
Overige materiële vaste activa	529		325		233		0	621
Totaal	70.383	0	4.398	0	3.029	400	63	71.290

Onderstaande investeringen hebben plaats gevonden

Bedrijfsgebouwen		Grond- weg en waterbouwkundige werken		Machines, apparaten en installaties	
Verbouwing De Ontmoeting (BTW)	608	Renovatie begraafplaats winkel	171	Speeltoestellen	51
Gemeentewerf Wwerf Gebouw Gemeente	726	Renovatie Haukeshaven	58	Vervanging AED Netwerk	123
Gemeentewerf Wwerf Gebouw Vrijgesteld	1.768		229	Tractie, machines ed	77
Overige	31	Gronden en terreinen		Gemeentewerf Wwerf installaties	143
	3.134	Gemeentewerf Wwerf buitenruimte	270	Overig	17
Overige materiele vaste activa					410
Vervanging inrichting gym accommodaties	53				
ICT vervanging 2018	58				
Vervangen mobiele telefoons	214				

Investerings met een maatschappelijk nut

Vanaf 2017 moet zichtbaar worden gemaakt welke investeringen er voor 2017 geactiveerd zijn en welke investeringen geactiveerd worden vanaf 2017

Totale investeringen met maatschappelijk nut

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	Boekwaarde per 31-12-2018	Herrubricering	Investerings	Des-Investerings	Afschrijvingen	Bijdragen van Derden	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.211		6.810	0	755	1.675	0	17.592
Machines, apparaten en installaties	181,02				5			176
Totaal	13.392	0	6.810	0	759	1.675	0	17.769

Investerings met maatschappelijk nut, welke voor 2017 zijn geactiveerd

	Boekwaarde per 31-12-2018	Herrubricering	Investerings	Des-Investerings	Afschrijvingen	Bijdragen van Derden	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.605	-2.659	736	1	708	0		7.973
Totaal	10.605	-2.659	736	1	708	0	0	7.973

Onderstaande investeringen hebben plaats gevonden

Grond- weg- en waterbouwkundige werken	
Herstructurering Middenmeer	667
Overige	70
Totaal	736

Investerings met maatschappelijk nut, welke vanaf 2017 zijn geactiveerd

	Boekwaarde per 31-12-2018	Herrubricering	Investerings	Des- Investerings	Afschrijvingen	Bijdragen van Derden	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.606	2.659	6.074		47	1.675	0	9.618
Machines, apparaten en installaties	181		0	0	5	0	0	176
Totaal	2.787	2.659	6.074	0	52	1.675	0	9.794

Onderstaande investeringen hebben plaats gevonden

Grond- weg- en waterbouwkundige werken					
Kerkwegbrug	2.022	Groot onderhoud straatwerk Bollenstr.	126	Wegen Herinrichting Molenvaart Zuid Anna Paulowna	126
Sluis Nieuwe Niedorp	59	Fietsstroken Stoomweg Breezand	349	Wegen Her.inr.Van Pomerestraat Hippolytushoef	107
Verlichting armaturen 2019	203	Burg. Lovinkstraat Breezand	91	Wegen Herinr.Clauslaan Margrietstraat 't Veld	278
Bermverharding 2019	420	Groot onderhoud Kastanjelaan M'meer	1.106	Wegen Herinr. Dorpsstraat Haringhuizen	242
Verbeteren toegankelijkheid bushaltes	154	Onderhoud asfalt 10 jaar	71	Wegen winkelhart Niedorp	63
Wegen Herinrichting Havenstraat De Weel Zijdewind	263	2019 Onderhoud asfalt 20 jaar	107	Overige	288
					6.074

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

Vorraden	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Grond- en hulpstoffen, niet in exploitatie genomen bouwgronden		0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	8.707	8.660
Gereed product en handelsgoederen		0
Totaal	8.707	8.660

Bouwgronden IN exploitatie	Boekwaarde 1-1-2019	Investeringen	Opbrengsten	Winst neming	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2019
Plan Robbenplaat	9.176	234	217	0	9.193	1.656	7.536
Plan Industrieweg	-202	57	126	0	-271	0	-271
Plan Hoornseweg	914	40	61	0	892	0	892
Den Oever zuidzijde	-112	298	301	0	-116	0	-116
Elshof Zuid	541	16	0	0	557	0	557
De Dentele	0	109	0	0	109	0	109
Totaal	10.316	753	706	0	10.363	1.656	8.707
Af: voorziening verlieslatende complexen	1.656						
Saldo per	8.660						

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter 1 jaar

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter 1 jaar	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2019	Balanswaarde 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	1.097		1.097	360
Verstrekke kasgeldleningen			0	0
Overige vorderingen	3.411	516	2.895	2.902
Rekening courant verhouding met het rijk	5.404		5.404	5.272
Totaal	9.911	516	9.395	8.534

Liquide middelen

Liquide Middelen	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Kassaldi	0	0
Banksaldi	0	9
Totaal	0	9

Overlopende activa

Overlopende Activa	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	7.193	5.688
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.385	4.995
Totaal	11.578	10.683

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Eigen Vermogen	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Algemene reserve	6.333	5.391
Bestemmingsreserves	46.820	40.364
Resultaat na bestemming	3.503	5.435
Totaal	56.655	51.189

Reserves

	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Algemene reserve						
Algemeen	5.391	1.908	6.401	5.435		6.333
Sub totaal Algemene Reserve	5.391	1.908	6.401	5.435	0	6.333

Bestemmingsreserves	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Afkoopsom havens	4.618	0	136			4.481
Realisatie bestemmingsplannen	153	0	0			153
Onderhoud gemeentegebouwen	389	883	325			947
Bovenwijkse voorzieningen	942	46	95			892
Openbare voorzieningen Agriport A7	313	0	21			292
Egalisatie Afvalstoffenheffing	62	0	0			62
Risico bouwgronden	3.032	819	818			3.033
Egalisatie kapitaallasten gemeentelijke eigendommen	1.953	0	87			1.866
Egalisatie kapitaall schoolgebouwen	0					0
Onderhoud wegen	2.019	1.276	0			3.294
Onderhoud kunstwerken	1.558	500	0			2.058
Onderhoud havens	938	546	0			1.485
Baggeren sloten	530	306	306			530
Onderhoud schoolgebouwen	0					0
Re-integratie en arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	875	47	0			922
Reg. Havengebonden Bedrijven terreinen	100	0	100			0
Vastgoed	328	877	75			1.131
Duurzaam toerisme	116	0	56			60
Egalisatie activa	0	0	0			0
Bedrijfsmiddelen	1.358	800	250		78	1.830

Bestemmingsreserves	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Sociaal Domein	1.359	2.398	904			2.853
Doorontwikkeling Buitendienst	625	0	0			625
Schoolgebouwen	16.680	843	60		1.052	16.411
Zwembaden	1.012	270	0			1.281
Econom. en Maatschap. Stimulering	700	750	162			1.288
Overhevelingen	704	1.324	704			1.324
Subtotaal Bestemmingsreserves	40.364	11.685	4.099	0	1.130	46.820
Totaal Reserve	45.755	13.593	10.500	5.435	1.130	53.152

Toelichting reserves

Reserve (aard)	Doel	Mutatie	Toelichting
Algemene Reserve	Het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers	€ 569	Uitgaven: overheveling vanuit de tweede bestuursrapportage 2018 ICT budget
		€ 30	Uitgaven: overheveling vanuit de tweede bestuursrapportage 2018 fase 3 en 4 project Lekker in je Life
		€ 345	Uitgaven: overheveling vanuit de tweede bestuursrapportage 2018 restauratie monumenten
		€ 20	Uitgaven: overheveling vanuit de tweede bestuursrapportage 2018 opstellen gedragscode
		€ 3	Uitgaven: extra budget verordening rechtspositie raads- en commissieleden
		€ 56	Inkomsten: vrijval reserve duurzame toerisme
		€ 500	Inkomsten: jaarstukken 2018 restant buffer
Afkoopsom havens (overig)	Dekking van exploitatietekorten en toekomstige investeringen havens Den Oever en De Haukes.	€ 1.353	Inkomsten: jaarstukken 2018 eindsaldo
		€ 136	Uitgaven: dekking exploitatie tekorten (conform begroting) havens Den Oever en de Haukes
Onderhoud gemeentelijke gebouwen (overig)	Spreiding van de lasten van groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 25	Uitgaven: vervangen asbest dak Zwembad Den Kriek
		€ 300	Uitgaven: onderhoudsvergoeding grassportaccommodaties
		€ 403	Inkomsten: voeding van de bestemmingsreserve
		€ 147	Inkomsten: jaarstukken 2018 niet volledig uitgevoerd meerjaren onderhoudsplan
		€ 133	Inkomsten: raadhuis Barsingerhorn verkocht
		€ 200	Inkomsten: terughoudend onderhoud gemeentelijk vastgoed

Reserve (aard)	Doel	Mutatie	Toelichting
Bovenwijkse voorzieningen	Egalisatie bovenwijkse voorzieningen	€ 95	Uitgaven: kosten Winkelhart Nieuwe Niedorp en Dorpsstraat Haringhuizen
		€ 46	Inkomsten: storting Robbenplaat en Kruiswijk 3
Openbare voorziening agriport	Kosten dekking voor de voorzieningen van openbaar nut die door de ontwikkelaar aan de gemeente zijn overgedragen	€ 21	Uitgaven: beheerskosten groenvoorziening
Grond exploitaties	Afdekken van verliezen op bouwgrondexploitaties.	€ 818	Uitgaven: grond exploitaties Den Oever en Industrieweg
		€ 819	Inkomsten: grond exploitaties Den Oever en Industrieweg
Kapitaalsten gemeentelijke eigendommen	De dekking van (een deel van) de kapitaallasten van specifieke gemeentelijke eigendommen.	€ 87	Uitgaven: kapitaalslasten conform begroting
Onderhoud wegen	Dekking lasten van investeringen voor bestaande wegen	€ 1.276	Inkomsten: voeding van de bestemmingsreserve (conform begroting)
Onderhoud civiele kunstwerken	Bedoeld om het jaarlijkse (achterstallig) onderhoud van de bruggen te bekostigen.	€ 500	Inkomsten: voeding van de reserve conform begroting
Onderhoud havens	Opvangen van kosten aan bestaande investeringen havens	€ 67	Inkomsten: voeding van de bestemmingsreserve (conform begroting)
		€ 479	Inkomsten: verkoop erfpachtgrond haven Den Oever
Baggeren sloten (overig)	De reserve wordt aangewend voor het periodiek baggeren van sloten.	€ 306	Inkomsten: voeding van de bestemmingsreserve (conform begroting)
		€ 306	Uitgaven: voeding van de bestemmingsreserve (conform begroting)

Reserve (aard)	Doel	Mutatie	Toelichting
	Het opvangen van risico's van voormalig personeel en arbeidsgerelateerde kosten	€ 47	Inkomsten: jaarstukken 2018 niet bestede kosten Hollands Kroon Academie
Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein	Afdekken van risico's die voortvloeien uit het inhoud geven aan de rol van Hollands Kroon als facilitator van het Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein "Kooyhaven"	€ 100	Uitgaven: vrijval reserve
Vastgoed (bufferfunctie)	Realiseren van versnelde besluitvorming over ingediende burgerinitiatieven en duidelijkheid over vervolg en financiële consequenties.	€ 545	Inkomsten: jaarstukken 2018 resultaat verkoop gemeentelijke gebouwen
		€ 92	Inkomsten: vervallen kosten gemeentehuis Wieringen en leegstaande panden
		€ 240	Inkomsten: verkoop panden accommodatiebeleid
		€ 75	Uitgaven: realiseren multifunctionele ruimte Zwembad Den Kriek
Duurzaam toerisme	Projecten ontwikkelen om het duurzame toerisme te bevorderen.	€ 56	Uitgaven: vrijval duurzaam toerisme naar aanleiding van nota reserves en voorzieningen
Bedrijfsmiddelen	voorkoming van fluctuaties in exploitatie lasten veroorzaakt door vertragingen investeringen van bedrijfsmiddelen	€ 250	Uitgaven: vervangen kern applicaties
		€ 78	Uitgaven: afschrijvingslasten ICT
		€ 300	Inkomsten: jaarstukken 2018 lagere onderhoudskosten infrastructuur ICT
		€ 500	Inkomsten: storing conform begroting

Reserve (aard)	Doel	Mutatie	Toelichting
Sociaal Domein	Het voorkomen dat onverwachte hogere uitgaven in het sociaal domein directe bezuinigingen tot gevolg heeft	€ 782	Inkomsten: jaarstukken 2018 resultaat terugverdienmonitor Cowwi
		€ 720	Inkomsten: jaarstukken 2018 voordeel BUIG uitkering
		€ 896	Inkomsten: voordeel mutaties programma Vitaliteit/Sociaal Domein
		€ 142	Uitgaven: addendum 2018
		€ 81	Uitgaven: GGZ locatie Niedorp
		€ 681	Uitgaven: budgetplafond Inclusio 2019
School gebouwen	Spreiding van de lasten van groot onderhoud van schoolgebouwen en ter dekking van de kapitaalslasten schoolgebouwen.	€ 718	Inkomsten: storting conform begroting
		€ 125	Inkomsten: jaarstukken 2018
		€ 60	Uitgaven: achterstallige declaratie buitenonderhoud gymzaal 2017/2018 en verplaatsing van 4 noodlokalen in Hippolytushoef
		€ 1.052	Uitgaven: kapitaalslasten conform begroting
Zwembaden	Sparen voor toekomstig onderhoud zwembaden	€ 29	Inkomsten: subsidieplafond 2019
		€ 166	Inkomsten: jaarstukken 2018 besparing exploitatie zwembaden
		€ 75	Inkomsten: overheveling investeringsbijdrage Zwembad Den Kriek

Reserve (aard)	Doel	Mutatie	Toelichting
Econom. en Maatschap. Stimulering	Financiële ondersteuning van innovatieve startups voor bedrijven en dekking voor uitgaven ter voorbereiding op ontwikkelingen in Hollands Kroon	€ 750	Inkomsten : jaarstukken 2018 impuls voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen
		€ 162	Uitgaven: kosten herstructurering Wieringerwerf
Budget overhevelingen	Incidentele budgetten meerjarig te spreiden. Door het vormen van deze reserves is het verloop van deze budgetten inzichtelijker	€ 632	Inkomsten: storting budget overhevelingen 2019 naar 2020 via voorstel tweede bestuursrapportage Raad dd. 26 september 2019
		€ 692	Inkomsten: storting budget overhevelingen 2019 naar 2020 voorstel overhevelingen Raad dd. 19 december 2019
		€ 704	Uitgaven: beschikking budget overhevelingen 2018 naar 2019

Voorzieningen

	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2019
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Verplichtingen voormalig personeel	1.693	122	507	320	988
Verplichtingen wethouders	1.372	391		167	1.596
Bijdrage Provincie N 241	365				365
Bouwgrondexploitatie	351				351
Voorziening Agriport Infrastructuur	1.988				1.988
Subtotaal	5.769	513	507	487	5.288
Egalisatievoorzieningen					
Rioolgemalen	1.022			180	841
Riool	17.143	3.865	3.022		17.986
Subtotaal	18.164	3.865	3.022	180	18.827
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden					
Beklemde gelden t.b.v. derden	2				2
Afkoopsommen onderhoud graven	706	355	84		977
Subtotaal	708	355	84	0	979
Totaal	24.641	4.732	3.612	667	25.094

Toelichting voorzieningen

In het onderstaande overzicht zijn de belangrijkste bestedingen opgenomen die ten laste van de voorziening zijn gebracht.

Voorziening	Doel	Mutatie	Toelichting
Verplichtingen voormalig personeel	Voldoen aan de lopende wachtgeldverplichtingen. Hieronder vallen ook die van de vorige 4 gemeenten.	€ 320	Verstrekke uitkeringen
		€ 507	Vervallen verplichtingen (vrijval t.g.v. exploitatie: 3 "ex-medewerkers" hebben een nieuwe baan gevonden)
		€ 122	In het bestand voormalig personeel is een nieuwe "ex-medewerkers" toegevoegd. Daarnaast is er een nieuwe jaarschijf toegevoegd
Verplichtingen wethouders	Bestemd voor betalingsverplichtingen aan voormalige wethouders. Hieronder vallen ook die van de vorige 4 gemeenten	€ 1667	Verstrekke uitkeringen
		€ 391	Betreft de verhoging van de verplichtingen
Riool gemalen	Onderhoud en vervanging riool- gemalen	€ 180	Kosten gemaakt voor het product riool gemalen
Riool	Onderhoud en vervanging riolering.	€ 843	Per saldo minder uitgegeven aan riool, dus voeding van de voorziening
Afkoopsommen onderhoud graven	Het dekken van onderhoudskosten van graven en grafbedekkingen gedurende de afgekochte periode.	€ 355	Storting van de vooruitbetaalde jaarlijks onderhoudskosten van graven
		€ 84	Jaarlijks valt een vast deel vrij in de exploitatie voor de onderhoudskosten van graven

Vaste schulden met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

Vaste schulden	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	53.101	58.419
Waarborgsommen	0	0
Totaal	53.101	58.419

	Saldo 31-12-2018	Vermeerder- ingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2019
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	58.419		5.318	53.101
Waarborgsommen	0			0
Totaal	58.419	0	5.318	53.101

VLOTTENDE PASSIVA

Totaal vlottende passiva:

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.597	1.853
Overlopende passiva	8.521	6.743
Totaal	14.118	8.596

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Banksaldi	2.306	
Overige schulden	3.291	1.853
Totaal	5.597	1.853

Overlopende passiva

Totaal overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	3.292	5.760
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.726	911
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.503	71
Totaal	8.521	6.743

Specificatie van de post “De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren”

	Saldo 1-1-2019	Toevoegingen	Vrijgevallen Bedragen	Saldo 31-12-2019
Subs.proj.Het Wier van Wieringen	731			731
correctie subs.opzet org.struct.Wwerf centrum	10		9	2
HIRB INV/1109933	118			118
Vs uitvoer.kst uitkoopreg.won.hoogspan.mast.7 won.	25		7	18
Aanpassen haven Den Oever	-			-
Korenmolen De Hoop te Wieringerwaard	27			27
Molen De Hoop te Oude Niedorp	-			-
Raadsacademie diverse gemeenten	-			-
Walvoorzieningen Vissershaven Den Oever	0	40		40
Waddenfonds/Zeedad; Atlantikwall stelling DO	-	32		32
Raadhuis Barsingerhorn, zaaknr. 1055392.100 (is ve	0	13		13
RMC Regiogemeente Den helder	-	302		302
Spuk subsidie 2019	0	64		64
Omgevingsvisie Wieringermeer Hoogheemraadschap	-			-
Omgevingsvisie Wieringermeer Provincie	-			-
Match 2020 De Kop Werkt Gemeente Den Helder	-			-
Match kosten 2019 rest naar balans vooruitontvange	-	380		380
Totaal	911	830	16	1.726

Waarborgen en garanties

Het buiten de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Aard/omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage dekking	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 1-1-2019
Woningbouw	113.406	50	98.572	95.898
Diversen	7.887	100	5.699	6.073
	121.293		104.271	98.566

Het buiten de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

Garantstellingen	Garantiebedrag 31-12-2019
Medisch Centrum Alkmaar	1.180
Stichting Noordwest Ziekenhuisgroep	454
HVC Huisvuilcentrale	15.358
	16.992

In 2019 zijn er 3 nieuwe geldleningen bij gekomen:

- Woningstichting Anna Paulowna totaal 2.500.000 (2 geldleningen)
- Woningbouwvereniging "Beter Wonen" totaal 3.500.000

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Claims

In 2019 zijn een aantal zaken waarbij de gemeente aansprakelijk is gesteld nog niet afgewikkeld. Door de eisers zijn er schadeclaims ingediend. Er zijn nog geen definitieve uitspraken in deze zaken waardoor onzeker is of we een schadevergoeding moeten betalen en hoe hoog deze dan is.

Verplichtingen

Op 31 december 2019 bestaan de volgende meerjarige (lease-) verplichtingen

Verplichtingen	Jaarbedrag excl BTW	Jaar afloop
Urbain Trade koffie apparaten	3.684	2022
Nestle koffie apparaten	3.263	2022

In de begroting wordt jaarlijks een bedrag opgenomen ter dekking van onvoorziene gebeurtenissen. Voor onvoorziene uitgaven is uitgegaan van een raming van € 430.000. In 2019 is hiervan geen besteding uit gedaan.

Lonen salarissen en sociale lasten

WNT-verantwoording 2019 Gemeente Hollands Kroon

De WNT is van toepassing op Gemeente Hollands Kroon. Het voor Gemeente Hollands Kroon toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000 (algemeen bezoldigingsmaximum)

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	W. Eppinga	J. Klopstra
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/09 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,824	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	92.636	26.600
Beloningen betaalbaar op termijn	16.096	3.192
Bezoldiging ¹	108.732	29.792
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	159.870	64.844
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	W. Eppinga	J. Klopstra
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier

1

Aanvang en einde functievervulling in 2018	[01/04] – [31/12]	N.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,778	N.v.t.
Dienstbetrekking?	Ja	N.v.t.
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	59.049	-
Beloningen betaalbaar op termijn	9.895	-
<i>Bezoldiging</i>	<i>68.943</i>	-
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	110.753	-

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1	G. Kager	
Functiegegevens	Griffier	
Kalenderjaar	2019	2018
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	01/01 – 01/09	01/11 – 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	8	2
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 187	€ 182
Maxima op basis van de normbedragen per maand	182.000	50.600
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	194.531	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	88.370	13.642
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	102.012	

Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Er is geen sprake van een overschrijding van het bezoldigingsmaximum.

Bij de WNT-controle 2019 is geconstateerd dat topfunctionaris Kager in 2018 in functie van interim griffier van de gemeente heeft bekleed en daarmee ten onrechte niet is opgenomen in de WNT-verantwoording 2018. Op grond van artikel 5d Uitvoeringsregeling WNT dient foutenherstel plaats te vinden. De bezoldigingsgegevens van topfunctionaris Kager met betrekking tot boekjaar 2018 zijn thans verantwoord in bovenstaande opgave. In 2018 was geen sprake van een onverschuldigde betaling.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Overzicht incidentele baten en lasten

Vanuit het BBV is een overzicht van incidentele baten en lasten een verplicht onderdeel van de toelichting op de programmarekening. Dit betreft zowel programma's als reserves. Mutaties op doorlopende baten en lasten, zoals bijvoorbeeld de Algemene Uitkering en afschrijvingen zijn niet meegenomen. Verder hebben wij ervoor gekozen om alleen incidentele baten en lasten op te nemen die groter zijn dan € 50.000.

Programma	Omschrijving	begroot 2019	Werkelijk 2019
Lasten			
Bedrijvigheid, economische ontwikkeling	Diverse projecten de kop werkt	911	1.096
Bedrijfsvoering, organisatie	Inhaal afschrijving ivm tractie	182	182
Leefbaarheid, infrastructuur	Afrekening energie voorgaande jaren	-157	-157
Leefbaarheid, omgevings kwaliteit	Extra bagger werkzaamheden	0	630
Leefbaarheid,omgevings kwaliteit	Uitkoopregeling woningen onder hoogspanningskabel	448	774
Vitaliteit, sport & educatie	0- meting conform accommodatiebeleid	325	415
Vitaliteit, sport & educatie	Aanpassing sporthal, ivm ARBO		110
TOTAAL		1.709	3.050
Baten			
Bedrijvigheid, economische ontwikkeling	Diverse projecten de kop werkt	911	1.096
Bedrijvigheid, mutaties reserve	vrijval reserve haven gebonden terreinen	100	100
Leefbaarheid,omgevings kwaliteit	Zeer grote bouwvergunning	0	1.358
Leefbaarheid,omgevings kwaliteit	Uitkoopregeling woningen onder hoogspanningskabel	448	787
TOTAAL		1.459	3.341

Overzicht begrotings- en kredietoverschrijdingen

In de volgende tabel wordt een nadere verklaring gegeven voor begrotingsoverschrijdingen op de programma's bedrijvigheid en vitaliteit. Deze programma's hebben hogere lasten dan begroot. In deze tabel zijn alleen die lasten opgenomen die worden overschreden. In de programma's doen zich ook lasten voor die lager zijn dan begroot. Deze staan wel bij de programma's op pagina's 13 tot en met 72 genoemd maar niet in onderstaande tabel. Daarom geven de bedragen die hieronder staan een ander totaal dan de bedragen die in de tabellen bij de desbetreffende programma's staan opgenomen.

Programma	Bedrag	Oorzaak	Compensatie hogere baten	Binnen beleid en onvoorzienb aar	Binnen beleid en voorzienbaa r
Dienstverlening, cluster bestuur	326	Actualiseren van de voorziening voormalig bestuur			326
Dienstverlening, cluster financiering	220	Geen rekening gehouden met transatorische rente			220
Dienstverlening, cluster organisatie	1.285	Verschuiving binnen de uitgaven en inkomsten. Voorbeelden hiervan zijn vrijval en storting in voorzieningen, detachering en inhuur personeel	1.312		
Leefbaarheid, cluster Infrastructuur	450	Groot onderhoud wegen, kosten worden gedekt uit de reserve wegen, zie raadsvoorstel	450		
Leefbaarheid, cluster Milieu	96	De kosten voor afval inzameling in 2019 zijn fors gestegen, hiervoor zijn de tarieven van de afvalstoffenheffing ook gestegen.	91		
Leefbaarheid, cluster Milieu	96	De kosten voor afval inzameling in 2019 zijn fors gestegen, hiervoor zijn de tarieven van de afvalstoffenheffing ook gestegen.	91		
Leefbaarheid, cluster omgevingskwaliteit	630	Alle sloten in en rond Anna Paulowna zijn gebaggerd. Door de aangescherpte normen moet hierbij meer bagger worden afgevoerd dan in het baggerplan voorzien.		630	
Leefbaarheid, cluster omgevingskwaliteit	2.742	Afwijking rioglering in zowel de baten en lasten worden veroorzaakt door een dotatie en onttrekking aan de voorziening Rioglering.	2.788		
Vitaliteit, cluster sport en educatie	110	Aanpassing sporthal, ivm ARBO		110	

Overzicht taakvelden

Omschrijving programma	gewijzigde begroting			Realisatie 2019		
	Inkomsten	Uitgaven	Saldo	Inkomsten	Uitgaven	Saldo
Bedrijvigheid	5.486	6.711	-1.225	4.164	4.955	-791
Mutatie Reserve	1.013	1.440	-426	841	1.440	-599
Recreatieve Havens	35	28	7	39	22	17
Econom. Havens & Waterwegen	318	927	-609	462	690	-228
Economische Ontwikkeling	911	1.190	-280	1.105	1.337	-232
Fysieke Bedrijfsinfrastructuur	2.898	2.986	-88	1.367	1.354	13
Bedrijfsloket & -Regelingen	16	1	15	19	0	19
Economische Promotie	295	139	156	331	112	219
Dienstverlening	84.828	38.925	45.903	86.514	39.892	46.621
Mutatie Reserves	6.817	5.536	1.281	6.737	4.973	1.764
Bestuur	2	1.959	-1.958	4	2.285	-2.282
Burgerzaken	409	578	-170	574	525	48
Ondersteuning Organisatie	839	28.976	-28.138	2.177	30.526	-28.349
Treasury	2.297	1.260	1.037	2.295	1.480	814
OZB Woningen	5.267	178	5.089	5.338	139	5.199
OZB Niet-Woningen	4.375	0	4.375	4.366	0	4.366
Alg. & Overig Uitk.Gemeentefonds	64.804	0	64.804	65.012	0	65.012
Overige Baten & Lasten	19	437	-418	11	-37	48

Omschrijving programma	gewijzigde begroting			Realisatie 2019		
	Inkomsten	Uitgaven	Saldo	Inkomsten	Uitgaven	Saldo
Leefbaarheid	18.924	26.291	-7.367	23.625	30.289	-6.664
Mutatie Reserve	2.249	3.119	-870	1.744	3.118	-1.374
Crisisbeheersing & Brandweer	-16	3.728	-3.744	21	3.783	-3.763
Openbare Orde & Veiligheid	16	338	-322	85	341	-256
Verkeer, Wegen & Water	103	3.564	-3.460	409	4.219	-3.810
Openbaar Groen (Openlucht) Recr.	43	3.977	-3.934	67	4.156	-4.089
Riolering	4.099	2.447	1.652	6.887	5.189	1.698
Afval	6.591	5.604	987	6.682	5.725	956
Milieubeheer	3	1.751	-1.748	22	1.726	-1.704
Begraafplaatsen & Crematoria	180	247	-67	598	637	-39
Ruimtelijke Ordening	55	523	-467	218	417	-198
Grondexpl. (Niet Bedrijfterrein)	3.484	545	2.938	3.121	204	2.917
Wonen & Bouwen	2.116	448	1.668	3.773	775	2.997
Vitaliteit	11.189	47.707	-36.518	12.913	48.577	-35.664
Mutatie Reserve	1.092	2.809	-1.717	1.092	2.849	-1.757
Openbaar Basisonderwijs	26	166	-140	0	200	-200
Onderwijshuisvesting	108	1.725	-1.617	87	1.871	-1.784
Onderwijsbeleid & Leerlingzaken	46	1.374	-1.328	91	1.387	-1.295
Sportbeleid & Activering	0	643	-643	0	546	-546
Sportaccommodaties	548	1.506	-959	798	1.785	-987
Cultuurpresent.-Prod.-Partic.	23	153	-131	5	184	-178
Musea	8	109	-101	59	111	-53
Cultureel Erfgoed	0	15	-15	0	15	-15
Media	0	592	-592	0	582	-582
Samenkracht & Burgerparticipatie	366	1.731	-1.365	353	1.788	-1.435
Wijkteams	0	5.740	-5.740	48	5.268	-5.220
Inkomensregelingen	8.545	8.352	193	9.826	8.881	944
Begeleide Participatie	125	3.710	-3.585	294	3.720	-3.425
Arbeidsparticipatie	0	551	-551	31	443	-412
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	835	-835	7	905	-898
Maatwerkdienst - Verlening 18+	302	5.284	-4.982	221	5.299	-5.078
Maatwerkdienst - Verlening 18-	0	8.202	-8.202	0	8.787	-8.787
Geëscaleerde Zorg 18+	0	16	-16	0	2	-2
Geëscaleerde Zorg 18-	0	1.456	-1.456	0	1.486	-1.486
Volksgesondheid	0	2.738	-2.738	0	2.469	-2.469
Totaal na bestemming	120.427	119.634	793	127.216	123.713	3.503

Verantwoording specifieke uitkering SISA

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SISA

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020						
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03	
			€ 254.170	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07
		1				

Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Totale besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Projectnaam /UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd Ja/Nee	Indien woning verplaatst: conform de ingediende perceelschets Ja/Nee	Eindverantwoording Ja/Nee
	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: F1 / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: F1 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: F1 / 03</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: F1 / 04</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: F1 / 05</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: F1 / 06</i>
1	€ 768.769	UWHS170002	€ 0	Nee		Nee
2		UWHS170102	€ 0	Nee		Nee
3		UWHS170149	€ 326.488	Nee		Nee
4		UWHS170143	€ 442.281	Nee		Nee
	Kopie Projectnaam / UWHS-nummer	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (Jaar T)	Indien (een deel van) de uitkering voor het standaardbedrag voor gemeentelijke uitvoeringskosten is verantwoord als onderdeel van de cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot met (jaar T): Vermeld bedrag € 3.500, € 6.500 of € 10.000.			
	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: F1 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: F1 / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: F1 / 09</i>			
1	UWHS170002	€ 318.985	€ 0			
2	UWHS170102	€ 409.025	€ 10.000			
3	UWHS170149	€ 326.488	€ 10.000			
4	UWHS170143	€ 443.007	€ 10.000			

Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente
	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
	€ 5.979.355	€ 179.326	€ 54.747	€ 1.674	€ 373.192	€ 0
	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
	€ 34.487	€ 22.533	€ 0	€ 169.345	€ 0	Ja

Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</i>
	€ 29.546	€ 75.847	€ 800	€ 74.504	€ 28.632	€ 0
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i>	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i>			
	€ 0	€ 0	Ja			
Specifieke uitkering Sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) <i>Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01</i>	Projectnaam / nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02</i>	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend) <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03</i>	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04</i>	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05</i>	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06</i>
	1 € 161.366	Divers	€ 97.047	€ 0	€ 0	€ 97.047
	Kopie projectnaam / nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07</i>	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08</i>	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) <i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09</i>	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10</i>	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11</i>	
	1 Divers	97047	60,14%		€ 64.319	

Bijlage: KPI's en Besluit Begroting en Verantwoording

Bijlage 3: Kritische prestatie indicatoren en beleidsindicatoren

In deze bijlage kunt u alle kritische prestatie indicatoren teruglezen. Voor een toelichting over de opbouw van de KPI's verwijzen wij naar de paragraaf over KPI's in de begroting.

De in de kadernota opgenomen KPI over het aantal niet ingevulde vacatures voor Hollands Kroon is niet meegenomen. Op dit moment is nog geen cijfer beschikbaar waar dit aan gemeten kan worden.

Ook zijn per programma de beleidsindicatoren uit het Besluit begroting en verantwoording opgenomen. Voor het programma Leefbaarheid en Dienstverlening zijn een aantal extra indicatoren meegegeven.

Niet alle indicatoren zijn gevuld, de reden is dat er over desbetreffende jaar/jaren (nog) geen cijfers beschikbaar zijn.

Algemeen

	2016	2017	2018	2019	▲/▼
Aantal inwoners per 1 januari (bron: CBS)	47 546	47 600	47 681	47 815*	▲
Aantal huishoudens per 1 januari (bron: CBS)	20 107	20 186	20 205	20 458	▲

* Voorlopig cijfer CBS

Programma Bedrijvigheid

Cluster	Doelstelling	KPI met streefwaarde/beleidsindicator	Nulmeting	Streef-Waarde	2018	2019	▲ / ▼
Economische ontwikkeling	Hollands Kroon is een dynamische vestigingslocatie.	In 2021 wordt het vestigingsklimaat gemiddeld gewaardeerd met een 6,2*. Dat is in 2018 een 6,1. (bron: Ondernemerspeiling 2018)	6,1	6,2			
Economische ontwikkeling	Hollands Kroon is een dynamische vestigingslocatie.	De wijze waarop de gemeente haar ondernemers betreft en de samenwerking zoekt wordt in 2021 gemiddeld met een 6 of hoger gewaardeerd. Dat is in 2018 een 4,9. (bron: Ondernemerspeiling 2018)	4,9	6			
Economische ontwikkeling	Vergroten van de werkgelegenheid in Hollands Kroon.	Het aantal banen per 1.000 inwoners in Hollands Kroon is 492,1 per 1.000 inwoners in 2018. Landelijk is dit 663 banen per 1.000 inwoners. (bron: CBS Bevolkingsstatistiek / LISA – bewerking ABF Research). We monitoren dit aantal, maar verbinden er geen streefwaarde aan.	492,1	-	492,1		
Economische ontwikkeling	Vergroten van de werkgelegenheid in Hollands Kroon.	Het percentage werkloosheid van de beroepsbevolking in Hollands Kroon bedraagt 2,8 procent in 2018. Landelijk is dit 3,9 procent. (bron: CBS Arbeidsdeelname)	2,8	-	2,8		
Havens	Instandhouding visserijfunctie van Den Oever.	Het aantal schepen dat aan de visserij gerelateerd in de haven van Den Oever in 2017 is 74. (bron: Ecocertificering Hollands Kroon) We monitoren dit aantal, maar verbinden er geen streefwaarde aan.	74	-		75	▲

Havens	Een versterkte signatuur van de werk- en recreatiehavens.	In 2016 is er in totaal aan € 283.319 havengeld opgehaald. Hieronder valt naast de opbrengst van de schepen ook het kadegeld en de opbrengsten van de camperplaatsen. (bron: Eigen administratie Haven Den Oever). We monitoren dit bedrag, maar verbinden er geen streefwaarde aan.	€ 283.319	-	€ 319.343		▲
Havens	Een versterkte signatuur van de werk- en recreatiehavens.	In 2021 willen we dat het ondernemersklimaat op de haven met een 7 wordt gewaardeerd. (bron: Ondernemerspeiling 2018)	6,6	7			
Havens	Een versterkte signatuur van de werk- en recreatiehavens.	In 2016 zijn er 5.596 aanlandingen in de haven van Den Oever geweest. Het ging hier onder meer om aanlandingen van vissersschepen (1.829) en schelpdiervisschepen (643). (bron: Eigen administratie Haven Den Oever) We monitoren deze aantallen, maar verbinden er geen streefwaarde aan.	5596	-	5079		▼
Toerisme en Recreatie	De dag- en verblijfsrecreatie in Hollands Kroon neemt toe, ter bevordering van de economische ontwikkeling.	In 2021 willen wij 76.000 belaste toeristische overnachtingen. Dit waren er 73.650 in 2017. Dat betekent 500 extra overnachtingen per jaar. (bron: Belastingen Hollands Kroon)	73650	76000	92185		▲

Beleidsindicatoren Bedrijvigheid

	Taakveld	Beleidsindicator	2016 of eerder, zie indicator	2017	2018	2019	▲ / ▼
	Economie	% functiemenging (bron: Lisa)	44,8%	45,9%	46,2%		▲
	Economie	Vestiging (van bedrijven) per 1.000 inwoners 15-65 jaar(Bron: Lisa)	154,8	170,4	168,7		▼

Programma Vitaliteit

Cluster	Doelstelling	KPI met streefwaarde	Nulmeting	Streef-Waarde	2018	2019	▲/▼
Zorg	Hollands Kroon levert effectieve en kwalitatief goede zorg.	Voor de doelstelling. Hollands Kroon levert effectieve en kwalitatief goede zorg moeten nog KPI's voor geformuleerd worden door College en Raad.					
Zorg	Iedereen die zorg behoeft, krijgt deze.	In 2021 weet 74%* van de Wmo-cliënten in Hollands Kroon waar ze terecht kunnen met een hulpvraag. In 2017 was dit 64%. (bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo en jeugd 2017)	64%	74%			
Zorg	Iedereen die zorg behoeft, krijgt deze.	In 2021 weet 74% van de Jeugdzorg-cliënten in Hollands Kroon, altijd of vaak, waar ze terecht kunnen met een hulpvraag. In 2017 was dit 64%. (bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo en jeugd 2017 / vormvrije vraag, zodoende geen benchmark.)	64%	74%			
Zorg	Evenwicht vinden tussen de geleverde zorg en de beschikbare financiën.	In 2021 worden Wmo en jeugdzorg uitgevoerd binnen het daarvoor vastgestelde plafondbudget (100% of minder). In 2017 was dit 106% en de prognose voor 2018 is 113%. Dit wordt de komende jaren trapsgewijs afgebouwd; 2019 = 109%; 2020 = 104%. (bron: Jaarrekening HK 2017 & Programmabegroting HK 2017-2020)	106%	104%	116,8%		▼

Zorg	Ouderen en mensen met een beperking wonen langer thuis, indien nodig met ondersteuning of hulp.	In 2021 woont net als in 2016 94,3% van de inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig. Landelijk was dit in 2016 92,2%. (bron: Gemeentelijke monitor Sociaal Domein)	94,3	94,3	94,4		▲
Zorg	Ouderen en mensen met een beperking wonen langer thuis, indien nodig met ondersteuning of hulp.	In 2021 wordt er door 20% van de inwoners van Hollands Kroon intensief zorg verleend aan hulpbehoevende vrienden of familie en door 40% incidenteel. In 2017 is dit 13% intensief en 32% incidenteel. (bron: Burgerpeiling 2018)	13% en 32%	20% en 32%			
Zorg	Sociale eenzaamheid voorkomen.	In 2021 is het aantal inwoners dat zich eenzaam voelt niet verder gestegen dan 13% in 2018. Landelijk is dit in 2018 14%*. (bron: Burgerpeiling 2018)	13%	14%			
Zorg	Sociale eenzaamheid voorkomen.	In 2021 is het aantal inwoners dat behoefte heeft aan meer sociale contacten niet verder gestegen dan de 20% in 2018. Landelijk is dit in 2018 21 %*. (bron: Burgerpeiling 2018)	20%	20%			
Bestaans-zekerheid	Steeds meer inwoners voorzien in hun eigen levensonderhoud.	In 2021 hebben we maximaal 15 personen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners. In 2017 waren dit 19,5 personen per 1000 inwoners. Landelijk is dit in 2017 41,9 personen per 1000 inwoners*. (bron: Waarstaatjegemeente.nl / CBS)	19,5	15	17,7		▲
Bestaans-zekerheid	Iedereen kan volwaardig meedoen in de maatschappij.	In 2018 voelt 6% van de inwoners zich ernstig belemmerd in deelname maatschappij. (bron: Burgerpeiling 2018); Bij dit cijfer is er geen landelijk gemiddelde. In 2021 willen we nog steeds dat maximaal 6% van de inwoners zich ernstig belemmerd is in deelname aan de maatschappij.	6%	6%			

Bestaans- zekerheid	Iedereen komt goed voorbereid op de arbeidsmarkt en vindt een (passende) baan, ook mensen met een beperking.	In 2021 willen we nog steeds dat net als in 2017 er maximaal 3,7% werkloosheid is. Landelijk is dit in 2017 4,9%. (bron: Waarstaatjegemeente.nl / CBS)	3,7%	3,7%	2,8%		▲
Bestaans- zekerheid	Mensen voor wie (regulier) werken (nog) niet mogelijk is, participeren naar vermogen, werken aan hun ontwikkeling en leveren een maatschappelijke bijdrage aan onze gemeente.	In 2021 participeert 80% van de cliënten met de kwalificatie blijver of groeier naar vermogen of levert een maatschappelijke bijdrage. In 2018 was dit 77%. (bron: Suite4SociaalDomein)	77%	80%			
Kunst en cultuur	Het borgen van de brede culturele identiteit van Hollands Kroon.	Geen KPI voorstel, afwachten op vervolg tot mogelijke vorming cultuuradviesraad.					
Sport en educatie	Inwoners hebben een gezonde leefstijl.	In 2021 beoordelen de inwoners uit Hollands Kroon de eigen gezondheid net als in 2018 met een 7,8. Landelijk is dit in 2018 een 7,7*. (bron: Burgerpeiling 2018)	7,8	7,7			
Sport en educatie	Inwoners hebben een gezonde leefstijl.	In 2021 is het aantal kinderen (VO 2e-4e klas) dat overmatig alcohol gebruikt gedaald van 28,7% in 2016, naar 23%. (bron: Gezondheidsatlas)	28,7	23%			
Sport en educatie	De kernen hebben voldoende accommodaties om de sociale samenhang te borgen.	Het aantal mensen dat tevreden is over het aanbod van welzijnsvoorzieningen groeit van 42% in 2018, naar 59%* in 2021. (bron: Burgerpeiling 2018)	42%	59%			

Sport en educatie	Educatie is laagdrempelig en toegankelijk voor alle kinderen in Hollands Kroon.	In 2021 is nog steeds minimaal 87% van de inwoners tevreden over de nabijheid van basisscholen in hun dorp. In de burgerpeiling 2018 geeft 87% van de inwoners aan tevreden te zijn over de nabijheid van basisscholen. Landelijk is dit in 2018 91%*. (bron: Burgerpeiling 2018)	87%	87%			
----------------------	---	---	-----	-----	--	--	--

Beleidsindicatoren Vitaliteit

Taakveld	Beleidsindicator	2016 of eerder, zie indicator	2017	2018	2019	▲/▼
Onderwijs	Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (bron: DUO)	0.26	Geen data	1,6		▼
Onderwijs	Relatiefverzuim per 1.000 leerlingen (bron: DUO)	25.20	Geen data	17,03		▲
Onderwijs	% voortijdige schoolverlaters totaal (vo + MBO) (bron: DUO)	1,1%	1,2%	1,8%		▼
Sport, cultuur en recreatie	% Niet-sporters (RIVM 2016)	54,3%				
Sociaal Domein	banen per 1.000 inwoners van 15-65 jaar (bron: LISA)	550,4	576,3	585,4		▲
Sociaal Domein	% jongeren met delict voor rechter (bron: Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel 2015)	1,04%				

Sociaal Domein	% achterstand onder jeugd kinderen in uitkeringsgezin (bron: Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel 2015)	3,57%				
Sociaal Domein	% achterstand jeugd werkloze jongeren (bron: Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel 2015)	1,3%				
Sociaal Domein	% netto arbeidsparticipatie (bron: CBS)	67,8%	68,4%	69,1%		▲
Sociaal Domein	Aantal personen met bijstandsuitkering per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder (nb gaat hier om tweede halfjaar in het cijfer!) (bron: CBS)	18,4	19,4	16,9		▲
Sociaal Domein	Lopende re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners 15-65 jaar (nb gaat hier om tweede halfjaar in het cijfer!) (bron: CBS)	8,6	17,4			
Sociaal Domein	% jongeren met jeugdhulp tot 18 jaar (nb gaat hier om tweede halfjaar in het cijfer!) (bron: CBS)	8,6	7,4	11,2		▼
Sociaal Domein	% jongeren met jeugdbescherming (nb gaat hier om tweede halfjaar in het cijfer!) (bron: CBS)	1,1%	1%	1%		=
Sociaal Domein	% jongeren met jeugdreclassering (nb gaat hier om tweede halfjaar in het cijfer!)(bron: CBS)	0,2%	0,2%	0,2%		=
Sociaal Domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 1.000 inwoners (nb gaat hier om tweede halfjaar in het cijfer!) (bron: GMSD)	32	32	30		▲

Programma Leefbaarheid

Cluster	Doelstelling	KPI met streefwaarde	Nulmeting	Streef-Waarde	2018	2019	▲/▼
Infrastructuur	Hollands Kroon heeft een fijnmazig geïntegreerd concept voor mobiliteit. / Hollands Kroon heeft een goede mobiliteit en bereikbaarheid.	In 2021 is 65% van de inwoners (zeer) tevreden over de bereikbaarheid van Hollands Kroon in het algemeen in 2018 is dit 61%. (bron: Burgerpeiling 2018 / vormvrije vraag, zodoende geen benchmark.)	61%	65%			
Infrastructuur	Hollands Kroon heeft een fijnmazig geïntegreerd concept voor mobiliteit. / Hollands Kroon heeft een goede mobiliteit en bereikbaarheid.	In 2021 wordt de bereikbaarheid voor bevoorrading en transport nog steeds gemiddeld gewaardeerd met een 7,8 door de ondernemers. (bron: Ondernemerspeiling 2018)	7,8	7,8			
Milieu	Hollands Kroon gaat concreter inzetten op duurzaamheid, biodiversiteit en de energietransitie.	Geen KPI voorstel, wachten op lokale en regionale strategie en programma.					
Milieu	Hollands Kroon draagt bij aan een schoon, gezond en groen leefklimaat.	In 2020 wordt 75% van het afval gescheiden in Hollands Kroon in 2017 is dit 66%. (bron: HVC, Hollands Kroon)	66%	75%	70%		▲

Milieu	Hollands Kroon draagt bij aan een schoon, gezond en groen leefklimaat.	Het aantal solitaire bomen in gemeentelijk beheer groeit mee met het aantal nieuwe geboren. *correctie bij eventuele aankoop/verkoopgronden. (bron: eigen cijfers, Hollands Kroon)					
Omgevings- kwaliteit	Onze leefomgeving is gevarieerd, goed onderhouden en sluit aan bij de behoefte van inwoners.	In 2021 vindt nog steeds 75 procent van de inwoners dat er voldoende groen is in Hollands Kroon. (bron: Burgerpeiling 2018)	75%	75%			
Omgevings- kwaliteit	Onze leefomgeving is gevarieerd, goed onderhouden en sluit aan bij de behoefte van inwoners.	De staat van de openbare ruimte wordt in algemene zin in 2021 met een 7 gewaardeerd. In 2018 is dit een 6,4. (bron: Burgerpeiling 2018 / vormvrije vraag, zodoende geen benchmark.)	6,4	7			
Omgevings- kwaliteit	Het woningaanbod in Hollands Kroon sluit aan bij wensen van (toekomstige) inwoners.	Wordt nog nader bepaald aan de hand van een woningmarkt onderzoek dat uitgevoerd gaat worden.					
Omgevings- kwaliteit	Inwoners zijn actief betrokken bij hun leefomgeving.	In 2021 stelt minimaal 30% * van de inwoners dat de gemeente de buurt voldoende betreft bij de aanpak van leefbaarheid. Dat is in 2018 18%. (bron: Burgerpeiling 2018)	18%	30%			
Omgevings- kwaliteit	Inwoners zijn actief betrokken bij hun leefomgeving.	In 2021 stelt 38% * van de inwoners dat zij voldoende betrokken zijn geweest bij plannen, activiteiten en voorzieningen. Dat is nu 18%. (bron: Burgerpeiling 2018)	18%	38%			
Veiligheid	Hollands Kroon is een veilige leefomgeving.	In 2021 wordt de veiligheid in de eigen buurt nog steeds met een 7,6 gewaardeerd. (bron: Veiligheidsmonitor 2017)	7,6	7,6			

Veiligheid	Hollands Kroon is een veilige leefomgeving.	In 2021 stelt 46,1% * van de inwoners dat de gemeente voldoende aandacht heeft voor verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid. In 2017 is dat 24,6% . (bron: Veiligheidsmonitor 2017)	24,6%	46,1%			
Veiligheid	Mensen gaan in Hollands Kroon op een prettige manier met elkaar om, waarderen en zijn betrokken bij de omgeving waarin ze wonen.	In 2021 gaat nog steeds minimaal 74% van de inwoners prettig met elkaar om. (bron: Veiligheidsmonitor 2017)	74%	74%			
Veiligheid	Het aantal (jeugd)delicten is beperkt door preventie en proactie.	Het percentage jongeren tussen de 13-23 met jeugdreclassering in Hollands Kroon is 0,2% in Nederland is dat 0,4% in 2017. (bron: CBS Jeugd)	0,2%				
Veiligheid	Het aantal (jeugd)delicten is beperkt door preventie en proactie.	Het percentage Jeugdcriminaliteit (12-21 jaar) in 2015 is 1,04% in Hollands Kroon in Nederland 1,45%. (bron: Verwey-Jonker Instituut)	1,04%				
Veiligheid	Het aantal (jeugd)delicten is beperkt door preventie en proactie.	Het aantal doorverwijzingen in Hollands Kroon naar bureau Halt per 1000 jongeren (12 - 18 jaar) is 4,9 personen in 2017. (bron: Halt)	4,9		8,6		▼

Beleidsindicatoren Leefomgeving

Taakveld	Beleidsindicator	2016 of eerder, zie indicator	2017	2018	2019	▲/▼
Veiligheid	Verwijzingen Halt aantal per 10.000 inwoners 12-18 jaar (bron: Bureau Halt)	71	49	86		▼
Veiligheid	Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (bron: CBS)	0,2	0,2	0,4		▼
Veiligheid	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (bron: CBS)	3,6	2,4	2,1		▲
Veiligheid	Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners (bron: CBS)	1,6	1,7	1,3		▲
Veiligheid	Vernieling per 1.000 inwoners (bron: CBS)	4	3,9	3,4		▲
Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner (bron: CBS)	225	167			
Volksgezondheid en Milieu	% hernieuwbare elektriciteit (bron: RWS)	117,4	119,4%			
Vhrosv	gemiddelde WOZ waarde woningen x €1,000 (bron: CBS)	198	201	205	214	
Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (bron: Basisregistratie adressen en gebouwen, 2017 en 2018 eigen berekening)	5	4,9	8,9		▲

Vhrosv	% Demografische druk (bron: CBS)	74,9%	75,5%	75,5%		=
Verkeer en vervoer	% Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (bron: VeiligheidNL)	9,5%	8,0%			
Verkeer en vervoer	% Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (bron: VeiligheidNL 2015)	14%				

Extra cijfers leefomgeving

Indicator	2016	2017	2018	2019*	▲ / ▼
Meldingen Fixi (openbare ruimte) (bron: eigen data Fixi)	8306	9341	9418	6509	▲
% boven of op gewenste kwaliteit Openbare Ruimte (bron: eigen data monitor openbare ruimte Hollands Kroon)	n/a	86,83**	91,81	94,43	▲

* Cijfers tot en met augustus

** meting vanaf mei 2017

Programma Dienstverlening

Cluster	Doelstelling	KPI met streefwaarde	Nulmeting	Streef-Waarde	2018	2019	▲/▼
Bestuur	Verbetering dienstverlening inwoners, bedrijven en instellingen	In 2022 is het opkomstpercentage bij de gemeenteraadverkiezingen 60%. In 2018 was het opkomstpercentage 50,64%. (bron: kiesraad.nl)	50,64%				
Bestuur	Verbetering dienstverlening inwoners, bedrijven en instellingen	In 2021 heeft 34%* van de inwoners (heel) veel vertrouwen in de wijze waarop de gemeente wordt bestuurd. In 2018 is dit 13%. (bron: Burgerpeiling 2018)	13%	34%			
Organisatie	Een effectieve en efficiënte en inzichtelijke organisatie	De algehele dienstverlening van de gemeente Hollands Kroon wordt door de ondernemers in 2021 gemiddeld gewaardeerd met een 6,5*. In 2018 is dat een 5,7. (bron: Ondernemerspeiling 2018)	5,7	6,5			
Organisatie	Een effectieve en efficiënte en inzichtelijke organisatie	Inwoners waarderen de dienstverlening in 2021 met een 6,8*. In 2018 is dat een 6,1. (bron: Burgerpeiling 2018)	6,1	6,8			

Leges en heffingen	Kostendekkende leges en heffingen	Geen					
Leges en heffingen	Waarderen woningen op gebruiksoppervlakte in 2022	In 2019, 2020 en 2021 wordt, in plaats van de verplichte 20% per jaar, 33,3% van de WOZ-objecten gecontroleerd op de kenmerken. Deze WOZ-controle wordt gebruikt om de BAGoppervlakte te verbeteren. (bron: WOZ / BAG	n/a				
Financiën	Structureel sluitende meerjarenbegroting	Geen					

Beleidsindicatoren Dienstverlening

Taakveld	Beleidsindicator	2016 of eerder, zie indicator	2017	2018	2019	2020	▲/▼
Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonhuishouden € (bron: COELO)	662	667	671	682		▼
Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden € (bron: COELO)	772	778	784	804		▼
Bestuur en ondersteuning	Formatie, Fte per 1.000 inwoners (eigen gegevens)*				NB	NB	

Bestuur en ondersteuning	Bezetting Fte per 1.000 inwoners begroot (bron: eigen cijfers)				6,22	6,1	▲
Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten Kosten per inwoner begroot (bron: eigen cijfers)				€ 0,57	€ 0,57	=
Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen begroot (bron: eigen cijfers)				10%	9%	▲
Bestuur en ondersteuning	Overheid % van totale lasten (bron: eigen cijfers)**				NB	NB	

* Gemeente Hollands Kroon werkt niet op basis van formatie. Inhuur budget wordt financieel begroot en niet op basis van Fte's.

** Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze KPI is niet meetbaar voor Hollands Kroon.

Extra cijfers Dienstverlening

Indicator	2016	2017	2018	2019*	▲/▼
Gemiddelde cijfer beoordeling website gebruik (bron: eigen cijfers via Hotjar)	n/a	n/a	6,67**	6,84	▲
Percentage dat het heeft kunnen vinden of nog aan het zoeken is op de website ten tijde van het invullen van de poll (bron eigen cijfers via Hotjar)	n/a	n/a	65,32%**	71,25%	▲
Gemiddelde cijfer bezorgen reisdocumenten (bron: eigen cijfers via AMP)	n/a	n/a	8,8	8,8	=
Gemiddelde cijfer dienstverlening Schulddienstverlening (bron: eigen cijfers)			9		

* Cijfers tot en met juli

** start meting juli 2018